

Jan Diviš – Daniel Fryč
Objevy archeologů
z Příbora

***Významné objevy a nálezy příborských
archeologů v Poodří ve fotografiích***
Jan Diviš – Daniel Fryč

***Nálezy středopaleolitických kamenných
nástrojů na mezolitických a pozdně
paleolitických lokalitách ze širšího okolí
Příbora, Kopřivnice a Štramberku***
Jan Diviš

***Objevy členů příborského archeologického klubu
a výběr nálezů***
ve fotografiích z archeologické sbírky autora
Jan Diviš

Červen 2021

© Jan Diviš, Daniel Fryč 2015, 2016, 2017
Úvod © Aleš Uhlíř 2021

Jan Diviš
a jeho archeologická sbírka

Daniel Fryč
na výroční schůzi archeologického klubu

V roce 1854 vyšla kniha o historii Nového Jičína a jeho okolí od Josefa Becka. Na počátku této objemné publikace je kapitola věnovaná nejstarším dějinám. Vše, co předcházelo keltskému osídlení v posledních stoletích před počátkem našeho letopočtu, je na několika řádcích popisováno jako „*neprůstupná temnota pokrývající nejstarší dějiny, tak temná, jako lesy.....*“ se závěrem, podle něhož „*byla by marná snaha přinést do této temnoty světlo*“. Neuplynulo ani 30 let od této pesimistické předpovědi a přišly objevy K. J. Mašky ve Štamberku.

Počátkem 20. století prováděl v obci Libhošť archeologický výzkum Josef Slavíček, který výsledky svého průzkumu popsal v textu *Pravěk Libhoště* na sedmi stranách Pamětní knihy obce Libhošť z roku 1923.

V roce 1927 vyšla v Novém Jičíně publikace Gustava Stumpfa *Pravěk a raná doba dějinná Kravařska (Die Vor- und Frühgeschichte des Kuhländchens)*. Stumpf vedle Maškových objevů uvádí paleolitické nástroje z bíle patinovaného pazourku nalezené v Bílovci při orbě v písčité půdě a povrchové nálezy z okolí Nového Jičína. Jde o malé počty nálezů (celkem 9 kusů). Ve střední době kamenné byla podle něj tato oblast stejně jako větší část střední Evropy neobydlena až do nástupu mladší doby kamenné. V roce 1927 bylo známo 38 míst – nalezišť neolitických artefaktů. Přitom 20 z nich bylo zastoupeno pouze jedním nálezem. U ostatních lokalit se počet nálezů pohyboval od dvou kusů do několika desítek s výjimkou lokality Blahutovice, dnes část obce Jeseník nad Odrou, kde již Maška při vykopávkách v roce 1888 získal přes 100 artefaktů a jeho následovníci v dalších letech přes 200 nálezů převážně z pazourku. Stumpf považoval Blahutovice za místo s největším výskytem neolitických nálezů a ze skromného počtu neolitických nálezů si učinil představu o obrazu regionu v mladší době kamenné, který podle něj byl slabě osídlenou krajinou.

Od štramberských nálezů K. J. Mašky, které se týkají neandertálců, už o neandertálcích na Novojičínsku nic dalšího objeveno nebylo. Pozorností archeologů zde unikal skutečný rozsah osídlení od neolitu po střední a starý paleolit. Na další významné objevy se čekalo takřka 100 let, až do 70. let 20. století. Až do roku 1970 sahají počátky dnešního Archeologického klubu v Příboře. Dlouholeté výzkumy jeho členů přinesly nové poznatky, že neandertálci po sobě

zanechali stopy nejen ve štramberských jeskyních, ale i na Bílovecku, v krajině, kde se k levému břehu Odry od západu k východu svažují nejvýchodnější úpatí Nízkého Jeseníku. Ve středním paleolitu bylo hustěji osídleno pravěkými lovci okolí Fulneku a Bílovce, než okolí Štramberku. Bez příborských archeologů by se o pravěku na Novojičínsku mnoho nevědělo. Objevili skutečný rozsah osídlení Novojičínska od neolitu po střední a starý paleolit. Jejich podíl na prohloubení znalostí o tom, jak tehdy vypadalo osídlení Novojičínska, je značný. A nejen Novojičínska, protože se věnují některým sousedním i vzdálenějším oblastem na Moravě a ve Slezsku.

K mimořádně aktivním členům archeologického klubu patří jeho současný předseda Jan Diviš a Daniel Fryč. Jan Diviš pochází z Kněžic, obce mezi městy Třebíč a Jihlava. Daniel Fryč navázal na dlouholetou činnost svého předčasně ve věku nedožitých 56 let zesnulého otce Jiřího Fryče, jenž v roce 1970 v Příboře založil archeologický kroužek, později přejmenovaný na archeologický klub.

Je fascinující zjištění, že na Novojičínsku žili lidé nejen na sklonku doby kamenné, ale také v hlubinách věků počítaných na stovky tisíc let. Čtenáři se mohou seznámit se všemi důležitými objevy, archeologickými lokalitami a významnými nálezy ve třech publikacích Jana Divíše a Daniela Fryče. Jelikož byly vydány v letech 2015-2017 v malém nákladu a jsou jinak nedostupné, vycházejí nyní jako e-kniha.

Aleš Uhlíř, březen 2021

Významné objevy a nálezy příborských archeologů v Poodří ve fotografiích

Jan Diviš - Daniel Fryč

2015

Významné objevy a nálezy příborských archeologů v Poodří ve fotografiích

Obsah:

I. Úvod	3
II. Souhrnné informace o pravěkých objevech a nálezech příborských neprofesionálních archeologů v širším okolí Bílovce, Fulneku a Studénky za posledních 19 let.....	3
III. Díl první - širší okolí Bílovce ve fotografiích.....	6
1. Bílov – Věž	8
2. Velké Albrechtice – Butovická pole (paleolit a neolit).....	10
3. Velké Albrechtice – Železniční zastávka (paleolit a neolit).....	11
4. Velké Albrechtice – Pod motorestem (paleolit).....	13
5. Velké Albrechtice - Za zemědělským objektem (paleolit).....	14
6. Velké Albrechtice - Jamník (paleolit).....	14
7. Velké Albrechtice – U silnice (paleolit a neolit).....	15
8. Lubojaty – Náplatky 1 (paleolit).....	17
9. Lubojaty – Náplatky 2 a 3 (paleolit).....	18
10. Bílovec – Cvrček (paleolit).....	19
11. Lubojaty – Náplatky JV (paleolit a neolit).....	19
12. Tísek u Bílovce (paleolit).....	20
13. Bílovec – Statek (neolit).....	22
14. Bílovec – Sever (paleolit).....	23
15. Radotín u Bílovce – dolní lokalita (paleolit a neolit).....	24
16. Radotín u Bílovce – horní lokalita (paleolit a neolit).....	25
17. Stará Ves – Nad kamenolomem (paleolit a neolit).....	27
IV. Díl druhý - širší okolí Fulneku a Studénky ve fotografiích.....	30
1. Stachovice 1 – Obora (paleolit).....	32
2. Stachovice 2 – Výhon (paleolit a neolit).....	36
3. Stachovice 2 – Pískovna (paleolit a neolit).....	39
4. Fulnek – Jelenice (paleolit a neolit).....	41
5. Stachovice – Lesní školka (paleolit).....	43
6. Bernartice.....	44
7. Studénka 2.....	45
8. Kujavy -Fulvárky.....	48
9. Pustějov 1-Dolní čtvrtě.....	51
10. Pustějov 3-Dolní čtvrtě	55
11. Pustějov 4 – Paseky	56
12. Pustějov 5 – Hůrský.....	57
13. Hladké Životice 1 – Velká strana.....	59
14. Hladké Životice 2 – Malá strana	61
15. Hladké Životice 3 – Malá strana	63
V. Závěr.	66
VI. Literatura.....	67

Poznámka: na titulní straně paleolitický hrot moustérskeho typu z Velkých Albrechtic (lokalita Butovická pole)

I. Úvod.

V této práci jsou nálezy kamenných artefaktů prezentovány především fotografiemi, podobně i námi objevené archeologické lokality. Práce obsahuje dva díly ve fototografiích výběrů nálezů i lokalit, a to v I. dílu Bílovecko, ve II. dílu Fulnecko a okolí Studénky. V obou dílech je členění podle námi objevených lokalit, vždy od paleolitu (včetně pozdního paleolitu) po neolit. Práce obsahuje kromě fotografií kamenných a jiných nálezů také fotografické pohledy na některé archeologické lokality. Na začátku obou dílů jsou prezentovány paleolitické lokality zakroužkováním na mapkách (*Mapka č. 3. Paleolitické lokality objevené v širším okolí Bílovce k roku 2015 a Mapka č. 4. Paleolitické lokality objevené v širším okolí Fulneku k roku 2015*). V následujících seznamech objevených paleolitických lokalit jsou uvedeny názvy lokalit, počty nálezů kamenných artefaktů, doba, kultura, rok objevu a objevitel. Podobné údaje jsou uvedeny i v seznamech neolitických a pozdně paleolitických nalezišť. Na konci obou dílů jsou zařazeny ještě přehledy paleolitických a neolitických nálezů na lokalitách v Poodří. V přehledech jsou artefakty u jednotlivých lokalit dále rozříděny podle jednotlivých typů a druhů s uvedením jejich počtů.

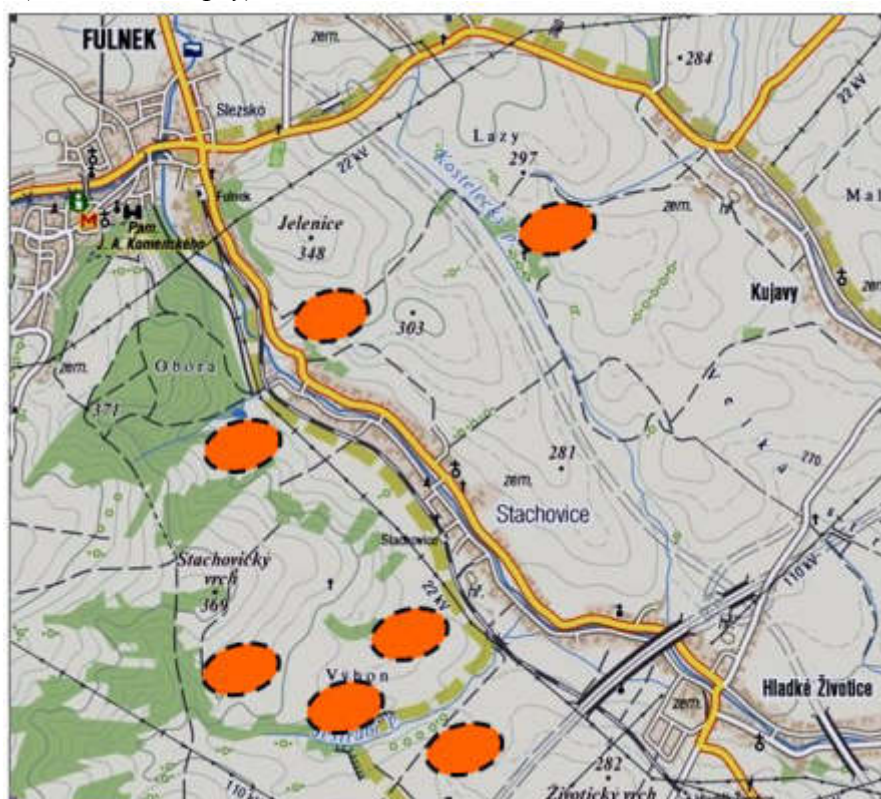
II. Souhrnné informace o pravěkých objevech a nálezech příborských neprofesionálních archeologů v širším okolí Bílovce, Fulneku a Studénky za posledních 19 let.

Od roku 1996 provádí autoři tohoto příspěvku intenzivní archeologický průzkum Fulnecka, Bílovecka a okolí Studénky. Výsledkem této činnosti jsou objevy více než 40 paleolitických a neolitických archeologických lokalit v širším okolí Bílovce, Fulneku a Studénky. Geograficky se lokality nacházejí nejen v blízkosti řeky Odry (v okolí Studénky, Pustějova, Kujav), ale i při jejich levobřežních přítocích, konkrétně Husího potoka, Bílovky a Jamníku (mapky č. 1 a 2). Všechny zdejší naleziště paleolitických a neolitických artefaktů se nacházejí v Klimkovické pahorkatině, která je součástí Oderské brány a vyššího geomorfologického celku Vněkarpatských sníženin Západních Karpat (Czudek, T. 1997). Na základě nových archeologických nálezů se postupně stále bezpečněji prokazuje, že v mladém a středním paleolitu bylo hustěji osídleno pravěkými lovci okolí Fulneku a Bílovce než okolí Nového Jičína, Příbora, Kopřivnice či Štramberku (Diviš, J. 2003).

Některé objevené lokality a kolekce nálezů byly průběžně publikovány v odborném a periodickém tisku (Přehled výzkumů, Diviš, J. – Fryč, D. 1997, Informační zpravodaj, Diviš, J. 1999, Archeologie Moravy a Slezska, Diviš, J. 2002, 2004, 2006, 2007, Měsíčník města Příbora a dalších publikací). Naše paleolitické nálezy štípané industrie z Bílovecka a Fulnecka vyhledané do roku 2006 byly detailně a odborně zpracované v magisterské diplomové práci (Slezská univerzita v Opavě) Radky Jelínkové s názvem *Paleolitické nálezy z území bývalých soudních okresů Bílovec, Fulnek a Klímkovice* (Opava – 2007). Tato úspěšná práce zahrnovala 12 námi objevených lokalit ze širšího okolí Bílovce a Fulneku. Jednalo se o tyto lokality: 1 Velké Albrechtice – Na butovickém, 2 Bílov, 3 Radotín u Bílovce – dolní lokalita, 4 Stará Ves u Bílovce – Nad kamenolomem, 5 Radotín u Bílovce – horní lokalita, 6 Velké Albrechtice – Jamník, 7 Velké Albrechtice – u silnice, 8 Lubojaty – Náplátky, 9 Stachovice – Obora, 10 Stachovice – Výhon, 11 Velké Albrechtice – pod motorestem, 12 Fulnek – Jelenice. V následujících letech pokračovali příborští objevitelé v povrchových průzkumech těchto regionů a k roku 2015 počet svých objevených pravěkých lokalit i nálezů opět podstatně rozmnožili. Cílem a obsahem tohoto příspěvku je informovat o objevech nálezech za posledních 19 let (1996–2015) z Fulnecka a Bílovecka, tentokrát

hlavně prostřednictvím fotografií. Především se zaměřím na ty objevy, nálezy a poznatky, které nejsou a nemohly být uvedeny v diplomové práci R. Jelínkové. V posledních 19 letech bylo objeveno na Fulnecku a Bílovecku 28 nových paleolitických stanic, doložených k dnešku asi 2200 předměty kamenné štípané industrie. Nejbohatší naleziště kamenné štípané industrie kultury aurignacienu objevil v květnu roku 1996 u Stachovic Daniel Fryč. Tato archeologická lokalita, označená jako Stachovice 1, je doložena k dnešku více než 1000 kusy kamenných artefaktů, nachází se západně od Stachovic a asi 300 m jižně od „Obory“. Uvedené naleziště je nejen nejdůležitější mladopaleolitickou lokalitou okresu Nový Jičín, ale je dokonce nejvýznamnější aurignackou lokalitou v rámci celého Moravskoslezského kraje. Zatímco v okolí Fulneku dominují mladopaleolitické nálezy (aurignacien), na Bílovecku převládají nálezy starší (micoquien a szeletien). Kultura micoquienu je kulturou neandertálců, a protože doložený počet středopaleolitických lokalit v širším okolí Bílovce je značně větší, než kdekoli jinde na Novojičínsku včetně okolí Štramberku, je J. Diviš přesvědčen o nejvýznamnějším osídlení tímto jiným a již vymřelým typem člověka v rámci nejen bývalého okresu, ale i našeho kraje. Na některých bíloveckých lokalitách byly dokonce zaznamenány nálezy staropaleolitické. 24 loveckých stanic ze starší doby kamenné objevil Jan Diviš v okolí uvedených měst v letech 1997 až 2015. Téměř každá z lokalit je doložena několika desítkami až stovkami nalezených kamenných štípaných nástrojů, jen u několika nově objevených lokalit je počet artefaktů prozatím nižší (5 až 10 kusů).

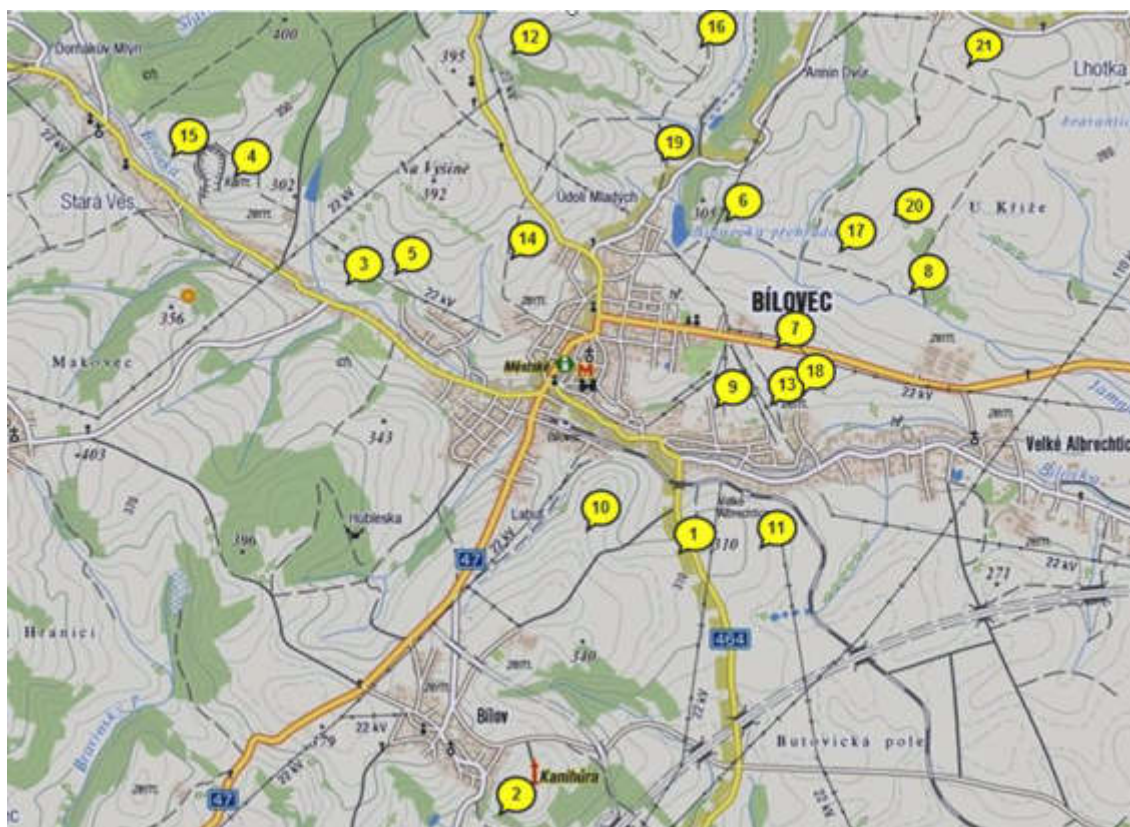
Významný objevitelský přínos obou členů příborského archeologického klubu spočívá nejen ve velkém počtu nově objevených mladopaleolitických a středopaleolitických stanic, ale především v bohatství získaného materiálu kamenné štípané industrie. Vždyť za posledních 19 let vyhledali dva příborští neprofesionální archeologové povrchovými sběry řádově dvacetkrát více kusů štípané mladopaleolitické industrie z Bílovecka a Fulnecka, než všichni ostatní badatelé z celého okresu Nový Jičín do roku 2015 (odhad J. Divíše). Tyto výsledky byly dosaženy jen díky velmi intenzivním povrchovým sběrům, které byly provedeny za uvedené období v průměru opakovaně asi 40 x na každé lokalitě. Téměř na všech paleolitických nalezištích je štípaná industrie ze starší doby kamenné doprovázena nálezy štípaných, někdy i broušených neolitických nástrojů, ale na Bílovecku jsme zaznamenali jen velmi málo nálezů zlomků keramických nádob. To neplatí pro 10 nověji objevených archeologických lokalit Danielelem Fryčem v okolí Hladkých Životic, Pustějova, Kujav, Bernartic a Studénky, kde vedle asi 1000 nalezených kamenných nástrojů, je zastoupena bohatě i keramika. I tyto objevy z mladší doby kamenné znamenají převrat v poznání pravěku Poodří. Prokazuje se, že první zemědělci našli v této krajině příhodné podmínky pro svůj život. Značné množství baltického pazourku s velkými hlízami (s bílou patinou) a často „dotčenými“ lidskou rukou a hojné nálezy patinované i nepatinované industrie na objevených archeologických lokalitách nasvědčuje tomu, že okolí Bílovce i Fulneku bylo důležitým regionem exportu této nepostradatelné suroviny k výrobě nástrojů do jižnějších krajin ve starší i mladší době kamenné (viz. mapa č. 1 a 2).

DÍL PRVNÍ – ŠIRŠÍ OKOLÍ BÍLOVCE

Výběr hrotů z Bílovecka : 1 – 4 moustérienské, 5 – 8 listovité,
9 levalloiský, 10 – 11 na úštěpu.

Mapka č. 3. Paleolitické lokality objevené v širším okolí Bílovce (k roku 2015)

SEZNAM PALEOLITICKÝCH LOKALIT OBJEVENÝCH V ŠIRŠÍM OKOLÍ BÍLOVCE				
OZN. LOK.	LOKALITA	NÁLEZY	DOBA (KULTURA)	ROK OBJEVU
1	V. Albrechtice – Butovická pole	142	Szeletien	1997
2	Bílov - Věž	229	Szeletien	1998
3	Stará Ves - Radotín - dolní lokalita	46	Paleolit	2002
4	Stará Ves - Nad kamenolomem	86	Micoquien	2002
5	Stará Ves - Radotín - horní lokalita	300	Starý a střední paleolit	2002
6	Velké Albrechtice - Jamník	27	Paleolit	2003
7	Velké Albrechtice - U silnice	116	Micoquien	2003
8	Lubojaty - Náplatky 1	36	Paleolit	2002
9	V. Albrechtice - Pod motorestem	37	Mladý paleolit	2003
10	Bílovec - Cvrček	14	Paleolit	2006
11	V. Albrechtice - Želez. zastávka	59	Paleolit	2006
12	Tísek – Folinky	103	Paleolit	2003
13	V. Albrechtice - Za zeměd. objektem	36	Paleolit	1998
14	Bílovec - Sever	124	Paleolit	2003
15	Stará Ves - Lom 2	12	Starý a střední paleolit	2008
16	Údolí Mladých 3	10	Paleolit	2003
17	Lubojaty - Náplatky 2	15	Paleolit	2003
18	V. Albrechtice - Pod silnicí	8	Micoquien	2003
19	Údolí Mladých 2 (restaurace)	10	Paleolit	2008
20	Lubojaty - Náplatky 3	31	Paleolit	2009
21	Lubojaty – JV	37	Paleolit	2011

*Všechny lokality objevil J. Diviš

SEZNAM NEOLITICKÝCH LOKALIT OBJEVENÝCH V ŠIRŠÍM OKOLÍ BÍLOVCE				
OZN. LOK.	LOKALITA	NÁLEZY	DOBA (KULTURA)	ROK OBJEVU
	1. V. Albrechtice - Želez. z.	71		2006
	2. Bílov - Věž	12		1998
	3. Stará Ves - Dolní lokalita	16		2002
	4. Stará Ves - Nad kamenolomem	16		2002
	5. Stará Ves - Horní lokalita	50		2002
	6. Lubojaty - JV	12		2011
	7. Velké Albrechtice - U silnice	23		2003
	8. Bílovec - Statek	3		2012
	<i>Celkem</i>	203		

*Všechny lokality objevil J. Diviš

1. Bílov – Věž (označ. na mapě č. 1 – 2)

Bílov, pohled od severovýchodu, z vyhlídkové věže na kopci na vrcholové plato s centrem nálezů.

Obr. 1. Bílov – Věž. Výběr paleolitické kamenné štipané industrie. 2, 14. Listovité hroty (bez vrcholové části), 13. Klínový nůž.

Obr. 2. Bílov – Věž. Výběr paleolitické kamenné štípané industrie. 1 – 7. Listovité hroty a torza listovitých hrotů, 8. Hrotitá čepel, 9. Čepel, 10. Klínový nůž, 11. Úštěp s plošnou retuší, 12. Rydlo, 13 -14. Škrabadla, 15 – 17. Drasadla, 18 – 20. Jádra.

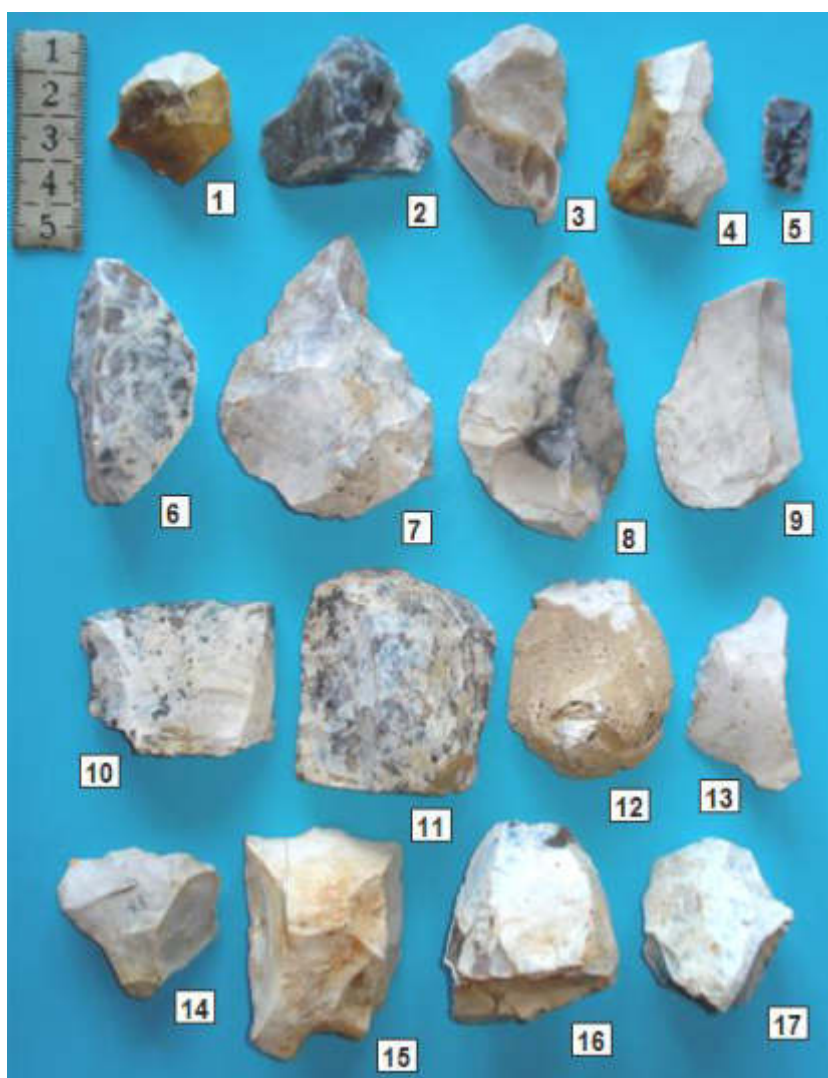

Obr. 3. Bílov – Věž. Výběr neolitické štípané industrie. 1. Škrabadlo. 2. Úštěp s místní retuší.

2. Velké Albrechtice – Butovická pole (označ. na mapě č. 1 – 1)

Obr. 4. Velké Albrechtice – Butovická pole. Bifaciální nástroj z radiolaritu (rozměry 82 x 65 x 15).

Obr. 5. Velké Albrechtice – Butovická pole. Výběr paleolitické štípané industrie: 1 - 3 aurignacká škrabadla, 4 – vrub, 5 – čepelka, 6 - aurignacké rydlo upravené z prismatického jádra, 7 – bifaciální nástroj (pěštní klín), 8 - hrot mousterského typu, 9 – 15 drasadla, 16 – 17 jádra.

Velké Albrechtice – Butovická pole, pohled na rozlehlou plochu lokality, foceno od východu.

3. Velké Albrechtice – Železniční zastávka (označ. na mapě č. 1 – 11)

Obr. 6. Velké Albrechtice – Železniční zastávka. Výběr paleolitické štípané industrie:
1 - hrot mousterského typu, 2 – zoubky, 3 – škrabadlo, 4 – rydlo, 5 a 6 - čepele, 7 – úštěp s plošnou retuší, 8 až 16 – drasadla, 17 a 18 – jádra.

Obr. 7. Velké Albrechtice – Železniční zastávka. 1. Hrot. 2. Předmět z břidlice s výzdobou (šikmé rovnoběžné rýhy) a rytinou (hlava zvířete).

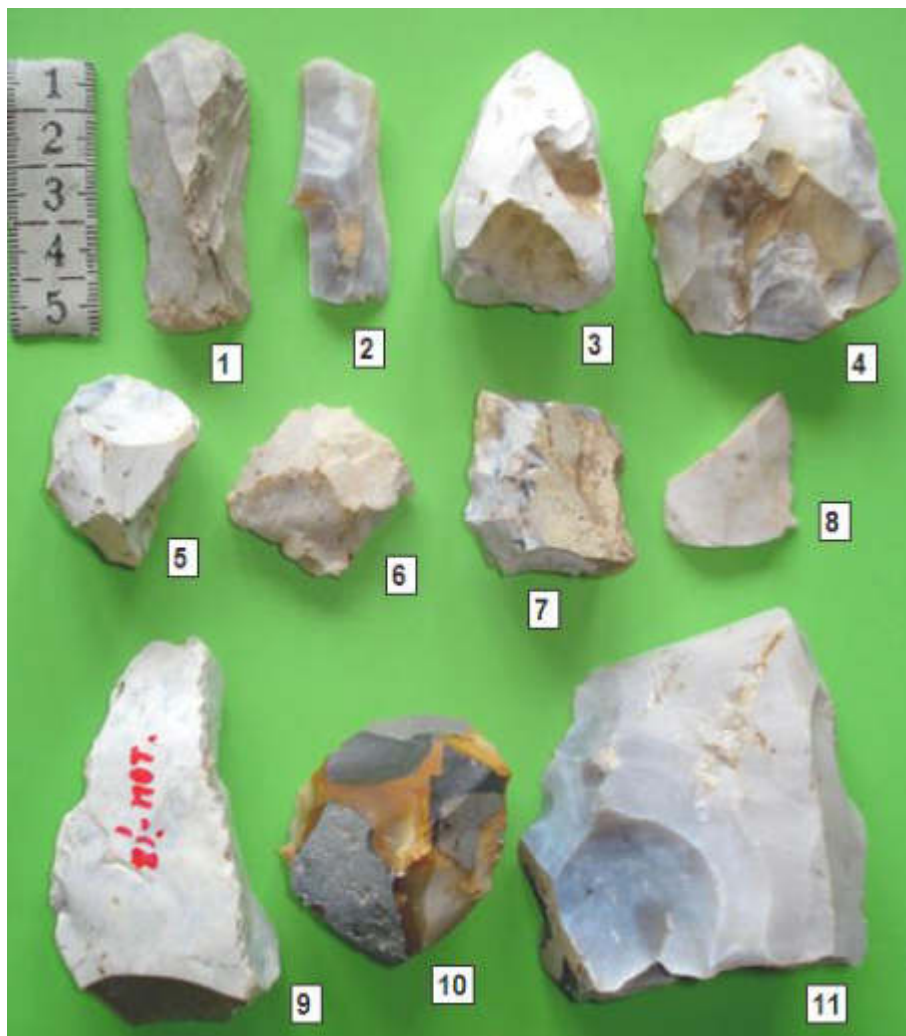

Obr. 8. Velké Albrechtice – Železniční zastávka. Výběr neolitické štípané industrie: 1 - hrot typu Štramperk - Krnov, 2, 3 a 10 – srpové čepelky lichoběžníkového tvaru, 4 až 9 a 17 až 19 – čepelky, 12 až 16 – úštěpy a zlomky čepelky, 20 až 23 škrabadla, 24 – rydlo, 25 až 32 a 34 - úštěpy, 33 – čepel s plošnou retuší, 35 a 36 – jádra, 37 – připálený silicit, 38 – zlomek keramiky.

Velké Albrechtice – Železniční zastávka. Neolitické sídliště se nacházelo kolem sloupu elektrického vedení (v zátáčce i pod železniční tratí). Paleolitické nálezy převládaly ve směru zastávce.

4. Velké Albrechtice – Pod motorestem (označ. na mapě č. 1 – 9)

Obr. 9. Velké Albrechtice – Pod motorestem. Výběr paleolitické štípané industrie:
 1 - čepelové škrabadlo, 2 – hranové rydlo, 3 – klínové rydlo upravené z prismatického jádra, 4 rydlo v kombinaci s aurignatickým škrabadlem, 5 – aurignatické škrabadlo, 6,7,9,10 - drasadla, 8 – čepel, 11 – prismatické jádro.

Velké Albrechtice-Pod motorestem, plocha lokality napravo vymezená stromořadím, foceno z jihu.

5. Velké Albrechtice - Za zemědělským objektem (označ. na mapě č. 1-13)

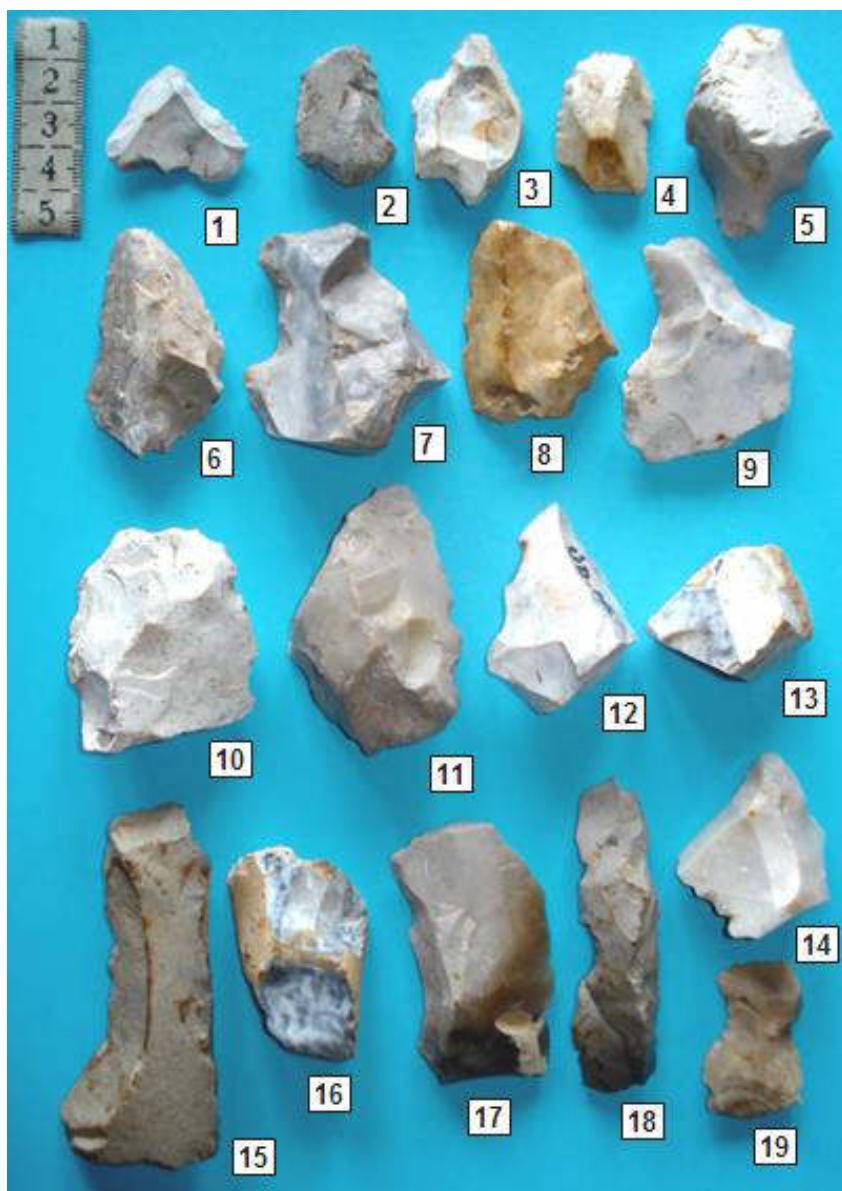

Obr. 10. Velké Albrechtice - Za zemědělským objektem. Výběr paleolitické štípané industrie: 1, 2 - hroty, 3 - drasadlo, 4 - škrabadlo, 5 – čepel se zoubky.

6. Velké Albrechtice - Jamník (označ. na mapě č. 1 – 7)

Velké Albrechtice - Jamník, plochu lokality vyznačuje protáhlá elipsa, nálezy pokračují ve směru šipky, foceno od JV.

Obr. 11. Velké Albrechtice – Jamník. Výběr paleolitické štípané industrie: 1, 3, 6 - hroty, 2 – škrabadlo, 4 – úštěp, 5 až 9 - vruby, 10 a 11 – drasadla, 12,13,14,16 – jádra, 15 – nůž z rohovce, 17 – čepel, 18 a 19 – rydla.

7. Velké Albrechtice – U silnice (označ. na mapě č. 1 – 7)

Velké Albrechtice-U silnice, mělká prohlubeň ve východní části lokality.

Obr. 12. Velké Albrechtice – U silnice. Výběr paleolitické štípané industrie: 1 - hrot, 2 – vrcholová část hrotu s ventroterminální retuší, 3 – hrot, 4 – škrabadlo, 5 až 11, 13 - drasadla, 12 – rydlo, 14 a 16 reušované čepele, 15 – čepel s jemnými zoubky, 17 a 19 – úštěpy se zoubky, 18 – čepel s vruby (připálený silicit), 20 a 21 jádra.

Obr. 13. Velké Albrechtice – U silnice. 1. Hrot mousterského typu, 2. Klínový nůž.

Obr. 14. Velké Albrechtice – U silnice. Výběr štípané a hlazené industrie z mladší doby kamenné : 1 - čepel s plošnou retuší a leskem, 2 až 4 - čepele, 5 až 8 – škrabadla, 9 až 10 – jádra, 11 – část hlazeného nástroje.

8. Lubojaty – Náplatky 1 (označ. na mapě č. 1 – 8)

Lubojaty – Náplatky 1. Foceno od jihozápadu. Šipky označují dvě hnízda nálezů štípané industrie.

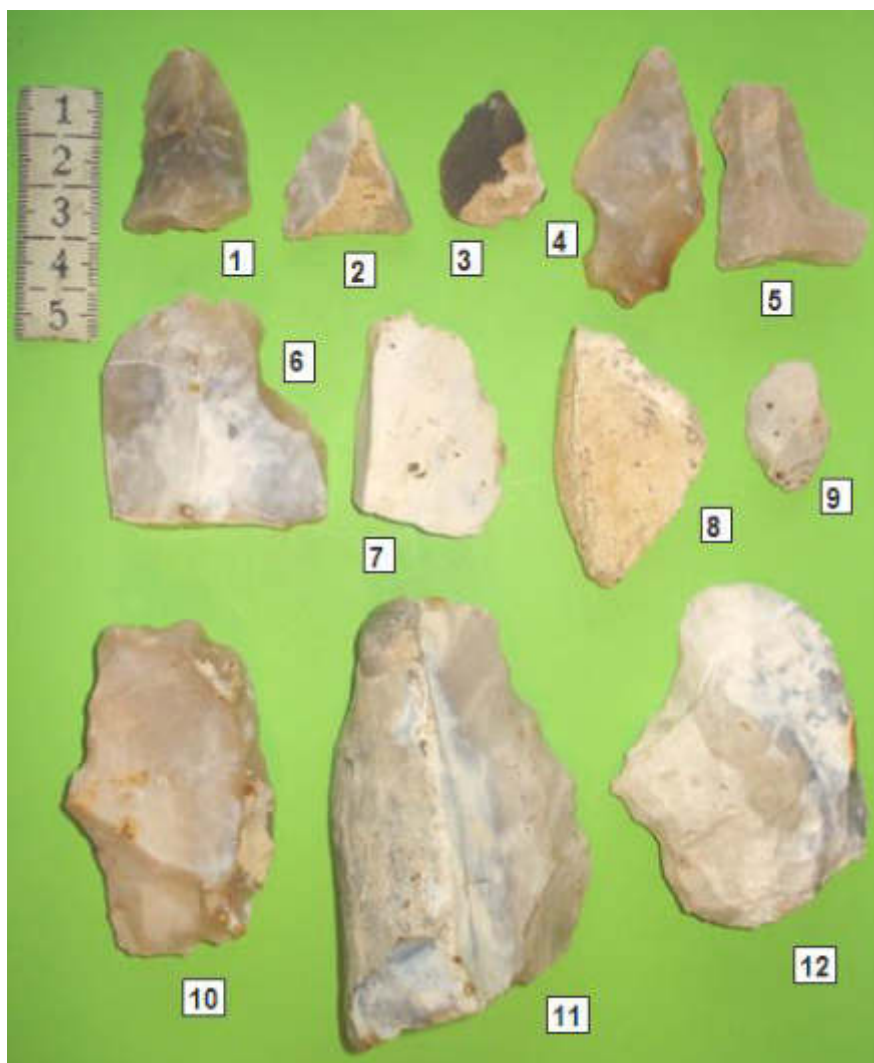

Obr. 15. Lubojaty – Náplatky 1. Výběr paleolitické štípané industrie: 1 a 2 - hroty, 3 – rydlo, 4 – škrabadlo, 5 až 11 a 14 – drasadla, 12 – úštěp, 13 – zoubky, 15 – jádro.

9. Lubojaty – Náplatky 2 a 3 (označ. na mapě č. 1 – 17 a 20)

Lubojaty – Náplatky 2 (levá šipka), Lubojaty – Náplatky 3 (pravá šipka).

Obr. 16. Lubojaty – Náplatky 3 a 2. Výběr paleolitické štípané industrie: 1 až 4 - hroty, 5 a 6 – vruby, 7 až 12 – drasadla (12 – Lubojaty – Náplatky 2).

10. Bílovec – Cvrček (označ. na mapě č. 1 – 10)

Obr. 17. Bílovec – Cvrček. Výběr paleolitické štípané industrie: 1 – hrot, 2 – ústěp s plošnou retuší, 3 – drasadlo s plošnou retuší, 4 – jádro.

11. Lubojaty – Náplatky JV (označ. na mapě č. 1 – 21)

Obr. 18. Lubojaty – Náplatky JV. Výběr paleolitické štípané industrie: 1 až 6 a 10 - drasadla, 7 – vrub (se zoubky), 8 a 9 – jádra.

Obr. 19. Lubojaty – Náplatky JV. Výběr neolitické štípané industrie: 1 – srpová čepel, 2 – čepel, 3, 6 – škrabadla, 4 – nůž, 5 – terminální část hrotité čepele, 7 – vrub, 8 – ústěp s místní retuší, 9 – rydlo, 10 – jádro.

12. Tísek u Bílovce (označ. na mapě č. 1 – 12)

Obr. 20. Tísek u Bílovce. 2 – listovitý hrot.

Obr. 21. Tísek u Bílovce . Výběr paleolitické kamenné štípané industrie. 1 – 3. Listovité hroty, 4 – 5. Torza listovitých hrotů, 6. Hrot na úštěpu 7. Hrot s částečnou plošnou retuší a vrubem, 8 – 10. Rydla, 11. Zoubky, 12. Drasadlo, 13. Vrták, 14 – 17. Jádra.

Obr. 22. Tísek u Bílovce. Výběr paleolitické kamenné štípané industrie. 1. Hrot, 2. Ústěp s plošnou retuší, 3. Odštěpovač, 4 -5. Rydla, 6. Klínový nůž, 7 - 9. Drasadla, 10 . Jádno.

13. Bílovec – Statek (není označ. na mapě č. 1)

Obr. 23. Bílovec – Statek. 1 – část sekeromlatu.

14. Bílovec – Sever (označ. na mapě č. 1 – 14)

Bílovec – Sever. Foceno od severozápadu.

Obr. 24. Bílovec – Sever. Výběr paleolitické štípané industrie: 1 až 4, 11, 12 – drasadla, 5 až 9 – hroty, 10 – klínový nůž, 13 – vrub (se zubem), 14 a 15 – rydla, 16 – škrabadlo, 17 – bifaciální nástroj (část).

15. Radotín u Bílovce – dolní lokalita (označ. na mapě č. 1 – 3)

Obr. 25. Radotín u Bílovce – dolní lokalita. 1 – hrot s vrubem, 2 až 3 – vruby, 4 až 7, 9 - drasadla, 8 – nůž, 10 – zoubky, 11 až 13 jádra.

Obr. 26. Radotín u Bílovce – dolní lokalita. Výběr štípané a hlazené industrie: 1 a 2 – škrabadla, 3 a 4 – čepelky, 5 – jádro, 6 - hlazený diskovitý předmět.

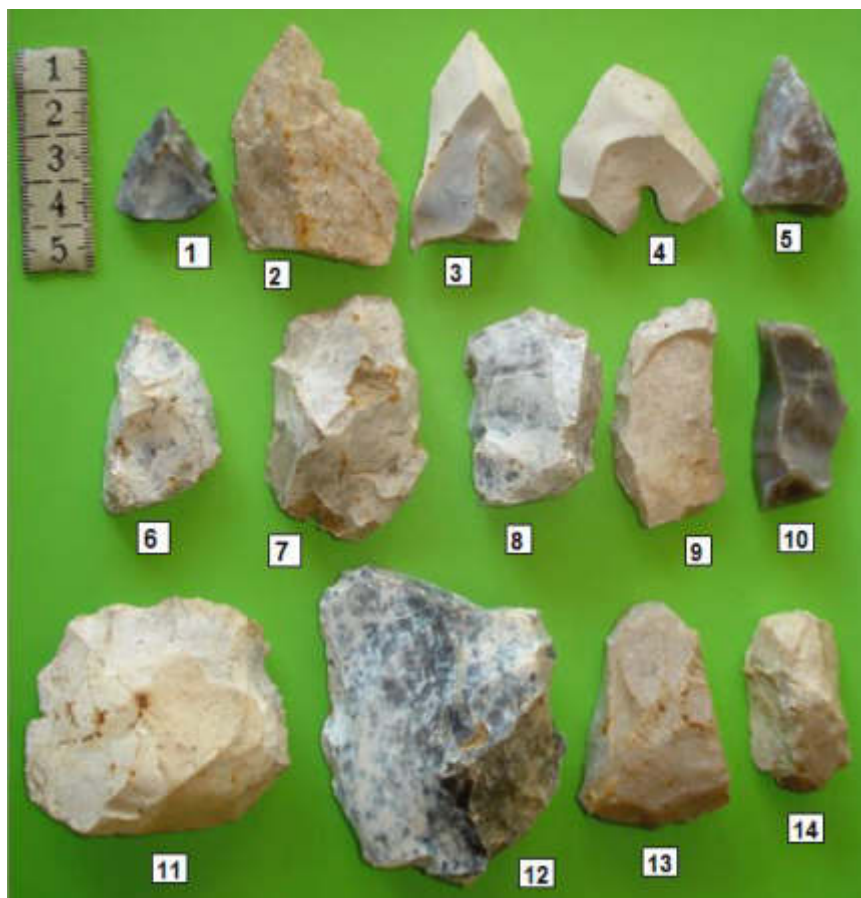
16. Radotín u Bílovce – horní lokalita (označ. na mapě č. 1 – 5)

Radotín u Bílovce – horní lokalita, spodní část lokality, foceno od JZ

Obr. 27. Radotín u Bílovce – horní lokalita. 1 – levalloiský hrot

Obr. 28. Radotín u Bílovce – horní lokalita. Výběr paleolitické štípané industrie: 1 až 5 – hroty, 6 až 12 – drasadla, 13 a 14 – škrabadla.

Obr. 29. Radotín u Bílovce – horní lokalita. Výběr štípané industrie: 1 až 8 – nože, 9 – kombinace (rydlo-vrub), 10 – zoubky, 11 – kombinace (škrabadlo - zoubky), 12 – jádro.

Obr. 30. Radotín u Bílovce – horní lokalita 1. Výběr neolitické a eneolitické kamenné industrie: 1 – hlazená sekerka, 2 – drobný hrot z krystalického křemene. 3 – drobný hrot s vrubem, 4 – čepelka s příčnou retuší. 5 – pilka, 6 – vrták, 7 – úštěp s laterální retuší, 9 – jádro, 8 a 10 až 13 – škrabadla.

17. Stará Ves – Nad kamenolomem (označ. na mapě č. 1 – 4)

Stará Ves - Nad kamenolomem, foceno od východu, z vrcholu kopce s kotou Na výšině.

Obr. 31. Stará Ves – Nad kamenolomem. 1. Výběr paleolitické štípané industrie: 1 a 2 - hroty, 3, 4, 11 - rydla, 5, 8, 15, 16, 17 – drasadla, 7 – čepel, 12 – odštěpovač, 9, 10, 13 – vruby a zoubky, 14 a 18 – jádra.

Obr. 32. Stará Ves – Nad kamenolomem. 1. Výběr neolitické a eneolitické kamenné industrie: 1 – hlazená a štípaná sekerka z pazourku, 2 – hlazený předmět z břidlice, 3 – hrot s řapem, 4 – kombinace (vrták škrabadlo), 5 – škrabadlo, 6 a 7 – drobná rydla.

18. Stará Ves –Lom 2 (označ. na mapě č. 1 - 15)

Obr. 33. Stará Ves – Nad kamenolomem. 1. Výběr paleolitické štípané industrie: 1. Část nástroje s plošnou retuší, 10. – Jádro.

Přehled paleolitických nálezů na lokalitách v širším okolí Bílovce

	HL	HM	HJ	OB	DR	VR	ZO	RČ	ŠK	RY	VT	OD	JÁ	AC
1.V.Albrechtice–Butovická pole	1	1	2	1	12	3	0	16	5	5	4	2	22	142
2.Bílov - Věž	5	0	8	1	11	4	3	8	8	10	2	3	28	229
3.Stará Ves - Dolní lokalita	0	0	1	0	8	2	0	1	1	1	0	0	8	46
4.Stará Ves-Nad kamenolomem	0	0	3	0	9	5	0	0	0	6	0	3	20	86
5.Stará Ves - Horní lokalita	0	0	11	0	32	6	10	26	25	14	2	3	22	300
6. Velké Albrechtice - Jamník	0	0	2	0	3	2	0	1	2	2	0	0	5	27
7. Velké Albrechtice - U silnice	0	1	3	0	5	4	0	3	2	2	0	0	23	116
8. Lubojaty – Náplatky 1	0	0	2	0	8	0	0	0	1	2	0	0	4	36
9.V.Albrechtice-Pod motor.	0	0	2	0	4	0	0	2	4	1	1	0	6	37
10. Bílovec - Cvček	0	0	1	0	2	0	0	1	0	0	1	0	2	14
11. V. Albrechtice - Želez. z.	0	1	0	0	8	1	0	6	6	6	0	0	6	59
12. Tísek – Folinky	5	0	7	0	9	4	2	2	9	9	4	2	15	103
13.V.Albrech. - Za zem. obj.	0	0	2	0	6	0	0	2	2	0	0	0	5	36
14. Bílovec - Sever	0	0	7	1	13	2	1	9	5	11	3	1	13	124
15.Stará Ves - Lom 2	0	0	1	0	0	0	0	1	0	2	0	0	3	12
16.Údolí Mladých 3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	10
17. Lubojaty - Náplatky 2	0	0	2	0	3	0	0	1	0	2	0	0	0	15
18. V. Albrechtice - Pod sil.	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0	0	1	8
19. Údolí Mladých 2 (rest.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	10
20. Lubojaty - Náplatky 3	0	0	4	0	6	3	0	1	1	1	0	1	5	31
21. Lubojaty - JV	0	0	1	0	6	2	1	3	5	1	0	0	6	37
<i>Celkem</i>	<i>11</i>	<i>3</i>	<i>59</i>	<i>3</i>	<i>146</i>	<i>38</i>	<i>17</i>	<i>83</i>	<i>77</i>	<i>76</i>	<i>17</i>	<i>15</i>	<i>200</i>	<i>1478</i>

HL – hroty listovité, HM – hroty moustérienské, HJ – hroty jiné, OB – ostatní bifaciální nástroje (pěstní klíny a pod.), DR – drasadla, VR – vruby, ZO – zoubky, RČ – retušované čepele a nože, ŠK – škrabadla, RY – rydla, VT – vrtáky, OD – odštěpovače, JÁ – jádra, AC – artefakty celkem.

Přehled neolitických nálezů na lokalitách v širším okolí Bílovce

	SE	KK	OHA	HAC	RČ	SČ	ŠK	VT	HR	OŠN	JÁ	KAC	KZ
1. V. Albrechtice - Želez. z.	0	0	0	0	24	4	7	0	1	3	8	71	1
2.Bílov - Věž	0	0	0	0	1	0	1	0	0	2	1	12	0
3.Stará Ves - Dolní lokalita	0	0	2	2	2	0	2	0	0	0	1	16	0
4.Stará Ves-Nad kamenolomem	1	0	2	3	1	0	3	1	2	1	0	16	0
5.Stará Ves - Horní lokalita	1	0	0	1	4	0	10	5	2	2	3	50	0
6. Lubojaty - JV	0	0	0	0	2	1	2	0	0	2	1	12	0
7. Velké Albrechtice - U silnice	0	0	2	2	6	0	6	0	0	0	3	23	1
8. Bílovec - Statek	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	3	0
<i>Celkem</i>	<i>3</i>	<i>0</i>	<i>6</i>	<i>9</i>	<i>41</i>	<i>5</i>	<i>31</i>	<i>6</i>	<i>5</i>	<i>10</i>	<i>17</i>	<i>203</i>	<i>2</i>

SE – sekerky, KK – kopytovité klíny, OHA – ostatní hlazené artefakty, HAC – hlazené artefakty celkem, ZO – zoubky, RČ – retušované čepele, SČ – srpové čepele, ŠK – škrabadla, VT – vrtáky, HR – hroty, JÁ – jádra, KAC – kamenné artefakty celkem, KZ – keramické zlomky nádob.

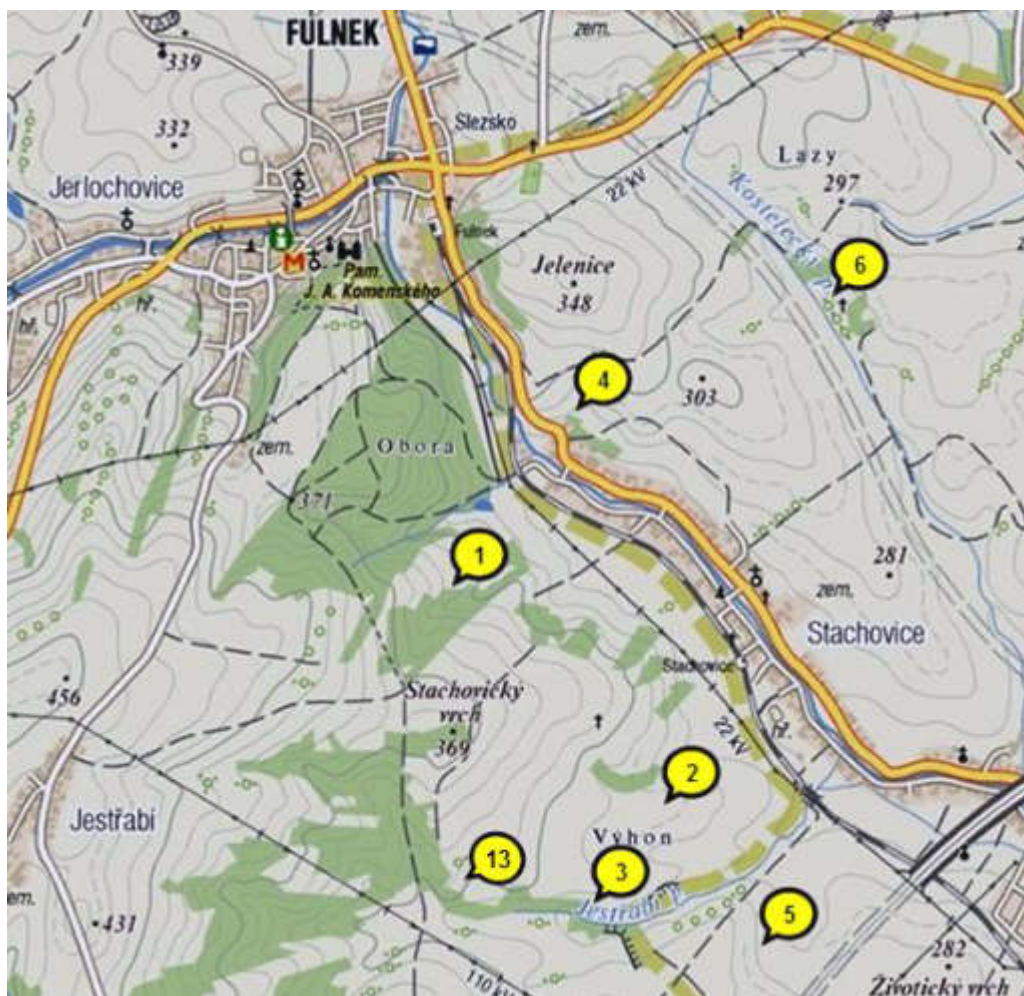
DÍL DRUHÝ – ŠIRŠÍ OKOLÍ FULNEKU A STUDÉNKY

Výběr hrotů z Fulnecka – lokalita Stachovice 2. 1 – listovitý hrot

Výběr hrotů šípů z Fulnecka – lokalita Hladké Životice

Mapka č. 4. Paleolitické lokality objevené v širším okolí Fulneku (k roku 2012)

SEZNAM PALEOLITICKÝCH LOKALIT OBJEVENÝCH V ŠIRŠÍM OKOLÍ FULNEKU				
OZN. LOK.	LOKALITA	NÁLEZY	DOBA (KULTURA)	ROK OBJEVU
1	STACHOVICE 1 (OBORA)	1000	AURIGNACIEN	1996 - DF
2	STACHOVICE 2 (VÝHON)	236	AURIGNACIEN	1998 - JD
3	STACHOVICE 2 (PÍSKOVNA)	96	AURIGNACIEN	2002 - JD
4	FULNEK - JELENICE	112	PALEOLIT	2004 - JD
5	STACHOVICE - LES. ŠKOLKA	43	PALEOLIT	2006 - JD
6	KUJAVY – U KRÍŽE	5	PALEOLIT	2000 - DF
13	STACHOVICE - LOM	10	AURIGNACIEN	2009 - DF

Poznámka: JD – Jan Diviš, DF – Daniel Fryč

SEZNAM POZDŇĚ PALEOLITICKÝCH LOKALIT OBJEVENÝCH V ŠIRŠÍM OKOLÍ FULNEKU				
OZN. LOK.	LOKALITA	NÁLEZY	DOBA (KULTURA)	ROK OBJEVU
2	STACHOVICE 2 (VÝHON)	31	TIŠNOVIEN	1998 - JD
3	STACHOVICE 2 (PÍSKOVNA)	37	TIŠNOVIEN	2002 - JD
4	FULNEK - JELENICE	39	TIŠNOVIEN	2004 - JD

Poznámka: JD – Jan Diviš

SEZNAM NEOLITICKÝCH LOKALIT OBJEVENÝCH V ŠIRŠÍM OKOLÍ FULNEKU A STUDÉNKY				
OZN. LOK	LOKALITA	NÁLEZY	DOBA (KULTURA)	ROK OBJEVU
-	9 Studénka 2 – Dolní čtvrtě	40	neolit	2009 - DF
-	10 Kujavy 1 - Fulvárky	150	neolit	2008 - DF
-	11 Pustějov 1 – Dolní čtvrtě	200	neolit	2008- DF
-	12 Pustějov 2 – Dolní čtvrtě	200	neolit	2009 - DF
-	13 Pustějov 3 – Dolní čtvrtě	80	neolit	2008- DF
-	14 Pustějov 4 - Paseky	50	neolit	2009 - DF
-	15 Pustějov 5 - Hůrský	200	neolit	2010 - DF
-	13. Hladké Životice 1 – Velká strana	100	neolit	2007- DF
-	14. Hladké Životice 2 – Malá strana	300	neolit	2007- DF
	15. Hladké Životice 3 – Malá strana	300	neolit	2008 - DF
	16. Pustějov 2	?	neolit	studenti Opavské university
	17. Studénka 1	?	neolit	2010 – IB *

Poznámka: DF – Daniel Fryč, IB – Ivan Bartoš (*výzkum prováděli v následujících letech Emanuel Grepl, Aleš Knápek a také Vratislav Janák, Kateřina Papáková a studenti Opavské university),

1. Stachovice 1 - Obora (označ. na mapě č. 2 – 1)

Stachovice 1 – Obora, foceno ze severovýchodu.

Obr. 1. Stachovice 1 – Obora. Výběr paleolitické kamenné štípané industrie: 1 až 11 drasidla

Obr. 2. Stachovice 1 – Obora. Výběr paleolitické kamenné štípané industrie: 1 – odštěpovač, 2 a 3 vrtáky.

Obr. 3. Stachovice 1 – Obora. 1 – odštěpovač.

Obr. 4. Stachovice 1 – Obora. Výběr paleolitické kamenné štípané industrie: 1 až 15 škrabadla.

Obr. 5. Stachovice 1 – Obora. 1 – extrémně vysoké škrabadlo.

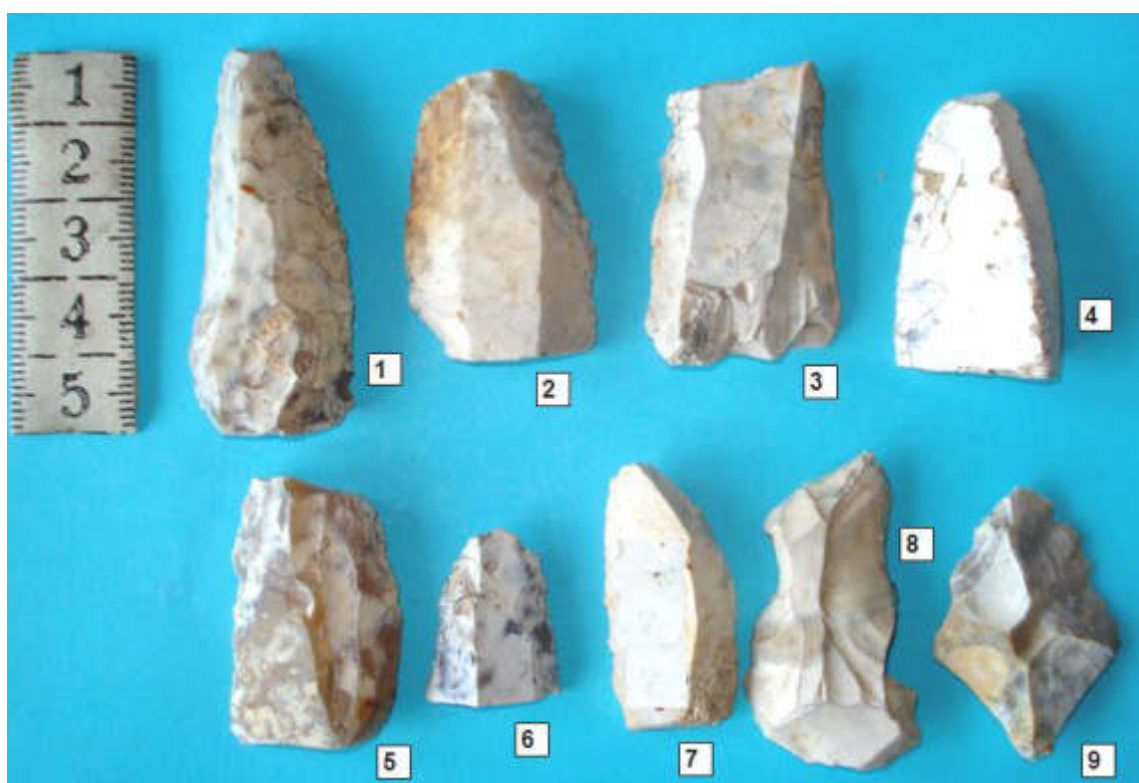
Obr. 6. Stachovice 1 – Obora : 1 až 10 – rydla hranová, 11 - rydlo příčné.

Obr. 7. Stachovice 1 – Obora : 1 až 2 - rydla kanelovaná, 3 až 6 – rydla několikanásobná.

Obr. 8. Stachovice 1 – Obora : 1 až 13 – rydla klínová.

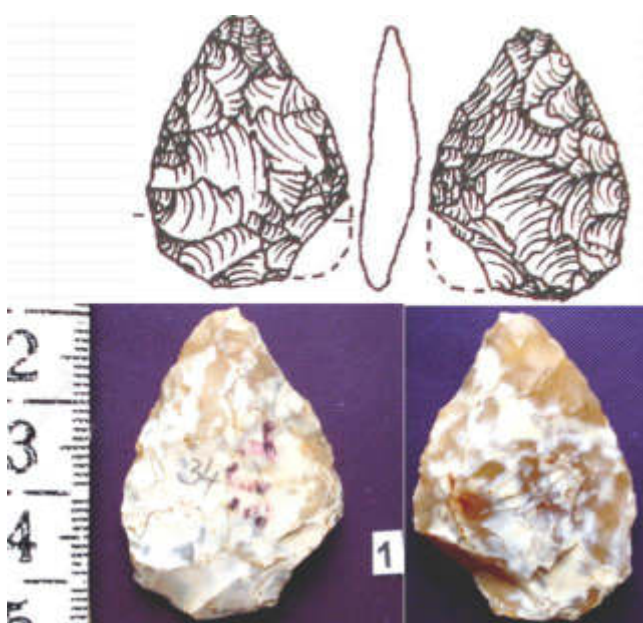

Obr. 9. Stachovice 1 – Obora : 1 až 8 – aurignacké a jiné čepele (i ve zlomcích), 9 - hrot.

Obr. 10. Stachovice 1 – Obora : 1 až 12 – jádra a zbytky jader.

2. Stachovice 2 – Výhon (označ. na mapě č. 2 – 1)

Obr. 11. Stachovice 2 – Výhon. 1 – listovitý hrot.

Obr. 12. Stachovice 2 – Výhon. Výběr paleolitické štípané industrie: 1 až 3 – listovité hroty, 4 a 5 – hroty na ústěpu, 6 a 7 - bifaciální nástroje (drasadla), 9 – vrták, 10 - klínový nůž, 12 až 15 a 17 až 21 drasadla, 16 – rydlo.

Obr. 13. Stachovice 2 – Výhon. 11 – drasadlo.

Obr. 14. Stachovice 2 – Výhon. Výběr paleolitické štípané industrie: 1 škrabadlo, 2 až 4 – drasadla, 5 – rydlo, 6 až 8 – jádra.

Obr. 15. Stachovice 2 – Výhon. Výběr paleolitické štípané industrie: 1 až 4 hroty, 5 a 6 – čepelky.

Obr. 16. Stachovice 2 – Výhon. 1 – listovitý hrot.

Obr. 17. Stachovice 2 – Výhon. Výběr pozdně paleolitické štípané industrie: 1 až 5 hroty, 6 – čepelka s otupeným bokem z radiolaritu, 7 a 8 čepelky. 9 – rydlo, 10 až 12 – škrabadla.

Stachovice 2 – Výhon. Foceno od jihovýchodu.

3. Stachovice 2 – Pískovna (označ. na mapě č. 2 – 3)

Stachovice 2 – Pískovna, foceno od severu.

Obr. 18. Stachovice 2 – Pískovna. Výběr paleolitické kamenné štípané industrie: 1, 2 - aurignacká škrabadla, 3 až 8 - škrabadla, 9 až 12 - drasadla.

Obr. 19. Stachovice 2 – Pískovna. Výběr paleolitické kamenné štípané industrie: 1, 2, 3 - rydla, 4 - nůž, 5 - vrub, 6 - zoubky, 7 a 13 - drasadlo, 8 až 12 jádra.

Obr. 20. Stachovice 2 – Pískovna. Výběr kamenné štípané industrie z pozdního paleolitu: 1 až 5 - drobné hroty, 6 až 11 – čepelky a zlomky čepelků, 12 až 17 – čepele se zoubky, 18 – mikrořád.

Obr. 21. Stachovice 2 – Pískovna. Výběr kamenné štípané industrie z pozdního paleolitu a neolitu: 1 až 3 a 7 až 11 čepelky, 12 až 16 jádra.

4. Fulnek - Jelenice (označ. na mapě č. 2 – 3)

Fulnek – Jelenice. Foceno od jihu.

Obr. 22. Fulnek - Jelenice. Výběr paleolitické štípané industrie: 1 až 6 čepele, 7 a 8 – rydla, 9 a 10 vruby, 11 – ústěp s místní retuší, škrabadla, 12 až 14 drasadla, 15 drasadlo s plošnou retuší, 16 až 18 – jádra.

Obr. 23. Fulnek - Jelenice . Výběr pozdně paleolitické štípané industrie: 1 - hrůtek, 2 a 3 – mikročepele, 4, 5, 24, 25, 26 - mikrojádra, 6 až 9 – mikroškrabadla, 10 a 17 - čepeleky lichoběžníkového tvaru, 11 až 16 - rydla, 18 až 22 čepeleky, 22 – hrot.

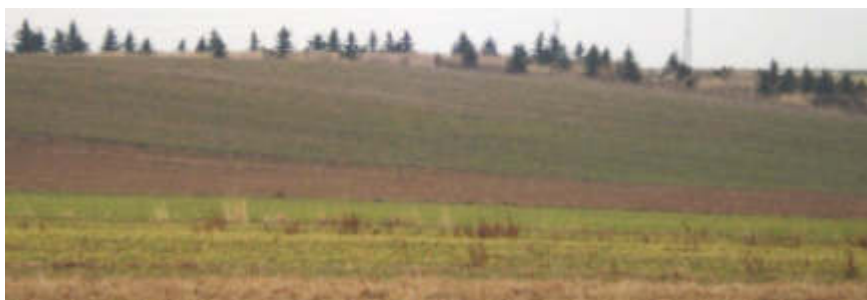
5. Stachovice – Lesní školka (označ. na mapě č. 2 – 5)

Obr. 24. Stachovice – Lesní školka. Výběr paleolitické štípané industrie: 1 - levalloiský hrot, 2 a 3 - čepele, 4, 5, 8, 10 - drasadla. 6 a 7 - vruby. 9 - škrabadlo. 12 - bifaciální nástroj.

Obr. 25. Stachovice – Lesní školka. Výběr paleolitické štípané industrie: 13 a 14 – drasadla.

Stachovice – Lesní školka. Pohled od severozápadu.

6. Bernartice 1 – Za břehy (není označeno na mapě)

Bernartice 1 - pohled na lokalitu od jihovýchodu.

Obr. 26. Bernartice 1. Výběr neolitické štípané industrie: 1 a 2 – nože, 3 a 4 - hroty, 5 a 6 - vrtáky, 7 až 13 – škrabadla, 14 a 15 – šipky.

7. Studénka 2 (není označeno na mapě)

Studénka 2 – pohled na lokalitu od severního směru.

Obr. 27. Studénka 2. Výběr neolitické hlazené industrie: 1 – klín, 2 až 3 sekerky.

Obr. 28. Studénka 2. Výběr neolitické štípané industrie: 1 – nůž, 2 až 7, 15 až 17 – čepelky, 8 až 14 – škrabadla.

Obr. 29. Studénka 2. Výběr neolitické štípané industrie: 1 až 3 - nože, 4 až 6 – čepelky, 7 až 25 – vrtáky, 26 až 34 – hroty.

Obr. 30. Studénka 2. Výběr neolitické štípané industrie: 1 až 8 – čepele, 9 až 10, 26 – škrabadla, 11 až 25 – čepele.

Obr. 31. Studénka 2. Výběr neolitické keramiky. 1 - zlomek zdobený volutou, 2 až 5 části rukojetí nádob.

8. Kujavy 1 - Fulvárky (není označeno na mapě)

Kujavy 1 - pohled na lokalitu z jižní strany.

Obr. 32. Kujavy 1. Výběr neolitické: hlazené industrie: 1 až 7 – sekerky, 8 až 13 – klíny, 14 – hladítko.

Obr. 33. Kujavy 1. Výběr neolitické: štípané industrie: 1 až 6, 15 - škrabadla, 7 - hrot, 8 až 13 - čepele, 14, 16 až 24 - vrtáky.

Obr. 34. Kujavy 1. Výběr neolitické: štípané industrie: 1 - část pilky, 2 až 3, 29 - úštěpy, 4 až 18 - čepelky, 19 až 24, 27 - škrabadla, 25 a 26 - nože, 28 - vrták.

Obr. 35. Kujavy 1. Výběr neolitické: štípané industrie: 1 – hrot, 2 až 8, 10 až 16, 25 až 27, 33 – čepelky, 9 – vrták, 17 až 24, 34 – škrabadla, 28 až 30 – úštěpy, 32 – drásadlový nástroj, 35 – silicitové jádro – valoun.

Obr. 36. Kujavy 1. Výběr keramických zlomků nádob z mladší doby kamenné.

9. Pustějov 1 – Dolní čtvrtě (není označeno na mapě)

Pustějov 1 - pohled na lokalitu od západu.

Obr. 37. Pustějov 1. Výběr neolitické hlazené industrie: mlátek.

Obr. 38 . Pustějov 1. Výběr neolitické hlazené industrie: 1 – sekerka, 2 – klín.

Obr. 39. Pustějov 1 Výběr neolitické hlazené industrie: 1 a 4, 5 a 6 – sekerky a jejich části, 2 a 3 – klíny, 7 a 8 hladítka?

Obr. 40. Pustějov 1. Výběr neolitické industrie: těžky.

Obr. 41. Pustějov 1. Výběr neolitické štípané industrie: 1 až 8, 14 až 20 – čepele, 9 až 13 – úštěpy.

Obr. 42. Pustějov 1. Výběr neolitické štípané industrie: 1 – hrot, 2 až 10, 18 až 23, 27 až 29, 35 a 36, 41 a 42 – čepelky, 11 až 17, 24 až 26, 30, 40 – vrtáky, 31 až 34, 37 až 39, 40 – škrabadla,

Obr. 43. Pustějov 1. Výběr neolitické štípané industrie: 1 až 12, 18 a 19 – škrabadla, 13 až 17, 22 až 27 – čepele, 20 a 21 – vrtáky, 28 – drasadlový nástroj.

Obr. 44. Pustějov 1. Výběr keramických zlomků nádob z mladší doby kamenné.

10. Pustějov 3 – Dolní čtvrtě (není označeno na mapě)

Pustějov 3 – pohled na lokalitu od západu.

Obr. 45. Pustějov 3. Plastika?

Obr. 46. Pustějov 3. Výběr štípané industrie. 1 až 11, 13 až 28 – čepelky, 12 – šipka, 29 až 31 – škrabadla, 32 až 39 – úštěpy.

Obr. 47. Pustějov 3. Výběr keramických zlomků nádob z mladší doby kamenné.

11. Pustějov 4 - Paseky (není označeno na mapě)

Pustějov 4 - pohled na lokalitu od severu.

Obr. 48. Pustějov 4. Výběr neolitické štípané a broušené industrie: 1 až 9, 15 a 16, 17 až 19, 21 až 25 – čepelky, 10 až 13, 20 a 26 – škrabadla, 14 – vrták, 27 až 35 – úštěpy, 36 – sekerka.

12. Pustějov 5 - Hůrský (není označeno na mapě)

Pustějov 5 - pohled na lokalitu od západu.

Obr. 49. Pustějov 5. Výběr neolitické štípané industrie: 1 až 29 – čepelky, 30 a 31 – vrtáky.

Obr. 50. Pustějov 5. Výběr keramických zlomků nádob z mladší doby kamenné.

Obr. 51. Pustějov 5. Výběr neolitické štípané industrie: 1 až 3 – šipky, 4 až 9, 12 až 17, 22 až 27 – vrtáky, 10 a 11, 28 – škrabadla, 18 až 21, 29 až 32 – čepelky, 33 až 37 – silicitová jádra.

16. Hladké Životice 1 – Velká strana (není označeno na mapě)

Hladké Životice 1 – pohled na lokalitu od východu před výstavbou nové komunikace a mostu.

Obr. 52. Hladké Životice 1. Výběr neolitické hlazené industrie: 1 a 2 – brousky, 3 až 6 – hladítka?

Obr. 53. Hladké Životice 1. Výběr štípané industrie z mladší doby kamenné: 1 až 6 – škrabadla, 7 až 12, 13, 17 a 18 – čepelky, 14 až 16 – šipky.

Obr. 54. Hladké Životice 1. Výběr keramických zlomků nádob z mladší doby kamenné.

17. Hladké Životice 2 – Malá strana (není označeno na mapě)

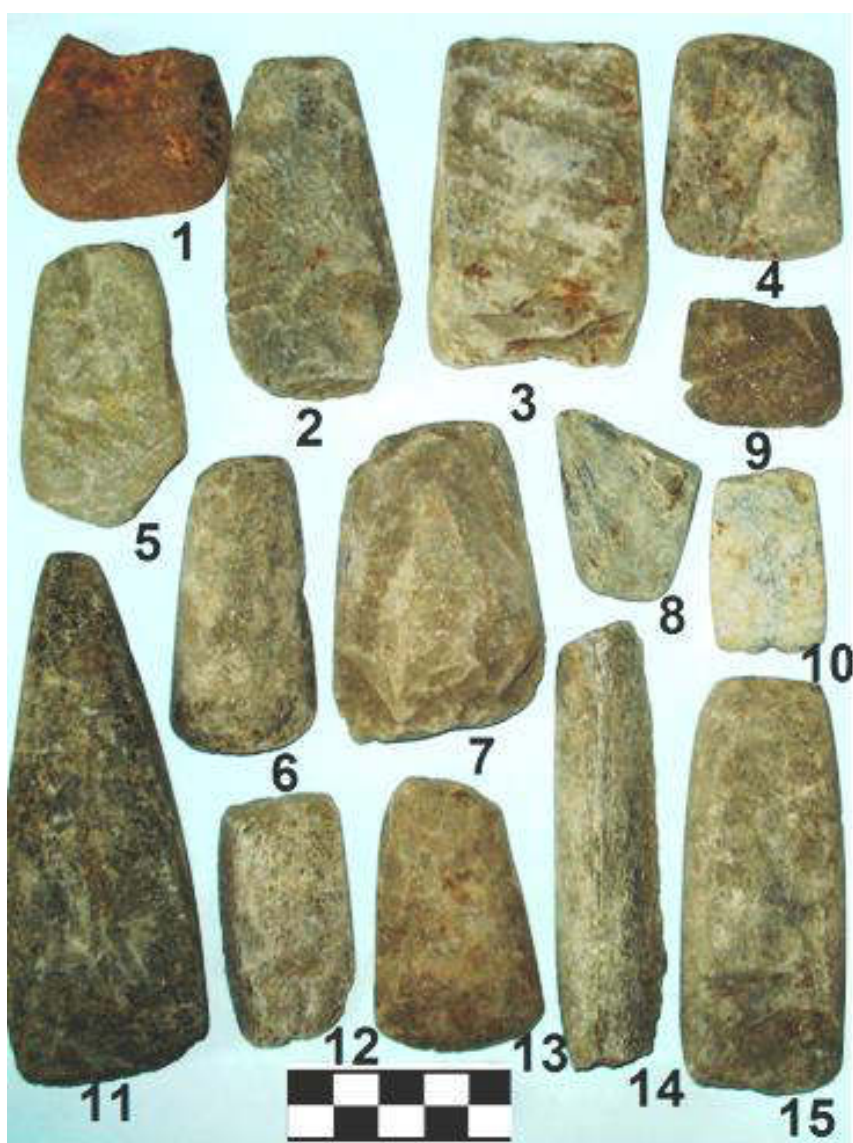
Hladké Životice 2 – pohled na lokalitu od jihozápadu.

Obr. 55. Hladké Životice 2. Výběr štípané industrie: 1 až 8, 20 – škrabadla, 9 – nůž, 10 až 19, 21 až 25 – čepelky.

Obr. 56. Hladké Životice 2. Výběr neolitické štípané industrie: šípky.

Obr. 57. Hladké Životice 2. Výběr neolitické broušené industrie: 1 až 13, 15 – sekerky a jejich části, 14 – klín.

Obr. 58. Hladké Životice 2. Výběr keramických zlomků nádob z mladší doby kamenné.

15. Hladké Životice 3 – Malá strana (není označeno na mapě)

Hladké Životice 3 – pohled na lokalitu od západu

Obr. 59. Hladké Životice 3. Hrot trojúhelníkového tvaru.

Obr. 60. Hladké Životice 3. Výběr neolitické štípané industrie: 1 až 11, 19 až 26 – škrabadla, 12 až 15 – čepele, 16 až 18 – vrtáky.

Obr. 61. Hladké Životice 3. Výběr neolitické štípané a hlazené industrie: 1 až 2 – šípky, 3 až 7, 13 až 15 – čepele, 8 a 9, 16 a 17, 23 – škrabadla, 10 a 11, 18 až 22 – vrtáky, 26 – hrot, 24 a 25 – části břitů seker.

Přehled paleolitických nálezů na lokalitách v širším okolí Fulneku

LOKALITA	HL	HM	HJ	OB	DR	VR	ZO	RČ	ŠK	RY	VT	OD	JÁ	AC
1.Stachovice 1 (Obora) **	0	0	0	0	53	20	1	26	41	65	12	14	236	1000
2.Stachovice 2 (Výhon)	4	0	7	1	26	2	4	10	8/3*	7	5	0	24	236
3.Stachovice 2 (Pískovna)	0	0	0	0	16	0	1	4	4/2*	7	1	0	21	96
4.Fulnek - Jelenice)	0	0	0	0	4	0	0	8	1	1	1	0	15	112
5.Stachovice - Les. školka	0	0	2	1	7	1	0	1	1	7	1	0	6	43
6.Kujavy – U kříže	0	0	0	0	2	0	0	0	0	1	0	0	0	5
7.Stachovice - Lom	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	10
<i>Celkem</i>	<i>4</i>	<i>0</i>	<i>9</i>	<i>2</i>	<i>109</i>	<i>23</i>	<i>6</i>	<i>50</i>	<i>55</i>	<i>88</i>	<i>21</i>	<i>14</i>	<i>302</i>	<i>1502</i>

HL – hroty listovité, HM – hroty moustérienské, HJ – hroty jiné, OB – ostatní bifaciální nástroje (pěstní klíny a pod.), DR – drasadla, VR – vruby, ZO – zoubky, RČ – retušované čepele včetně aurignackých i ve zlomcích, ŠK – škrabadla, RY – rydla, VT – vrtáky, OD – odštěpovače, JÁ – jádra, AC – artefakty celkem, *z toho vysoká a aurignacká škrabadla, **u lokality Stachovice 1 nejsou zahrnuty kombinované nástroje (10 ks)

Přehled pozdně paleolitických nálezů na lokalitách v širším okolí Fulneku

LOKALITA	HR	RČ	OB	ŠK	RY	VT	GN	JÁ	AC
1.Stachovice 2 (Výhon) *	3	4	1	3	1	0	1	2	31
2.Stachovice 2 (Pískovna) *	1	15	2	0	1	1	0	4	37
3.Fulnek - Jelenice) *	1	11	0	7	2	0	1	4	39
<i>Celkem</i>	<i>5</i>	<i>30</i>	<i>3</i>	<i>10</i>	<i>4</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>10</i>	<i>107</i>

HR – hroty a hrůtky, RE - retušované čepele, OB – čepele s otupenými boky, ŠK – škrabadla, RY – rydla, VT – vrtáky, GN – geometrické nástroje, J – jádra, AC – artefakty celkem

* vedle pozdně paleolitických kamenných nástrojů se vyskytly i nálezy neolitické štípané industrie

Přehled neolitických nálezů na lokalitách v širším okolí Fulneku a Studénky.

LOKALITA	SE	KK	OHA	HAC	RČ	SČ	ŠK	VT	HR	NO	JÁ	KAC	KZ
8 Bernartice n. Odroul- Za břehy	0	0	0	0	20	0	6	2	2	2	5	40	20
9 Studénka 2 – Dolní čtvrtě	3	1	2	6	60	7	20	12	7	3	10	150	20
10 Kujavy 1 - Fulvárky	10	5	1	16	48	6	16	8	5	6	12	200	20
11 Pustějov 1 – Dolní čtvrtě	5	4	3	12	60	6	20	10	2	3	10	200	30
12 Pustějov 2 – Dolní čtvrtě	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
13 Pustějov 3 – Dolní čtvrtě	0	0	0	0	20	1	4	9	2	2	8	80	30
14 Pustějov 4 - Paseky	1	0	0	1	22	1	5	6	2	2	10	50	20
15 Pustějov 5 - Hůrský	0	0	0	0	50	2	8	10	5	1	12	300	50
13. Hladké Životice 1 – Velká strana	0	0	4	4	30	4	12	4	5	3	5	100	30
14. Hladké Životice 2 – Malá strana	10	2	4	16	55	5	15	15	5	1	12	300	30
15. Hladké Životice 3 – Malá strana	0	0	0	0	32	5	22	5	2	2	6	300	20

SE – sekerky, KK – kopytovité klíny, OHA – ostatní hlazené artefakty, HAC – hlazené artefakty celkem, ZO – zoubky, RČ – retušované čepele, SČ – srpové čepele, ŠK – škrabadla, VT – vrtáky, HR – hroty, NO – nože, JÁ – jádra, KAC – kamenné artefakty celkem, KZ – keramické zlomky nádob.

Závěr

Starší doba kamenná.

Zatímco v okolí Fulneku dominují mladopaleolitické nálezy (aurignacien), na Bílovecku převládají nálezy starší (micoquien a szeletien). Na některých bíloveckých lokalitách byly dokonce zaznamenány nálezy staropaleolitické. Téměř každá z lokalit je doložena několika desítkami až stovkami nalezených kamenných štípaných nástrojů. Na některých lokalitách ze širšího okolí Fulneku jsme zaznamenali také nálezy z pozdního paleolitu: Stachovice 2 (Výhon), Stachovice 2 (Pískovna), Fulnek – Jelenice.

Na základě nových archeologických nálezů se postupně stále bezpečněji prokazuje, že v mladém a středním paleolitu bylo hustěji osídleno pravěkými lovci okolí Fulneku a Bílovce než okolí Nového Jičína, Příbora, Kopřivnice či Štramberku (Diviš, J. 2003). V posledních 19 letech jsme objevili na Fulnecku a Bílovecku 28 nových paleolitických stanic, doložených k dnešku asi 3000 předměty kamenné štípané industrie. Středopaleolitický komponent z uvedených bíloveckých lokalit má poměrně přesvědčivou analogii se středopaleolitickou složkou industrie z několika lokalit na Hlučínsku a Osoblažsku, nasbírané Pavlem Wodeckim (osobní konzultace) a s industriemi z četných lokalit v Horním Slezsku (Foltyn E., Foltyn E. M., Kozłowski J. K., Waga J. M. : Mladší fáze středního paleolitu v Horním Slezsku, Přehled výzkumů 48, Brno 2007). Na základě objevů četných lokalit v Poodří (Diviš J., Fryč D., Wodecki P.) v české i polské části Horního Slezska se rýsuje významné osídlení této oblasti člověkem neandertálským (Diviš J. 2013).

Mladší doba kamenná.

Na většině bíloveckých lokalit je paleolitická štípaná industrie doprovázená také industrií pocházející z mladší doby kamenné. Jedná se řádově od několika kusů až po několik desítek kusů kamenné štípané industrie, vzácněji se našly i broušené nástroje a keramika, viz tabulka: Přehled neolitických nálezů na lokalitách v širším okolí Bílovce.

To neplatí pro 10 nověji objevených archeologických lokalit Danielem Fryčem v okolí Hladkých Životic, Pustějova, Kujav, Bernartic a Studénky, kde vedle asi 1000 nalezených kamenných štípaných nástrojů, jsou bohatě zastoupeny také nástroje broušené i keramika. Širší okolí Fulneku a Studénky bylo v mladší době kamenné hustěji osídleno než okolí Bílovce. Pro zemědělství, chov domestikovaných zvířat a rybolov byly v této krajině lepší podmínky. Většina objevených lokalit byla již podrobně publikována v Přehledech výzkumů. I tyto objevy z mladší doby kamenné znamenají průlom v poznání pravěku Poodří.

Literatura

Czudek, T. 1997: Reliéf Moravy a Slezska v Kvartéru, Tišnov.

Diviš, J. : Přehled výzkumů na Moravě a Slezsku (Bílovec, okr. Nový Jičín, str. 241, Osek nad Bečvou, okr. Přerov, str. 301, Sušice, okr. Přerov, str. 304, Stachovice, okr. Nový Jičín, str. 270, / spolu s D. Fryčem/), Přehled výzkumů, Brno 1999.

Diviš, J. : Nové aurignacké stanice v okrese Nový Jičín, IZ prosinec 1999, str. 31 - 41.

Diviš, J. : Nové archeologické nálezy z Bílovecka, Archeologie Moravy a Slezska /Informační zpravodaj české archeologické společnosti, pobočka pro severní Moravu a Slezsko/, Kopřivnice - Hulín - Frýdek-Místek - Havířov 2002, str. 35 - 38.

Diviš, J. : Nálezy kamenné industrie z lokality „Nad splavem Bílovky“. Bílovec , okr. Nový Jičín, Archeologie Moravy a Slezska /pobočka pro severní Moravu a Slezsko/, Kopřivnice - Hulín - Frýdek-Místek - Havířov 2004, str. 21 - 22.

Diviš, J. : Nová archeologická lokalita ve Velkých Albrechticích, okr. Nový Jičín, Archeologie Moravy a Slezska /pobočka pro severní Moravu a Slezsko/, Kopřivnice - Hulín - Frýdek-Místek - Havířov 2004, str. 23 - 24.

Diviš, J. : Nová paleolitická a neolitická lokalita u Velkých Albrechtic, okr. Nový Jičín, Archeologie Moravy a Slezska /pobočka pro severní Moravu a Slezsko/, Kopřivnice - Hulín - Frýdek-Místek - Havířov 2006, str. 11 - 12.

Diviš, J. : Další stopy po paleolitických lovcích na Bílovecku, AMS 2007, str. 23 – 24.

Diviš, J. : Všechny archeologické katalogy JD. (Fotodokumentace mých archeologických nálezů a lokalit na počítači, rukopis na CD, Příbor 2009).

Diviš, J. : Výběr archeologických nálezů (Fotodokumentace mých nejvýznamnějších archeologických nálezů na počítači, rukopis na CD , Příbor 2009).

Diviš, J. : Objevy a nálezy ze starší doby kamenné ze širšího okolí Bílovce (1997 – 2010), Archeologie Moravy a Slezska /Informační zpravodaj české archeologické společnosti, pobočka pro Moravu a Slezsko/, Kopřivnice - Hulín - Frýdek-Místek - Havířov 2010, str. 35 – 75.

Diviš, J. : Mezolitické osídlení Příbora, Přehled výzkumů na Moravě a Slezsku č. 53/1

Diviš, J. : Stručně o paleolitických lokalitách a nálezech štípané industrie z Fulnecka a Bílovecka, odevzdaný rukopis pro časopis Přehled výzkumů na Moravě a Slezsku č. 54/1.

Diviš, J. : Nálezy středopaleolitických kamenných nástrojů na mezolitických a pozdně paleolitických lokalitách ze širšího okolí Příbora, Kopřivnice a Štramberku, Příbor 2016.

Foltyn E., Foltyn E. M., Kozłowski J. K., Waga J. M. : Mladší fáze středního paleolitu v Horním Slezsku, Přehled výzkumů 48, Brno 2007.

Fryč, D. : Významné objevy pravěkých archeologických lokalit v okolí povodí Husího potoka Archeologie Moravy a Slezska /pobočka pro severní Moravu a Slezsko/, Kopřivnice - Hulín - Frýdek-Místek - Havířov 2006, str. 11 - 12. na Fulnecku, Archeologie Moravy a Slezska /Informační zpravodaj české archeologické společnosti, pobočka pro severní Moravu a Slezsko/, Kopřivnice - Hulín - Frýdek-Místek - Havířov 2007, str. 25 - 31.

Fryč, D. : Nové nálezy na pravěkých lokalitách u obce Hladké Životice na Fulnecku, Archeologie Moravy a Slezska /Informační zpravodaj české archeologické společnosti, pobočka pro severní Moravu a Slezsko/, Kopřivnice - Hulín - Frýdek-Místek - Havířov 2008, str. 55 - 59.

Fryč, D. Hladké Životice-neolit. Přehled výzkumů 51. Brno 2010.

Fryč, D. Kujavy-neolit. Přehle výzkumů 53-1. Brno 2012.

Fryč, D. Pustějov, Studénka-neolit. Přehled výzkumů 54-1. Brno 2013.

Fryč, D. Pustějov-neolit. Přehled výzkumů 55-1. Brno 2014.

Fryč, D. Bernartice nad Odrou-neolit. Přehled výzkumů 56-1. Brno 2015.

- Grepl, E. 1991: Paleolitické osídlení okresu Nový Jičín, IZ ČAS pobočka pro severní Moravu a Slezsko, 1-13.
- Jedlitschka, H. 1927: Jungsteinzeitliche funde bei Wagstadt, Das Kunhländchen 8. Band, Neu-Titschein, 72-76.
- Jelínková, R. : Paleolitické nálezy z území bývalých soudních okresů Bílovec, Fulnek a Klimkovice . Magisterská diplomová práce (2007).
- Kalíšková D. Sídliště s Lnk a MMK Hladké Životice, okr. Nový Jičín. Rozbor nálezů na základě moravských analogií. Bakalářská práce. Univerzita Hradec Králové. Filozofická fakulta. Katedra archeologie (2014).
- Klíma B.: Nová stanice aurignacienu v Moravské bráně, Archeologické rozhledy XXXI, Praha 1979.
- Neruda, P. : Neandertálci na Kotouči u Štramberka, Olomouc 2006.
- Neruda, P. : Paleolit a mezolit Severní Moravy a českého Slezska, Brno 2012 (přípravený článek).
- Oliva, M. : Aurignacien na Moravě. Studie muzea Kroměřížska 87.
- Oliva, M. : Využívání krajiny a zdrojů kamenných surovin v mladém paleolitu českých zemí. AR.
- Oliva, M. : Civilizace moravského paleolitu a mezolitu, Moravské zemské muzeum, Brno 2005.
- Oliva, M. : K otázce redistribučních center štípané industrie kultury s lineární keramikou.
- Litický inventář stupně IIb z Pustějova v Oderské bráně. Archeologické rozhledy LXVII-2015.
- Podborský, V. a kol. : Pravěké dějiny Moravy, Brno 1993.
- Svoboda, J. : Čas lovců, Dějiny paleolitu, zvláště na Moravě, Brno.
- Svoboda, J. a kol. : Paleolit Moravy a Slezska, AÚAV ČR, Brno 2002.
- Škrdla, P. 2005 : The Upper Paleolithic on the Middle Course of the Morava River, Dolnověstonické studie, sv. 13, Brno.

I. Vydání. Příbor, 2016.

Publikace byla vydána za podpory Městského úřadu v Příboře.

**Nálezy středopaleolitických kamenných nástrojů
na mezolitických a pozdně paleolitických lokalitách
ze širšího okolí Příbora, Kopřivnice a Štramberku**

Jan Diviš

**Nálezy středopaleolitických kamenných nástrojů
na mezolitických a pozdně paleolitických lokalitách
ze širšího okolí Příbora, Kopřivnice a Štramberku**

Jan Diviš

Příbor 2015

Nálezy středopaleolitických kamenných nástrojů na mezolitických a pozdně paleolitických lokalitách ze širšího okolí Příbora, Kopřivnice a Štramberku.

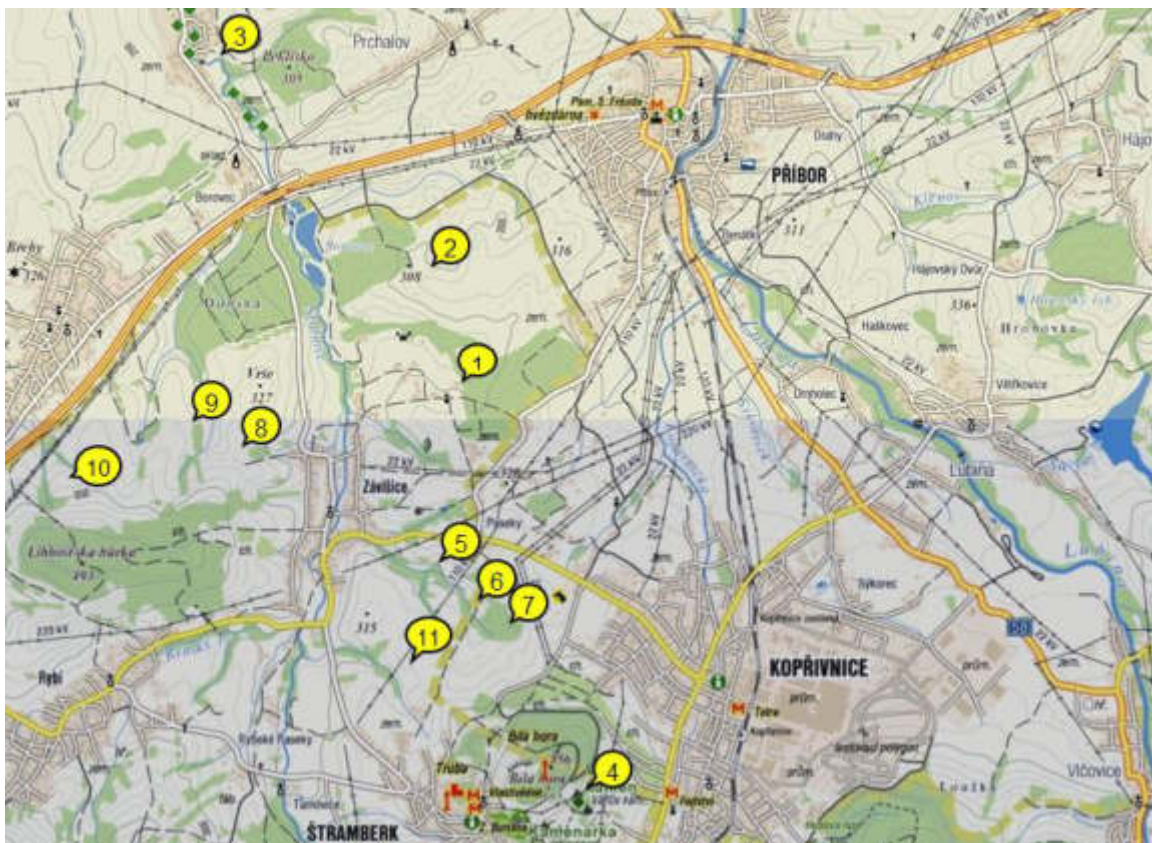
Tématem tohoto příspěvku jsou dosud nepublikované nálezy středopaleolitických nástrojů na mezolitických a pozdně paleolitických lokalitách, které byly objeveny autorem v širším okolí Příbora, Kopřivnice a Štramberku v průběhu posledních 40 let. Jiné nálezy z mladších období jsou v příspěvku zpracovány většinou jen informativně, případně jen zmíněny, výjimkou je nověji objevená (2010) lokalita Závěšice – Na Břehách. Společným znakem těchto polykulturních nalezišť jsou bohaté, nebo aspoň dostatečné zdroje glacienního silicitu. Téměř všechna zkoumaná naleziště leží v Příborské pahorkatině, jen jedna lokalita, pojmenovaná Kopřivnice 4, která se nachází jihovýchodně od ostatních lokalit, náleží už Štramberské vrchovině. Geomorfologický podcelek Příborské pahorkatiny leží ve střední části geomorfologického celku Podbeskydské pahorkatiny. Většina těchto lokalit leží v Libhošťské pahorkatině, což je jeden z geomorfologických okrsků Příborské pahorkatiny. Uvedený okrsek odvodňují říčky Sedlnice a Lubina, jsou samostatnými pravobřežními přítoky Odry.

K vrcholnému rozvoji středopaleolitických industrií moustérienského okruhu dochází v celé Evropě v první polovině posledního (würmského) zalednění. K významným evropským nalezištím v této souvislosti patří nepochybně jeskyně Šipka a již neexistující Čertová díra na Kotouči u Štramberku, které v letech 1879 až 1887 zkoumal a prokopal K. J. Maška. Objevil zde velké množství zvířecích kostí, kamenných nástrojů a v roce 1880 i část dětské čelisti neandertálce.

Šípecká industrie je štípaná z místních rohovců špatné jakosti. Nejvíce je drásadel. Zoubky a vruby jsou stejně početně zastoupeny jako mladopaleolitické typy nástrojů. Bifaciální artefakty úplně scházejí, levalloiská technika se neprojevuje. V celkové klasifikaci můžeme hovořit o facii typického moustérienu s hojnými zoubkovanými nástroji. (Valoch, 1993). To platí i pro středopaleolitickou industrii získanou autorem v širším okolí uvedených jeskyní povrchovými sběry. Zde však jasně převažující surovinou k výrobě nástrojů byly využity silicity glacienních sedimentů. Středopaleolitické nástroje z četných a nepříliš vzdálených nalezišť v Libhošťské pahorkatině, mají přesvědčivou analogii s industrií získanou ve štramberských jeskyních, a to jak ze surovinového, morfologického, tak z hlediska zastoupení jednotlivých typů nástrojů. Cílem této práce je zmapovat pohyb neandertálců v blízkém i širším okolí Štramberku respektive jeskyní Šipky a Čertové díry, a to na základě dosud nepublikovaných nálezů středopaleolitických artefaktů za bezmála 40 let. V závěru autor srovnává tuto středopaleolitickou štípanou kamennou industrii s industrií středopaleolitickou z Bílovecká i skrovněji zastoupenou na Fulnecku.

Foto 1. Pohled na lokalitu Příbor – Janský sloup od jihovýchodu.

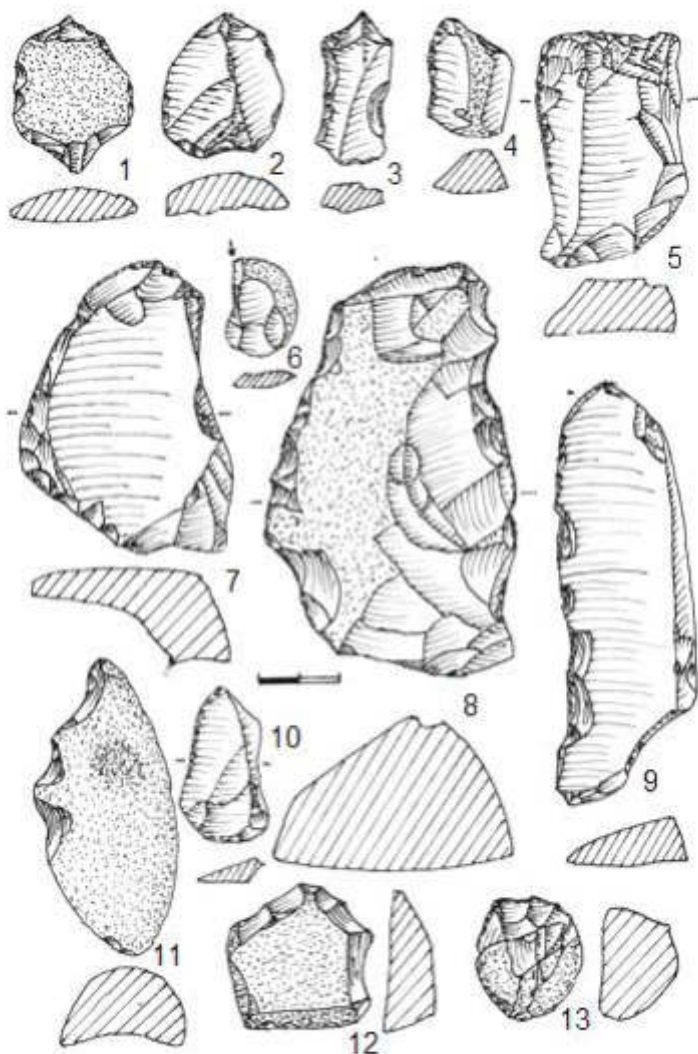
Výřez z mapy č. 1 se zakreslením paleolitických lokalit: 1. Příbor - Statek, 2. Příbor - Janský sloup, 3. Sedlnice - Pískovna, 4. Kopřivnice 4, 5. Kopřivnice 1, 6. Kopřivnice 2, 7. Kopřivnice 3, 8. Závěšice - Na Břehách, 9. Závěšice - Peklo, 10. Libhošť - Kříž, 11. Štramberk SZ.

Příbor – Statek. Mezolit. Střední paleolit. Stanice. Povrchový průzkum.

Lokalita byla objevena již v roce 1975 povrchovým sběrem, nachází se jihozápadním směrem od města, asi 800 m jihozápadně od bývalého státního statku (odtud vzniklo pojmenování Statek) u „Točny“, na poli kolem malé vyvýšeniny s kótou 294 m nadmořské výšky (Výřez z mapy, označení č. 1).

Získaný soubor kamenné industrie z naleziště Příbor - Statek vznikl z četných vycházek autora příspěvku povrchovými sběry v letech 1975 až 2015. Čítá asi 600 artefaktů dotčených lidskou rukou, které pocházejí z několika období a kultur, jde tedy o polykulturní lokalitu. Podstatná a početně nejvýznamnější část nálezů náleží mezolitu, další skupina vyhledaných nástrojů vykazuje znaky pozdně paleolitické a výjimečně i nástroje postpaleolitické. Tyto nálezy byly několikrát publikovány, naposledy podrobněji v PV (Diviš, J. : Mezolitické osídlení okolí Příbora, Přehled výzkumů č. 53/1, str. 33 – 39, Brno 2012).

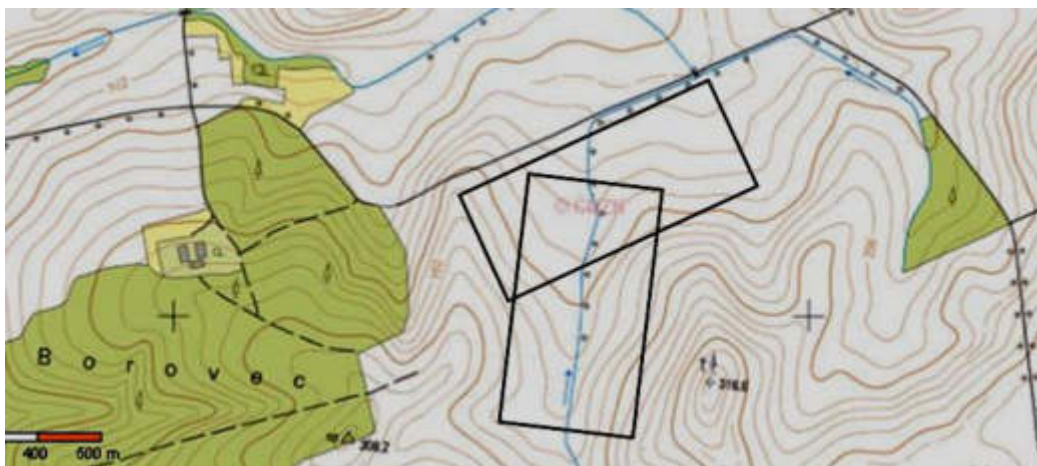
Asi 20 artefaktů pochází pravděpodobně ze středního paleolitu a právě těmto nálezům budu věnovat větší pozornost. Z nástrojů jsou nejpočetněji zastoupeny drasadla. Jsou různých velikostí, jednak poměrně drobná zhotovená na malých úštěpech (obr. 1 : 3, 12), na větších úštěpech (obr. 1 : 5, 7) a také velmi masivní, jako jádrové nástroje (obr. 1 : 8). Méně početné jsou vruby (obr. 1 : 11). Vyskytly se i mladopaleolitické typy nástrojů, drobné rydlo (obr. 1 : 6), škrabadlo (obr. 1 : 13), retušovaná čepel (obr. 1 : 10), nůž (obr. 1 : 9) a nevýrazné hroty (obr. 1 : 1, 2). Téměř všechny nástroje z této lokality jsou z pazourku, středopaleolitické nástroje mají často na své části ponechanou kůru. I mladopaleolitické typy nástrojů vypadají velmi archaicky. Celkově lze konstatovat to, že tato industrie se hlásí k industrii ze štramberské jeskyně Šipka, pravděpodobně k moustérienu.

Obr. 1. Přibor – Statek. Výběr kamenné štípané industrie.

ARTEFAKT	TYP	SUROVINA	BARVA - PATINA	Č. U OBR.
HROT	S KŮROU	PAZOUREK	BÍLÁ PATINA	1
HROT	S KŮROU	PAZOUREK	BÍLÁ PATINA	2
DRASADLO	()	PAZOUREK	BÍLÁ PATINA	3
ÚŠTĚP	S KŮROU	PAZOUREK	TMAVOŠEDÁ	4
DRASADLO	()	PAZOUREK	HNĚDÁ	5
RYDLO	()	PAZOUREK	ČERNÁ PATINA	6
DRASADLO	()	PAZOUREK	ŠEDÁ	7
DRASADLO	()	PAZOUREK	ŠEDÁ	8
NŮŽ	()	PAZOUREK	ŠEDÁ	9
ČEPEL	RETUŠOVANÁ	KŘEMENEC	ŠEDÁ	10
VRUB	S KŮROU	PAZOUREK	HNĚDÁ	11
DRASADLO	()	KŘEMENEC	ŠEDÁ	12
ŠKRABADLO	()	PAZOUREK	SVĚTLE ŠEDÁ	13

Příbor – Janský sloup. Paleolit. Stanice. Povrchový průzkum. Další příborské naleziště štípané industrie bylo objeveno autorem v roce 1976. Nachází se západně od města Příbora (přesněji asi 1 km západně od domu č. p. 1410, ulice Npr. Loma). Výrazným orientačním bodem naleziště je socha Svatého Jana, je umístěna na pahorku s kótou 316 m nadmořské výšky. Postoupíme-li od sochy Sv. Jana po pozvolném svahu kopce západním směrem asi o 150 m, ocitneme se u příkopu regulovaného potůčku, který protéká mělkým údolím přibližně od jihu k severu až k upravené polní cestě (potok ji podtéká). Naleziště je poměrně rozsáhlé, štípaná industrie byla sbírána hlavně na polích po obou stranách uvedeného potoku do vzdálenosti asi 150 m a také do větší vzdálenosti (250 m) po levé straně uvedené polní cesty, ve směru od Příbora (Výřez z mapy č. 1, ozn. 2 a a mapa č. 2).

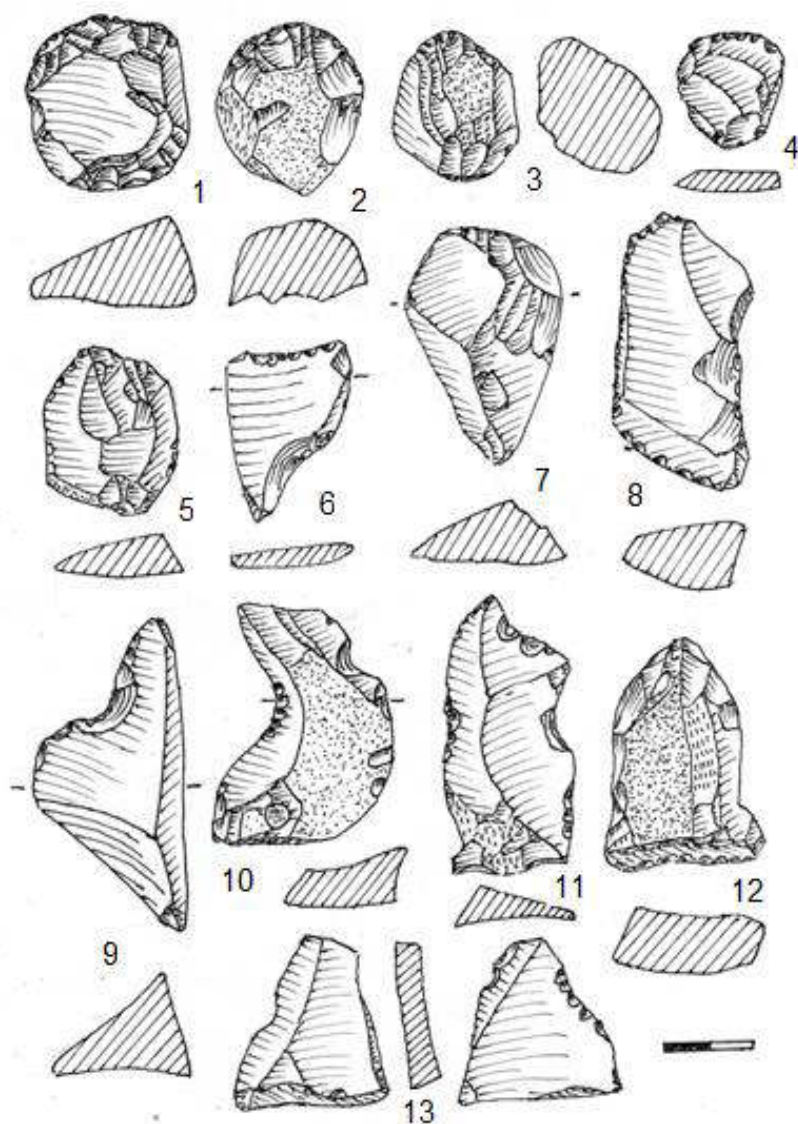

Výřez z mapy č. 2 se zakreslením paleolitické lokality (dva obdélníky): Příbor – Janský sloup.

Soubor získané štípané kamenné industrie z lokality Janský sloup není sourodý jak z hlediska surovinového, tak i morfologického. Základní surovinou souborů štípané kamenné industrie na této příborské lokalitě je glacienní silicit. Dále jsem zaznamenal rohovec, silicifikovaný prachový jílovec a křemenec. Nejvzácněji je zastoupen křemen, křišťál a radiolarit.

Přestože na lokalitě nebyly nalezeny žádné hlazené kamenné nástroje ani žádné keramické zlomky, lze uvažovat i o osídlení v mladší době kamenné. Tomu by nasvědčovalo jen několik málo nálezů, například jedna srpová čepelka s leskem, jedna šipka typu Štramberk – Krnov, snad i některá ústěpová škrabadla a čepele. Problematické je zařazení 18 nalezených silicitů, které prošly ohněm a také určení stáří křemencových artefaktů (ústěpů), které jsou většinou jen místně retušované. Výrazně největší počet artefaktů (asi 350 kusů) lze zařadit do pozdního paleolitu (Diviš 1994). Z nástrojů početně dominují škrabadla a mikroškrabadla, převažují drobné krátké tvary na ústěpech, schází čepelová škrabadla. Četností na druhém místě stojí hroty a mikrohroty, dále, retušované čepele a mikročepelky včetně několika čepelek s otupeným bokem, následují rydla, vrtáky a dva geometrické mikrolity.

Od pozdně paleolitických artefaktů je ještě nutné oddělit paleolitickou složku, většinou s intenzivní bílou patinou, pravděpodobně **středopaleolitického stáří**. Nejvíce je vrubů (7 ks, obr. 2 : 9, 10, 13), následují drasadla (5 ks, obr. 2 : 1, 6, někdy s kůrou obr. 2 : 3), místně retušované ústěpy jsou v některých případech se zoubky, z mladopaleolitických typů nástrojů jsou početnější škrabadla (5 ks, obr. 2 : 2, 4, 7), bifaciální artefakty téměř scházejí, snad jen s výjimkou jednoho klínku (obr. 2 : 12), levalloiská technika se neuplatňuje.

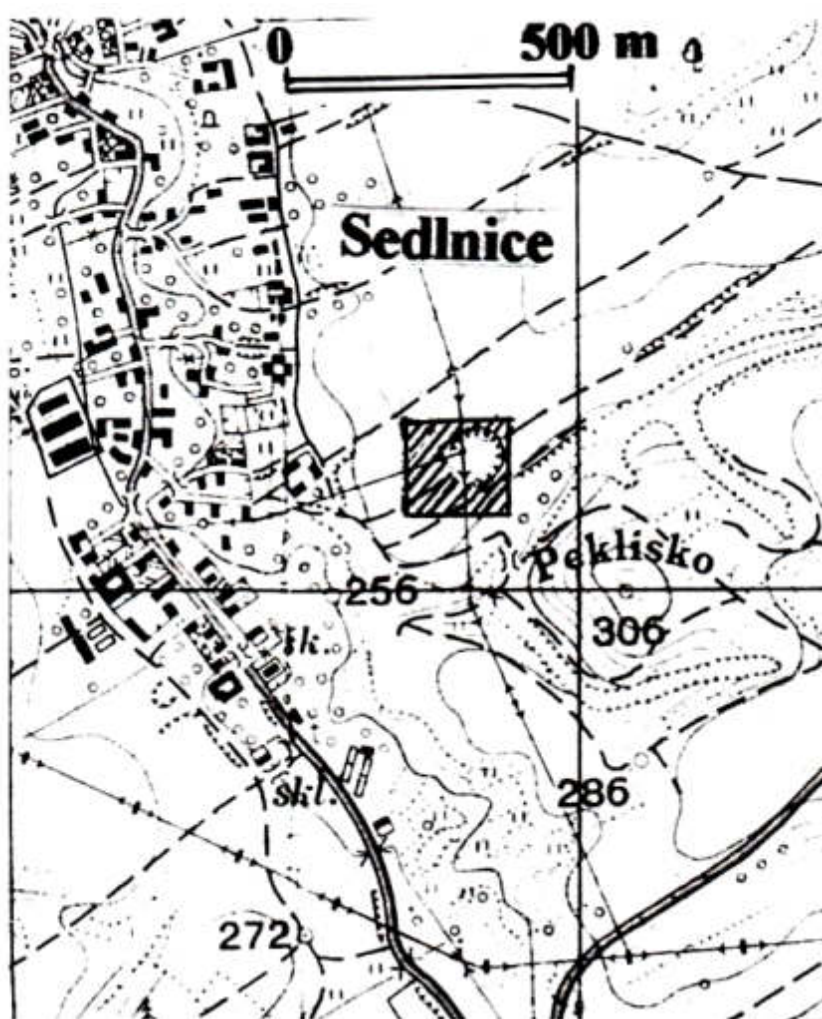
Obr. 2. Příbor – Janský sloup. Výběr kamenné štípané industrie.

ARTEFAKT	TYP	SUROVINA	BARVA - PATINA	Č. U OBR.
DRASADLO	()	PAZOUREK	ŠEDÁ	1
ŠKRABADLO	()	PŘIPÁLENÝ SILICIT	SVĚTLE ŠEDÁ	2
DRASADLO KŮROU	()	KŘEMENEC	TMAVOŠEDÁ	3
ŠKRABADLO	()	PAZOUREK	TMAVOHNĚDÁ	4
ÚŠTĚP	S MÍSTNÍ RETUŠÍ	PAZOUREK	SVĚTLE ŠEDÁ	5
DRASADLO	()	PAZOUREK	ŽLUTOBÍLÁ PATINA	6
ŠKRABADLO	()	PAZOUREK	SVĚTLE ŠEDÁ	7
DRASADLO	()	PAZOUREK	HNĚDÁ	8
VRUB	()	PAZOUREK	SVĚTLE ŠEDÁ	9
VRUB	()	PAZOUREK	HNĚDÁ	10
HROTITÁ ČEPEL	SE ZOUBKY	ROHOVEC	HNĚDÁ	11
KLÍNEK S KŮROU	()	PAZOUREK	HNĚDOŠEDÁ	12
VRUB	()	PAZOUREK	BÍLÁ PATINA	13

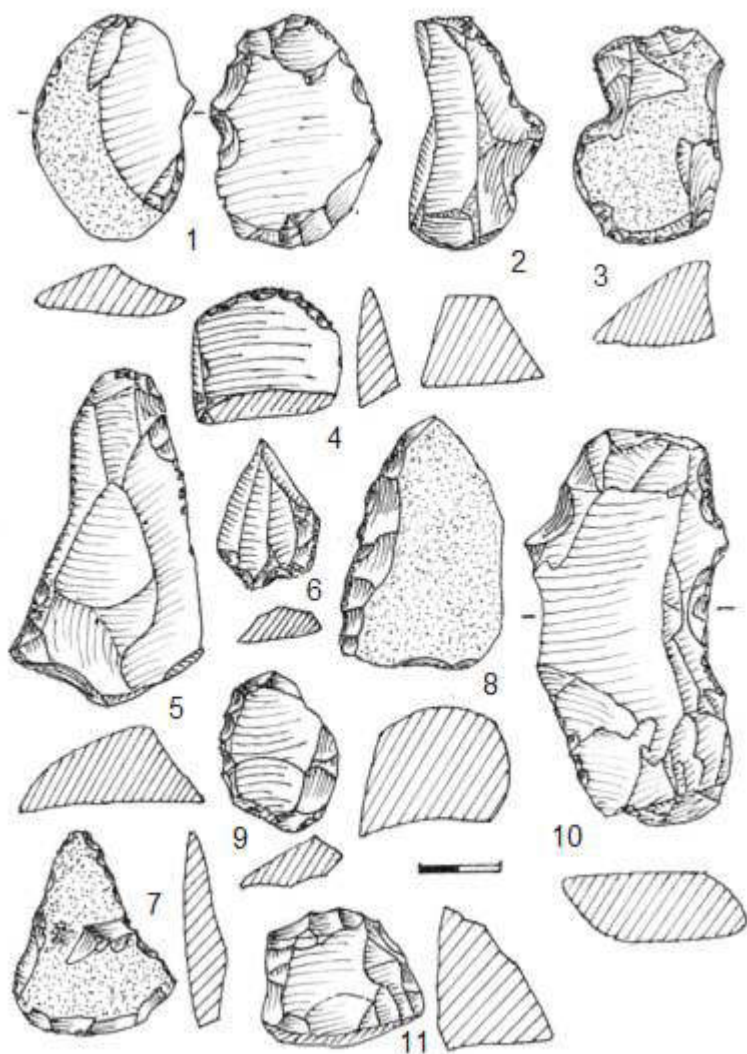
Sedlnice – Pískovna. Paleolit. Stanice. Povrchový průzkum.

Tato archeologická lokalita byla objevena autorem v roce 2002, se nachází jihovýchodně od obce Sedlnice, v těsné blízkosti bývalé pískovny, SZ směrem od trati Pekliško (viz výřez z mapy č. 1, ozn. č. 3 a mapa č. 3). Nalezy patinované i nepatinované štípané industrie byly publikovány v AMS (Diviš, J. 2005) a též broušená sekerka, snad z krevele, která prošla ohněm.

I na této lokalitě by část štípané industrie mohla být pozdně paleolitického stáří a dalších několik předmětů dokonce **středopaleolitického původu** (obr. 3 : 1 – 7). Do tohoto období, snad k moustérienu by se mohly zařadit drásadla (obr. 3 : 1, 2, 5), vrub (obr. 3 : 3), úštěp se zoubky (obr. 3 : 7), škrabadlo (obr. 3 : 4), vrták (obr. 3 : 6). I tyto nalezené nástroje nám připomínají stopy pohybu neandertálců ve sledovaném regionu.

Výřez z mapy č. 3 se zakreslením lokality Sedlnice - Pískovna

Obr. 3. Sedlnice – Pískovna (1 – 7) a Štramberk SZ (8 – 11). Výběr kamenné štípané industrie.

ARTEFAKT	TYP	SUROVINA	BARVA - PATINA	Č. U OBR.
DRASADLO	S KŮROU	PAZOUREK	HNĚDÁ	1
DRASADLO	S KŮROU	PAZOUREK	HNĚDÁ	2
VRUB	S KŮROU	PAZOUREK	TMAVOŠEDÁ	3
ŠKRABADLO	NA ÚŠTĚPU	PAZOUREK	SVĚTLEŠEDÁ	4
DRASADLO	()	PAZOUREK	SVĚTLEŠEDÁ	5
VRTÁK	()	PAZOUREK	HNĚDÁ	6
ÚŠTĚP	SE ZOUBKY A KŮROU	PAZOUREK	ŠEDÁ	7
DRASADLO	S KŮROU	PAZOUREK	ŠEDÁ +BÍLÁ PAT.	8
DRASADLO	()	PAZOUREK	SVĚTLEŠEDÁ	9
DRASADLO	()	ROHOVEC	ŠEDÁ	10
DRASADLO	()	PAZOUREK	SVĚTLEŠEDÁ	11

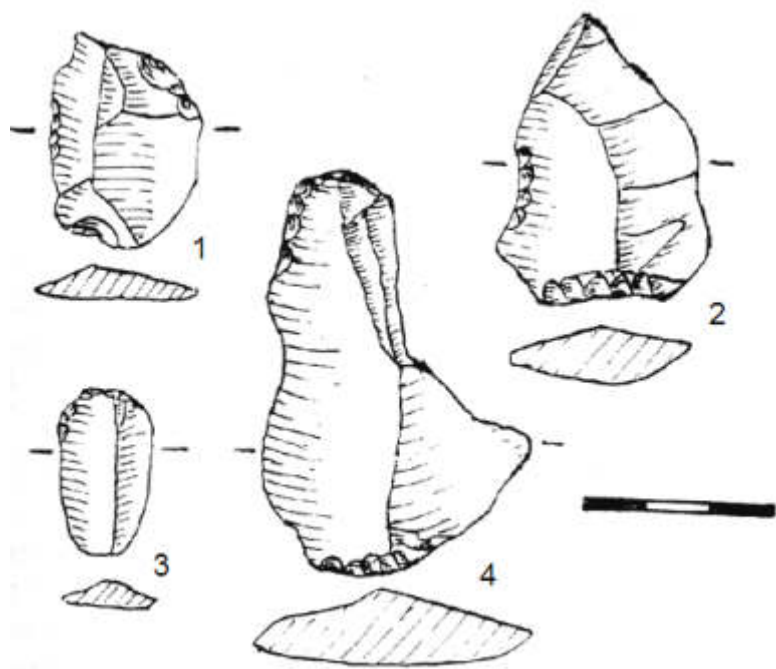
Štramberk – severozápad. Paleolit. Stanice. Povrchový průzkum.

Archeologické naleziště s nečetnými nálezy neolitické a paleolitické štípané industrie bylo objeveno v roce 2002 severozápadně od města Štramberk (odtud název lokality, mapa č. 1, ozn. 11). Naleziště se rozkládá na velké ploše po pravé strany polní cesty ke Štramberku. Malá kolekce nejstarších nálezů je pravděpodobně středopaleolitického stáří, kultury moustérienu, upozorňuje na další „stopy“ po neadertalcích v blízkém okolí Štramberku. Jedná se především o 3 drásadla z pazourku (obr. 3 : 8, 9, 11) a 1 z rohovce (obr. 3 : 10).

Kopřivnice 4. Střední paleolit. Stanice. Povrchový průzkum.

Povrchovým průzkumem úpatí Bílé hory v Kopřivnici získali v roce 1992 J. Diviš a D. Fryč malou kolekci paleolitických kamenných nástrojů z pazourku a křemence. Artefakty byly objeveny povrchovým sběrem z polí nad muzeem „Fojtství“, ve sledovaném prostoru, t. j. asi 100 m až 400 m od silnice Kopřivnice – Štramberk, do svahu Bílé hory. Nachází se zde značné množství křemencové suroviny, pazourek jen vzácně. Výrazná patinace silicitových nástrojů, archaická technika jejich zhotovení signalizuje jejich mousterský původ. Ani po dalších sběrech v následujících letech nepřesahuje počet artefaktů z této lokality 15 kusů.

Z nástrojů jsme zaznamenali jeden hrot a jedno čepelové škrabadlo. V kolekci štípané industrie početně dominují úštěpy s místními retuši.

Obr. 4. Kopřivnice 4 . Výběr kamenné štípané industrie. 1. Úštěp se zoubkovanou retuší, pazourek s bílou patinou. 2. Hrot z křemence, bazální a levá laterální strana je částečně upravená zoubkovanou retuší. 3. Drobné čepelové škrabadlo z pazourku s bílou patinou. 4. retušovaný úštěp z rohovce.

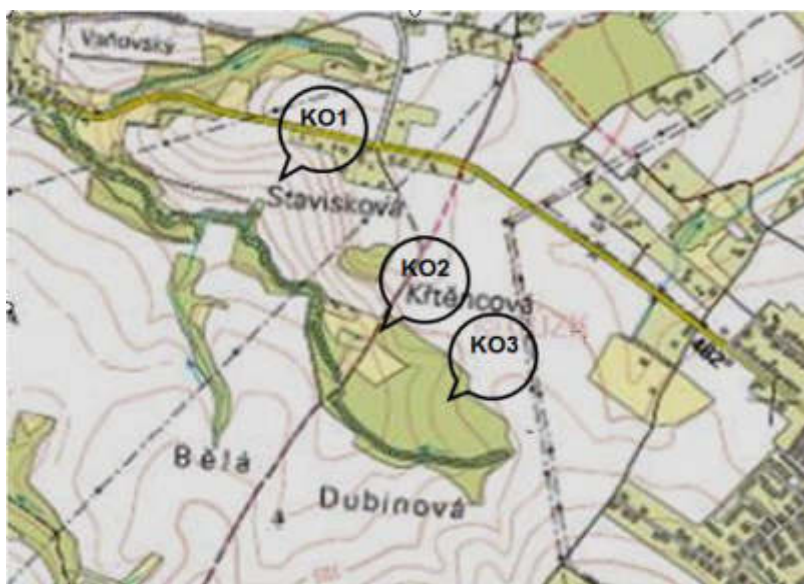
Kopřivnice 1. Paleolit. Stanice. Povrchový průzkum.

Toto rozsáhlé naleziště bylo objeveno autorem již v roce 1975. Lokalita se nachází severozápadně od Kopřivnice kolem rozcestí silnic „Kopřivnice – Příbor – Závašice“, viz mapa č. 1, ozn. 5 a mapa č. 4, ozn. KO1. Povrch naleziště tvoří jílovitá hnědozem promísená štěrkopískovými obnaženými vrstvami, které místy vystupují na povrch, obsahují značné množství pazourkové a rohovcové suroviny. Vedle těchto nejčastěji použitých surovin k výrobě pravěkých nástrojů se také využívaly křemence, silicifikovaný prachový jílovec, radiolarit, křemen a další suroviny. Soubor kamenné štípané industrie čítá 165 kusů patinovaných a nepatinovaných artefaktů není však sourodý. Na lokalitě nebyly nalezeny žádné zlomky keramiky, žádné broušené nástroje ani ve zlomech a také žádné typy štípaných nástrojů příznačné pro zařazení do mladší doby kamenné (srpové čepelky s leskem ani hroty šípů typu Štrambek- Krnov). Podstatným znakem převážné části patinované i nepatinované industrie jsou drobné až mikrolitické tvary kamenných artefaktů. Z nástrojů dominují v této skupině drobná úštěpová škrabadla (20 kusů), počtem následují mikročepelky a čepelky s otupeným bokem, následují rydla (většinou hranová), kolekce drobnotvaré industrie obsahuje také 5 hrotů na úštěpu a 3 vrtáky. Další doprovodný materiál z této lokality obsahuje jádra, četné úštěpy i silicity prošlé ohněm.

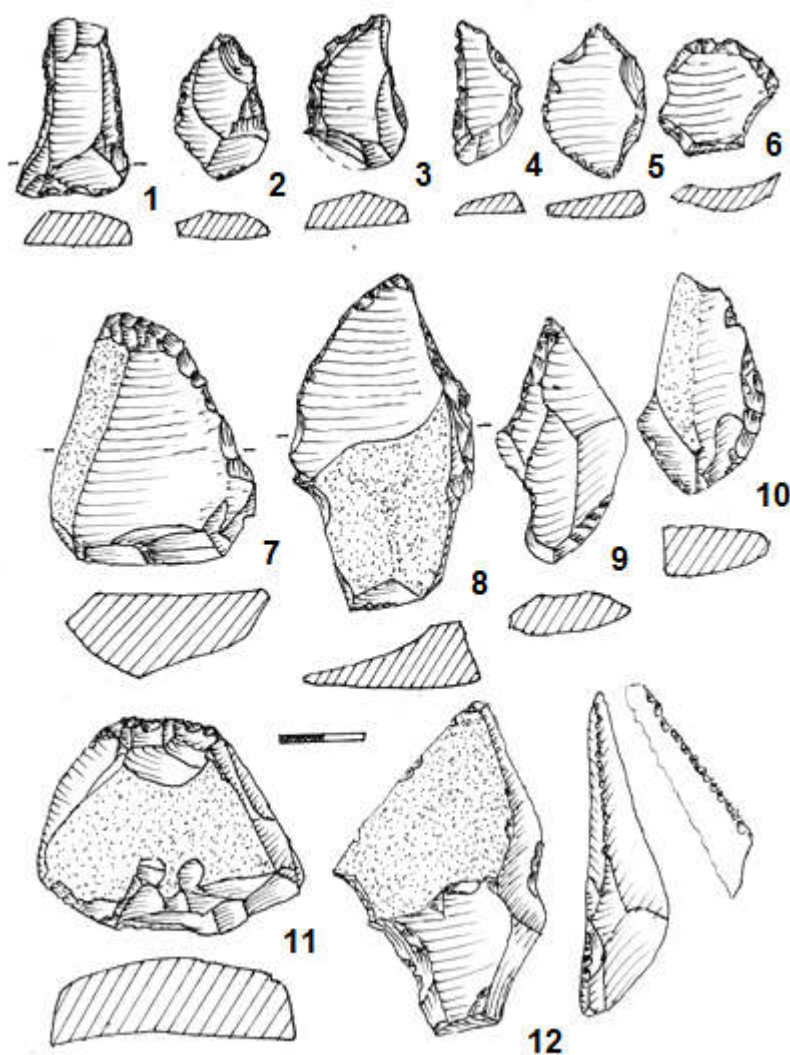
Základním rysem kamenné štípané industrie z naleziště Kopřivnice 1 je drobnotvarnost téměř ve všech typech nástrojů. Výrazná převaha krátkých úštěpových škrabadel, nálezy čepelky s otupeným bokem a čepelky s tendencí ke geometrickým tvarům, signalizují zařazení do pozdního paleolitu (Diviš, J. 1994). Tato industrie má analogie na lokalitách Příbor – Janský sloup, Příbor- Borovec, Příbor – Prchalov, Kopřivnice 2, Kopřivnice 3 a na několika dalších lokalitách v okolí Závašic i Libhoště. Některé větší čepelky z lokality Kopřivnice 1, (s intenzívní bílou až žlutou patinou) by mohly být i mladopaleolitického stáří (gravettien ?).

Zbývajících asi 25 artefaktů převážně větších tvarů pochází pravděpodobně ze středního paleolitu. Pro toto zařazení nasvědčuje především 12 nalezených drasadel různých velikostí, obr. 5 : 1 – 4, 6 – menších tvarů a obr. 5 : 7, 10, 11 – větších velikostí, často s kůrou.

Dalšími moustérienskými nástroji jsou dva nože, s jemnými zoubky obr. 5 : 8 a s většími zoubky na rohovcovém nástroji obr. 5 : 12. Malou kolekci středopaleolitických nástrojů doplňují dva hroty na úštěpu, jeden je upraven ze silicifikovaného prachového jílovce s levolaterální retuší - obr. 5 : 9, druhý je ze žlutohnědého pazourku obr. 5 : 5).

Výřez z mapy č. 4 se zakreslením kopřivnických archeologických lokalit.

Obr. 5. Kopřivnice 1. Výběr kamenné štípané industrie.

ARTEFAKT	TYP	SUROVINA	BARVA - PATINA	Č. U OBR.
DRASADLO	()	PAZOUREK	BÍLÁ PATINA	1
DRASADLO	()	PAZOUREK	TMAVOŠEDÁ	2
DRASADLO	()	PAZOUREK	BÍLÁ PATINA	3
DRASADLO	()	PAZOUREK	SVĚTLE ŠEDÁ	4
HROT	()	PAZOUREK	ŽLUTOHNĚDÁ	5
DRASADLO	()	PAZOUREK	HNĚDOŠEDÁ	6
DRASADLO	()	PAZOUREK	ŠEDÁ	7
HŮŽ S KŮROU	S JEMNÝMI ZOUBKY	PAZOUREK	ŠEDÁ	8
HROT S LEVOLAT. RET.	()	SILICIF. PRACH. JÍL.	ŠEDÁ	9
DRASADLO	()	PAZOUREK	ŠEDÁ	10
DRASADLO S KŮROU	()	PAZOUREK	ŠEDÁ	11
HŮŽ S KŮROU	SE ZOUBKY	ROHOVEC	SVĚTLE ŠEDÁ	12

Kopřivnice 2. Paleolit. Stanice. Povrchový průzkum.

V blízkosti lokality Kopřivnice 1, asi 300 m jihovýchodním směrem jsem v roce 1994 objevil povrchovými sběry další pozdně paleolitické naleziště kamenné štípané industrie, viz mapa č.1, ozn. 6 a mapa č. 4, ozn. Ko2. Lokalita je situovaná po levé i pravé straně polní cesty ke Štramберку, nad lesíkem a nad údolím s protékajícím potůčkem od jihozápadu k severozápadu k obci Závěšice. Půda má podobný charakter jako na lokalitě Kopřivnice 1 a také obsahuje značné množství pazourkové suroviny. Vedle nejčastěji použitého baltského morénového pazourku se k výrobě štípaných nástrojů v menší míře využívaly i křemence, rohovec, silicifikovaný prachový jílovec, radiolarit a křemen. Na lokalitě nebyly nalezeny žádné zlomky keramiky, žádné broušené nástroje ani ve zlomcích a jen 2 štípané nástroje, které by mohly pocházet z mladší doby kamenné (jedna hrotitá čepelka s leskem jeden hrot šípů s řapem). Tyto nálezy mohou souviset nepříliš vzdáleným (300 m) jiným nalezištěm – Kopřivnice 3, kde byl zaznamenán již větší počet nálezů neolitické štípané industrie (hroty šípů Štramбек – Krnov a několik srpových čepelí). Převážná část kamenných artefaktů nemá patinu a je drobných až mikrolitických tvarů. Na lokalitě Kopřivnice 2 jsem z četných výcházek k roku 2014 postupně získal asi 180 kamenných artefaktů, které by mohly mít pozdně paleolitický původ. Vedle asi 10 drobných jader bylo nalezeno četné úštěpy s místní retuší, několik silicitů prošlo ohněm apod. Z nástrojů jsou nejčastěji zastoupeny retušované čepelky a mikročepelky (30 kusů), dále škrabadla a rydla, včetně mikrolitických velikostí, asi po 15 kusech, následují drobné hroty a mikrohroty (12 kusů), 6 vrtáků a několik čepelí s otupeným bokem.

Zbývajících asi 20 artefaktů převážně větších tvarů pochází pravděpodobně ze středního paleolitu. Pro toto zařazení nasvědčuje především 10 nalezených drasadel různých velikostí, (obr. 6 : 1 – 6, 8), vruby, (obr. 6 : 7) a zoubky u několika artefaktů z rohovce.

Kopřivnice 3. Paleolit. Stanice. Povrchový průzkum.

Další polykulturní lokalita byla objevena autorem v roce 1994. Nachází se západním směrem od města Kopřivnice, asi 200 m jihovýchodně od lokality Kopřivnice 2, viz mapa č. 1, ozn. 7, a mapa č. 4, ozn. Ko3. Půdní charakter i surovinové složení není nepodobné ostatním Kopřivnickým lokalitám. K výrobě kamenných štípaných nástrojů se i na tomto nalezišti nejvíce používal glacienní silicit, daleko méně rohovec, radiolarit, silicifikovaný prachový jílovec a ojediněle i další suroviny. Na lokalitě jsem z mnoha výcházek k roku 2014 získal povrchovými sběry asi 340 kamenných artefaktů, včetně 15 přepálených silicitů, jader, četných úštěpů jen místně retušovaných. Soubor štípané industrie není sourodý z hlediska zastoupení jednotlivých typů nástrojů. Přestože se na lokalitě nenašla žádná keramika, ani zlomek hlazeného nástroje a žádné srpové čepelky, lze uvažovat i osídlení těchto míst v mladší nebo snad i pozdní době kamenné. Pro to svědčí jen menší část nálezů, především 6 hrotů typu Štramбек – Krnov. Hroty jsou s řapem a vruby, nebo jen s řapem či trnem. Tyto šípky mají svoje analogie především s hroty na příborské lovecké stanici Háčov 1 a s hroty ze štramberského Kotouče. Uvedené archeologické lokality a další lokality s méně příhodnými podmínkami pro zemědělství, dokazují existenci skupin lidí s hlavním zaměřením na lov i v pozdní době kamenné (Diviš, J. : Nová naleziště hrotů typu Štramбек - Krnov v okolí Příbora a Kopřivnice, Archeologie Moravy a Slezska /Informační zpravodaj české archeologické společnosti, pobočka pro severní Moravu a Slezsko 2001, str. 53 – 58). Přesto se domnívám, že podstatná část nálezů štípané industrie z lokality Kopřivnice 3 má pozdně paleolitický původ. Pozdně paleolitickými nástroji jsou pravděpodobně úštěpové hroty, jsou ploché, trojúhelníkových, romboidních i jiných tvarů, dále většina rydel a drobných úštěpových škradel, mikroškradel, retušovaných čepelí. Tyto nástroje mají svoje analogie na ostatních pozdně paleolitických příborských i kopřivnických lokalitách.

K zvláštním nálezům na této lokalitě patří i nález zoomorfní kamenné plastiky, snad hlavičky psa o základních rozměrech 32 x 33 x 11,5 mm (pazourek hnědé barvy), podobný zoomorfní námět na světlešedém pazourku o základních rozměrech 17 x 16 x 5 mm, dokonce s přirozeným otvorem, byl nalezen na sousední lokalitě Kopřivnice 2 (Diviš, 1999).

Foto 2. Zoomorfní kamenné plastiky: 7 - Kopřivnice 3, 8 – Kopřivnice 2.

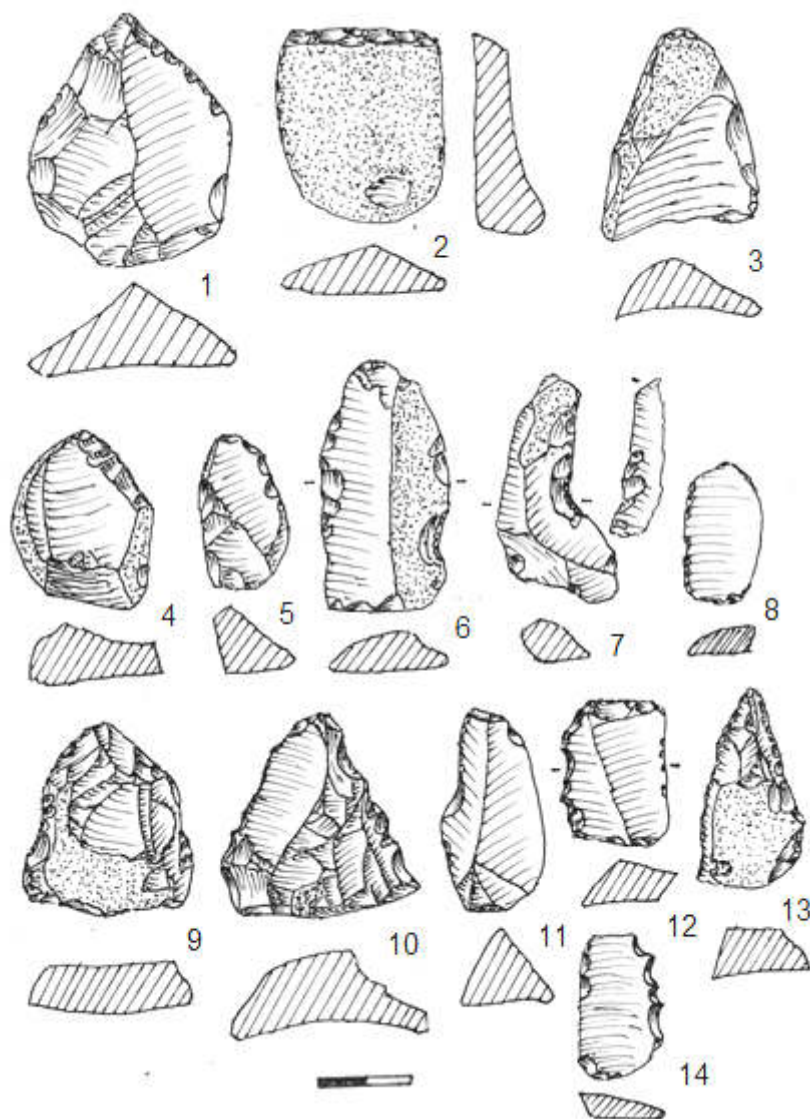
Dalším souborem kamenné industrie z této polykulturní lokality jsou středopaleolitické artefakty. Jedná se hlavně o drasadla (obr. 6 : 10, 12), klínek (obr. 6 : 13), hrot (obr. 6 : 9), zoubky (obr. 6 : 14), rydlo (obr. 6 : 11). Malou kolekci moustérských nástrojů dopňují úštěpy s místními retuši na pazourkových rohovcových a křemencových artefaktech.

Foto 3. Pohled na lokalitu Kopřivnice 2.

Foto 4. Pohled na lokalitu Kopřivnice 1.

Obr. 6. Kopřivnice 2 a 3. Výběr kamenné štípané industrie.

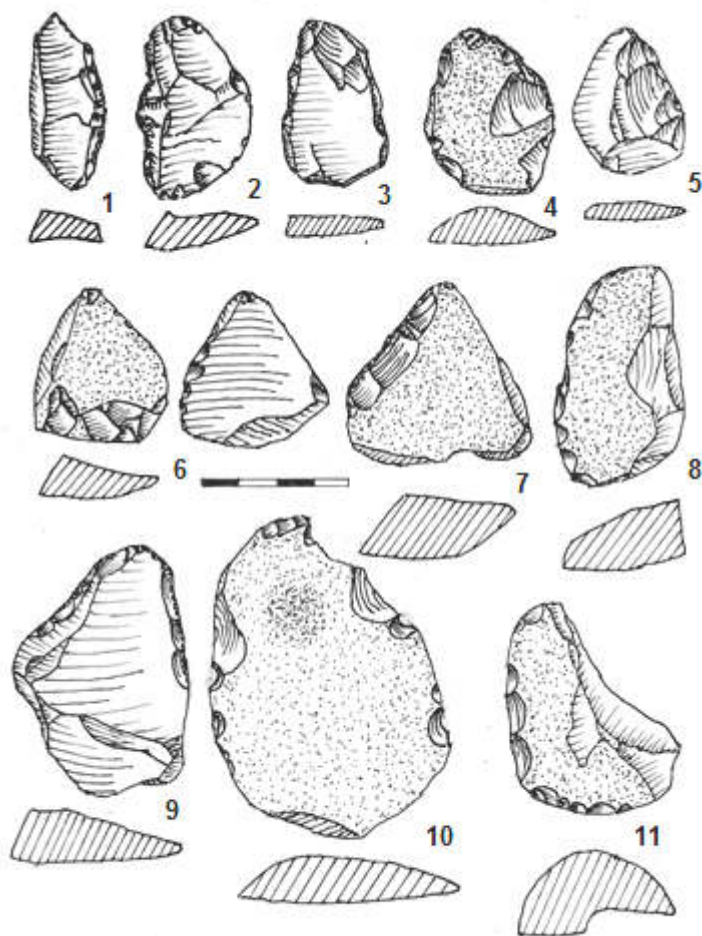
ARTEFAKT	TYP	SUROVINA	BARVA - PATINA	Č. U OBR.
DRASADLO	()	PAZOUREK	ŠEDÁ	1
DRASADLO KŮROU	()	PAZOUREK	TMAVOHNĚDÁ	2
DRASADLO KŮROU	()	PAZOUREK	HNĚDOŠEDÁ	3
DRASADLO KŮROU	()	PAZOUREK	TMAVOHNĚDÁ	4
DRASADLO	()	PAZOUREK	SVĚTLE ŠEDÁ	5
DRASADLO KŮROU	()	PAZOUREK	BÍLÁ PATINA	6
VRUB S KŮROU	()	PAZOUREK	TMAVOHNĚDÁ	7
DRASADLO	S JEMNÝMI ZOUBKY	PAZOUREK	TMAVOHNĚDÁ	8
HROT	()	PAZOUREK	SVĚTLE HNĚDÁ	9
DRASADLO	()	PAZOUREK	SVĚTLE HNĚDÁ	10
RYDLO	HRANOVÉ	PAZOUREK	HNĚDÁ	11
DRASADLO	()	PAZOUREK	ŽLUTÁ	12
KLÍNEK	()	PŘIPÁLENÝ SI	BÍLÁ	13
ÚŠTĚP	SE ZOUBKY	PAZOUREK	BÍLÁ A ŽLUTÁ PAT.	14

Závišice – Peklo. Paleolit. Stanice. Povrchový průzkum.

V lednu roku 1998 autor tohoto příspěvku objevil novou archeologickou lokalitu u Závišic. Povrchovými sběry jsem získal malou kolekci štípaných kamenných nástrojů z pazourku a rohovce. Pravěká lokalita se nachází asi 1 km severozápadně od obce, v trati „Na dolním“, asi 200 m jižně od lesa Peklo a plynové stanice, po obou stranách protékajícího potoka od jihu k severu. Asi 30 nalezených kamenných artefaktů reprezentovaly čepele, úštěpy, jádra, z nástrojů byly nalezeny mikročepelky, čepelky s otupeným bokem, drobné hroty, rydla a vrtáky. Nástroje byly většinou bez patiny a nebyly doprovázeny žádnými zlomky keramiky ani broušenými nástroji. Nepočetný soubor kamenné štípané industrie zařadil autor do pozdního paleolitu (Diviš, 1998). I v dalších letech byly opakovány na nalezišti četné povrchové sběry, ale kolekce pozdně paleolitické industrie se podstatněji nezvětšila. V průběhu posledních let (do roku 2014) však vyvstaly nové skutečnosti. Podařilo se mi postupně vyhledat malou kolekci archaických kamenných nástrojů, kterou nelze zařadit z hlediska morfologického k pozdnímu paleolitu, ale do období podstatně staršího, do středního paleolitu. To prokazují nálezy několik drasadel (obr. 7 : 1 – 3, 7 – 8, 11), úštěpy se zoubky (obr. 7 : 6, 10), vruby, hroty na úštěpu (obr. 7 : 4, 5) a nůž (obr. 7 : 9). Celkově lze konstatovat to, že i tato industrie se hlásí k industrii ze štramberské jeskyně Šípka - k moustérienu.

Foto 5. Pohled na lokalitu Závišice – Peklo.

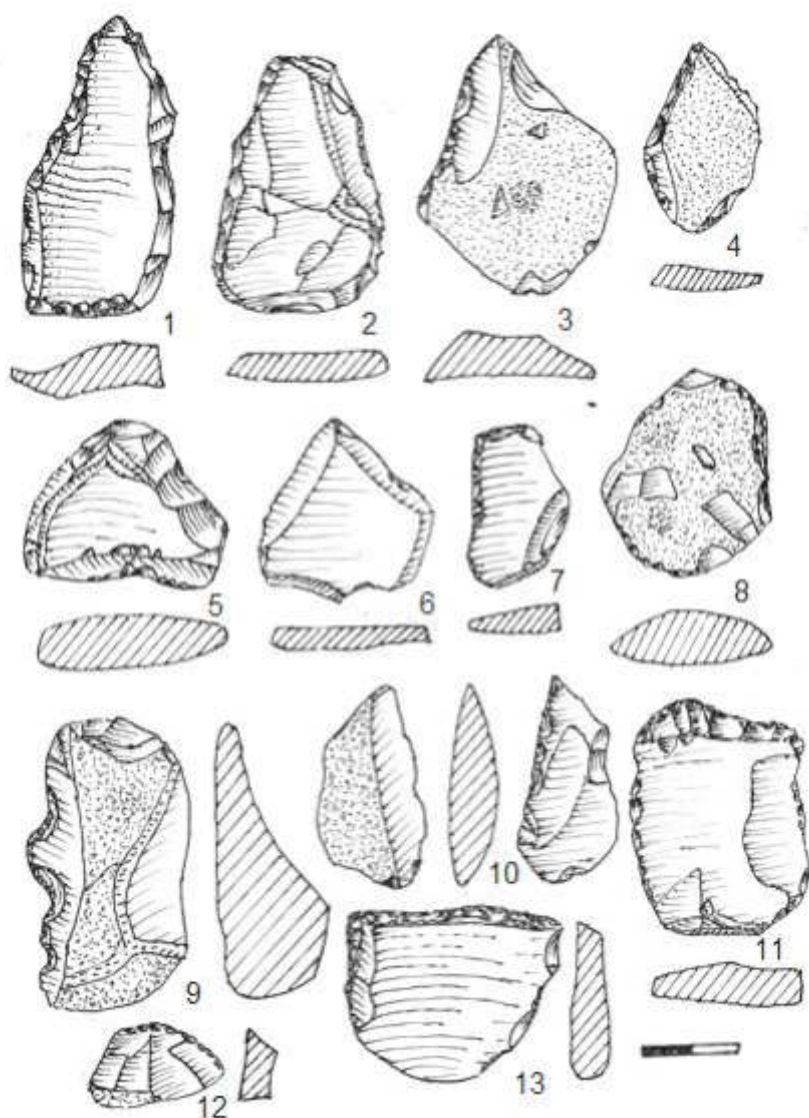

Obr. 7. Závěšice – Peklo. Výběr kamenné štípané industrie.

ARTEFAKT	TYP	SUROVINA	BARVA - PATINA	Č. U OBR.
DRASADLO	()	PAZOUREK	BÍLÁ PATINA	1
DRASADLO	()	PAZOUREK	BÍLÁ PATINA	2
DRASADLO	()	PAZOUREK	BÍLÁ PATINA	3
HROT	NA ÚŠTĚPU, S KŮROU	PAZOUREK	ŠEDÁ	4
HROT	NA ÚŠTĚPU,	PAZOUREK	BÍLÁ PATINA	5
ÚŠTĚP	SE ZOUBKY	PAZOUREK	ŠEDÁ	6
DRASADLO	S KŮROU	PAZOUREK	TMAVOŠEDÁ	7
DRASADLO	S KŮROU	PAZOUREK	ŠEDÁ	8
HŮŽ	()	ROHOVEC	ŠEDÁ	9
ÚŠTĚP	SE ZOUBKY A KŮROU	PAZOUREK	ŠEDÁ	10
DRASADLO	S KŮROU	PAZOUREK	BÍLÁ PATINA	11

Libhošť – U kříže. Paleolit. Stanice. Povrchový průzkum.

Lokalita byla objevena autorem již v roce 1975. Nachází se jihovýchodně od obce Libhošť, viz výřez z mapy č. 1, ozn. č. 10, na rozsáhlé ploše bohaté, na glacienní silicit. V bližším okolí této lokality jsem objevil několik dalších lokalit s nálezy štípané industrie pozdně paleolitického stáří. Na lokalitě Libhošť – U kříže stojí za povšimnutí především archaická industrie, která se hlásí ke střednímu paleolitu. Jedná se o hroty (obr. 8 : 1 – 4), drasadla (obr. 8 : 5, 7) a rydla (obr. 8 : 6).

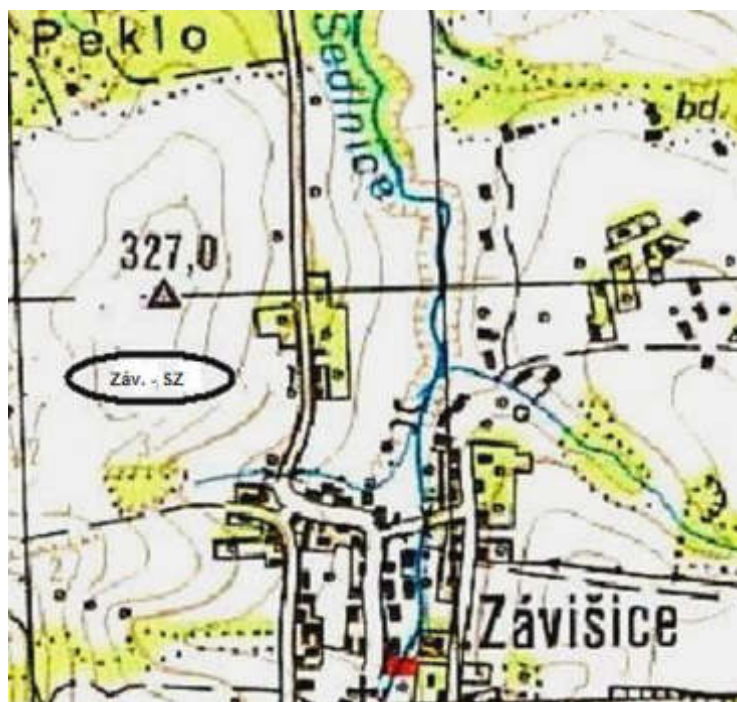

Obr.8. Libhošť – U kříže 1 – 7, Závišice – Na Břehách 8 – 13. Výběr kamenné štípané industrie.

ARTEFAKT	TYP	SUROVINA	BARVA - PATINA	Č. U OBR.
HROT	()	ROHOVEC	ŽLUTOHNĚDÁ	1
HROT	()	PAZOUREK	BÍLÁ PATINA	2
HROT	S KŮROU	PAZOUREK	ŠEDÁ	3
HROT	S KŮROU	PAZOUREK	ŠEDÁ	4
DRASADLO	()	PAZOUREK	BÍLÁ PATINA	5
RYDLO	KLÍNOVÉ	ROHOVEC	ROHOVEC	6
DRASADLO	()	PAZOUREK	SVĚTLE ŠEDÁ	7
ŠKRABADLO	S KŮROU	PAZOUREK	ŠEDÁ	8
VRUB	()	PAZOUREK	HNĚDÁ	9
RYDLO	()	PAZOUREK	SVĚTLE ŠEDÁ	10
DRASADLO	()	ROHOVEC	SVĚTLE ŠEDÁ	11
ZOUBKY	()	PAZOUREK	HNĚDOŠEDÁ	12
ŠKRABADLO	()	PAZOUREK	SVĚTLE ŠEDÁ	13

Závišice – Na Břehách. Paleolit. Stanice. Povrchový průzkum.

Polykulturní archeologickou lokalitu s nálezy štípané patinované i nepatinované industrie jsem objevil 26. 4. 2010. Z několika vycházek jsem získal povrchovými sběry (k roku 2014) celkem 130 kusů štípané industrie. Lokalita je situovaná severozápadně od obce Závišice, v trati Na Břehách, viz mapa č. 1 a mapa č. 5 se zakreslením lokality (elipsa). Centrum náleziště je asi 250 m severně od plynové stanice, kolem vrcholu kopce. Základní surovinou kamených nástrojů je glacigenní silicit, výjimečně rohovec.

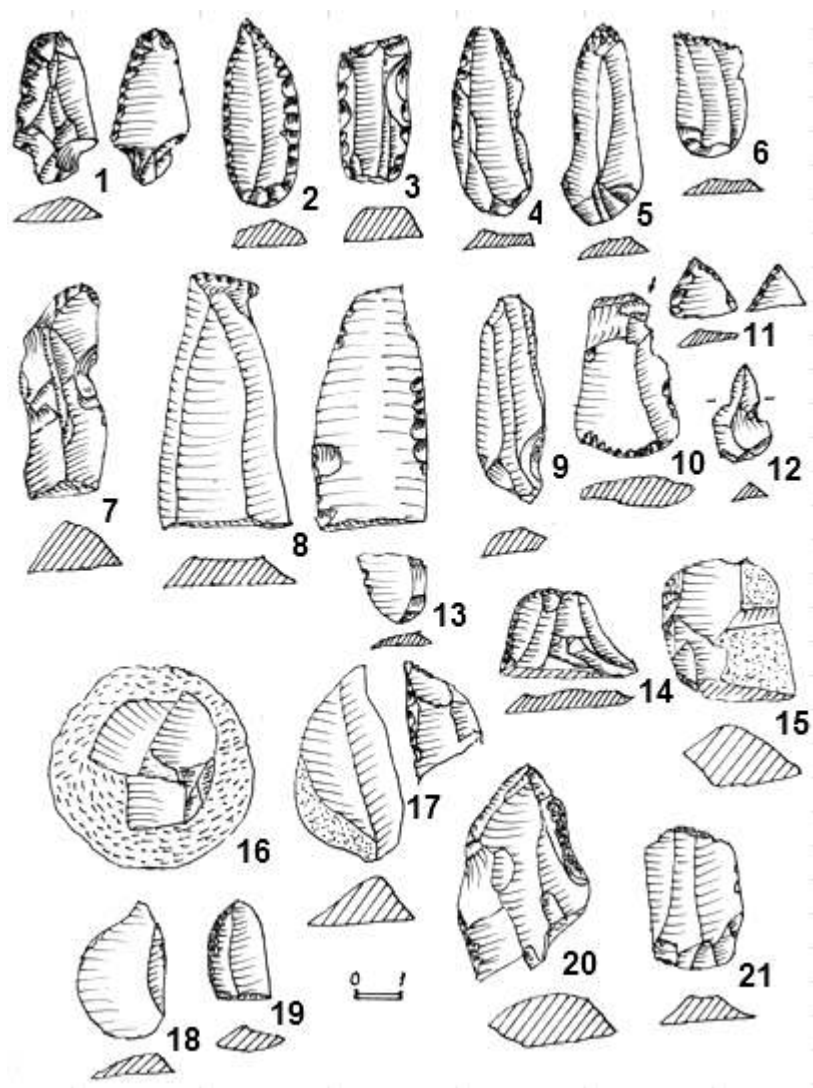
Mapa č. 5 se zakreslením archeologické lokality
Závišice – Na Břehách (Záv. – SZ).

Menší část nálezů na této polykulturní lokalitě kamenné štípané industrie je **středopaleolitického stáří**. Z nástrojů v této kolekci převládají v počtu 7 drásadla (obr. 8 : 11 a obr. 9 : 20), následují hroty – 5 kusů, dále vruby (obr. 8 : 9) a zoubky (obr. 8 : 12 a obr. 9 : 17), z mladopaleolitických typů nástrojů jsem zaznamenal škrabadla (8 : 8, 13), rydla (8 : 10), vrták a odštěpovač. Do této kolekce středopaleolitické štípané industrie lze zahrnout ještě několik jader a větší počet úštěpů s místní retuší, čepele scházejí.

Početnější část (asi 90 kamenných artefaktů) je podstatně mladší, snad pozdně paleolitického stáří. Do této kolekce lze zařadit 6 jader, 4 připálené silicity a asi 20 úštěpů s místní retuší. Z nástrojů početně převládají drobné retušované čepele. Jsou zastoupeny hroditými čepelkami obr. 9 : 2 - se strmou obvodovou retuší, obr. 9 : 4 - s laterální i plošnou retuší, další úpravy čepelí jsou ve vrcholové části se škrabadlovitou úpravou (obr. 9 : 5, 7), často i s vrubem (obr. 9 : 9), s příčnou retuší (obr. 9 : 6), s ventolaterální retuší (obr. 9 : 8), s otupěným bokem (obr. 9 : 3) i lichoběžníkového tvaru. Podle četnosti zastoupení následují škrabadla drobných až mikrolitických tvarů (7 kusů), ve stejném počtu byla nalezena rydla, nejčastěji hranová (obr. 9 : 10, 14), objevily se i vrtáky (obr. 9 : 12). Pro časové zařazení k pozdnímu paleolitu (tišnovský typ) se hlásí i drobné a mikrolitické hroty na čepelkách nebo i úštěpech trojúhelníkových tvarů (obr. 9 : 11).

Na lokalitě nebyly nalezeny žádné zlomky keramiky, žádné broušené nástroje ani ve zlomcích a jen jeden štípaný nástroj by mohl pocházet z mladší doby kamenné, jedná se o oboustranně plošně retušovaný hrot šípů s řapem (obr. 9 : 1). Tento nález může souviset nepříliš vzdáleným (500 m) jiným nalezištěm pojmenovaným Závišice - jih, kde byl zaznamenán již větší počet nálezů neolitické štípané industrie jako je hrot šípů typu Štrambek – Krnov, několik škrabadel větších velikostí, jeden broušený nástroj, ale žádné srpové čepelky ani zlomky keramiky. Několik nalezených čepelků s otupeným bokem i další nástroje drobných tvarů připomínají spíše pozdně paleolitickou industrii.

I na této polykulturní lokalitě se hlásí několik starobylých nástrojů původem ze středního paleolitu (drasadla a vruby). Z těchto míst od obce Závišice uváděl své nálezy ze středního paleolitu i Jiří Fryč (Informační zpravodaj ČSSA – pobočka pro severní Moravu a Slezsko, duben 1982, str. 6 a 19 – 20).

Obr. 9. Výběr štípané nepatinované a patinované industrie z lokality Závišice – Na Břehách.

Seznam artefaktů z lokality Závišice - Na Břehách

ARTEFAKT	TYP	SUROVINA	BARVA - PATINA	Č. U OBR.
HROT S ŘAPEM A VRUBY	PLOŠNÁ OBOUSTR. RET.	PAZOUREK	SVĚTLEŠEDÁ	1
HROTITÁ ČEPEL	SE STRMOU OBVOD. RET.	PAZOUREK	HNĚDÁ	2
ČEPEL	S OTUPENÝM BOKEM	PAZOUREK	ŠEDÁ	3
HROTITÁ ČEPEL	S LATER. A PLOŠ. RETUŠÍ	PAZOUREK	ŠEDÁ	4
ČEPEL RETUŠOVANÁ	SE ŠKRAB. ZAKONČENÍM	PAZOUREK	SVĚTLEHNĚDÁ	5
ČEPELKA	S PŘÍČNOU RETUŠÍ	PAZOUREK	ŠEDÁ	6
RETUŠ. ČEPEL S VRUBEM	SE ŠKRAB. ZAKONČENÍM	PAZOUREK	ŠEDÁ	7
ČEPEL	S VENTROLATER. RETUŠÍ	PAZOUREK	ŠEDÁ	8
ČEPEL	S VRUBEM	PAZOUREK	ŠEDÁ	9
RYDLO	HRANOVÉ	PAZOUREK	ŠEDÁ	10
MIKROHROT	TROJÚHELNÍK. TVARU	PAZOUREK	ŠEDÁ	11
VRTÁK	NA ÚŠTĚPU	ROHOVEC	SVĚTLEŠEDÁ	12
ÚŠTĚPEK	()	PAZOUREK	SVĚTLEŠEDÁ	13
RYDLO	HRANOVÉ	PAZOUREK	ŠEDÁ	14
ÚŠTĚP	S MÍSTNÍ RETUŠÍ	PAZOUREK	SVĚTLEŠEDÁ	15
PŘITLOUKAČ	S MÍSTNÍ RETUŠÍ	PAZOUREK	ŠEDÁ	16
ZOUBKY	()	PAZOUREK	BÍLÁ PATINA	17
ÚŠTĚP	S MÍSTNÍ RETUŠÍ	PAZOUREK	BÍLÁ PATINA	18
ÚŠTĚP	S MÍSTNÍ RETUŠÍ	PAZOUREK	BÍLÁ PATINA	19
DRASADLO	()	PAZOUREK	BÍLÁ PATINA	20
ČEPEL	ZLOMEK	PAZOUREK	BÍLÁ PATINA	21

Foto 6 : 3 – drasadlo (nový nález).

Závěr.

Na základě nových archeologických nálezů se postupně stále bezpečněji prokazuje, že v mladém a středním paleolitu bylo hustěji osídleno pravěkými lovci okolí Fulneku a Bílovce než okolí Nového Jičína, Příbora, Kopřivnice či Štramberku (Diviš, J. 2003). Zatímco v okolí Fulneku dominují mladopaleolitické nálezy (aurignacien), na Bílovecku převládají nálezy starší (micoquien a szeletien). Na některých bíloveckých lokalitách byly dokonce zaznamenány nálezy staropaleolitické. V posledních 15 letech bylo objeveno na Fulnecku a Bílovecku 28 nových paleolitických stanic, doložených k dnešku asi 2755 předměty kamenné štípané industrie. Surovinové zdroje glacienních siliců jsou bohatší i hlízy jsou větší než v širším okolí Štrambeku. Středopaleolitický komponent z bíloveckých lokalit má poměrně přesvědčivou analogii se středopaleolitickou složkou industrie z několika lokalit na Hlučínsku a Osoblažsku, nasbírané Pavlem Wodeckim (osobní konzultace) a

s industriemi z četných lokalit v Horním Slezsku (Foltyn E., Foltyn E. M., Kozłowski J. K., Waga J. M. : Mladší fáze středního paleolitu v Horním Slezsku, Přehled výzkumů 48, Brno 2007). Na základě objevů četných lokalit v Poodří v české (Diviš J., Fryč D., Wodecki P.) i polské části Horního Slezska se rýsuje významné osídlení této oblasti člověkem neandertálským (Diviš J. 2013). Získané kolekce středopaleolitické nástrojů z okolí Příbora, Sedlnice, Kopřivnice, Závišic, Libhoště a Štramberku jsou méně početné než z Bílovecka, počet objevených lokalit je menší. Starší a střední fáze mladého paleolitu je zastoupena jen sporadicky. Z nástrojů je nejvíce drásadel. Zoubky a vruby jsou stejně početně zastoupeny jako mladopaleolitické typy nástrojů. Bifaciální artefakty scházejí, levalloiská technika se neuplatňuje. Lze konstatovat, že středopaleolitický komponent získaný povrchovými sběry ze širšího okolí Štramberku (moustérien) nemá přesvědčivou analogii se středopaleolitickou industrií z Bílovecka (micoquien) a Fulnecka.

Foto 7. Výběr středopaleolitických kamenných nástrojů moustérienské kultury (drásadla, škrabadla, vruby, zoubky, nůž) neandertálců ze širšího okolí Kopřivnice a Příbora. Lokality: Kopřivnice 1 : 1, 3, 4, Závišice –Peklo: 2, 6, 7, Příbor – Janský sloup: 5, 8 – 16, Příbor – Statek : 17.

Literatura:

- Diviš, J. Osídlení širšího okolí Příbora od pravěku do raného středověku, Nový Jičín 2003.
- Diviš, J.: Mezolitická lokalita Příbor - statek, okr. Nový Jičín, Informační zpravodaj ČSSA - pobočka pro severní Moravu a Slezsko, duben - 1982, str. 28 - 33.
- Diviš, J.: Informace o pozdně paleolitických a mezolitických lokalitách z okolí Příbora a Kopřivnice, Informační zpravodaj, prosinec 1994, str. 16 – 65.
- Diviš, J.: Archeologické lokality objevené „příborskými“ členy České společnosti archeologické (ČSSA) v okrese Nový Jičín, IZ prosinec 1994, str. 65.
- Diviš, J.: Archeologické lokality objevené „příborskými“ členy České společnosti archeologické (ČSSA) - mimo okres Nový Jičín, IZ prosinec 1995, str. 6.
- Diviš, J.: Nová paleolitická stanice u Závišic, okres Nový Jičín, IZ srpen 1998, str. 70.
- Diviš, J. : Zoomorfní kamenná plastika z pozdně paleolitické lokality Kopřivnice 2, IZ prosinec 1999, str. 28.
- Diviš, J. : Nová naleziště hrotů typu Štramberg - Krnov v okolí Příbora a Kopřivnice, Archeologie Moravy a Slezska /Informační zpravodaj české archeologické společnosti, pobočka pro severní Moravu a Slezsko/, Kopřivnice - Hulín - Frýdek-Místek - Havířov 2001, str. 53 – 58
- Diviš, J. : Štípaná kamenná industrie z nových „příborských a závišických“ lokalit, Archeologie Moravy a Slezska /pobočka pro severní Moravu a Slezsko/, Kopřivnice - Hulín - Frýdek-Místek - Havířov 2003, str. 36 - 39.
- Diviš, J. : Nové pravěké nálezy ze širšího okolí Příbora - rok 2004 až 2005, Archeologie Moravy a Slezska /pobočka pro severní Moravu a Slezsko/, Kopřivnice - Hulín - Frýdek-Místek - Havířov 2005, str. 57 - 60.
- Diviš, J. : Objevy a nálezy ze starší doby kamenné ze širšího okolí Bílovce (1997 – 2010), Archeologie Moravy a Slezska /Informační zpravodaj české archeologické společnosti, pobočka pro Moravu a Slezsko/, Kopřivnice - Hulín - Frýdek-Místek - Havířov 2010, str. 35 – 75.
- Diviš J. - Fryč D.: Přehled činnosti Archeologického klubu (AK) v Příboře v roce 2010. Archeologie Moravy a Slezska /Informační zpravodaj české archeologické společnosti, pobočka pro Moravu a Slezsko/, Kopřivnice - Hulín - Frýdek-Místek - Havířov 2010, str. 9.
- Diviš, J. : Mezolitické osídlení Příbora, Přehled výzkumů č. 53/1, str. 33 – 39, Brno 2012
- Fryč, J. : Svědectví o pravěku Příbora, Nový Jičín 1985.
- Fryč, J. : Pravěk Štramberka, Nový Jičín 1985.
- Fryč, J.: Stopy a fakta o pravěku Kopřivnice, Nový Jičín 1987.
- Foltyn E., Foltyn E. M., Kozłowski J. K., Waga J. M. : Mladší fáze středního paleolitu v Horním Slezsku, Přehled výzkumů 48, Brno 2007.
- Jelínková, R. : Paleolitické nálezy z území bývalých soudních okresů Bílovec, Fulnek a Klimkovice . Magisterská diplomová práce (2007).
- Neruda, P. : Neandertálci na Kotouči u Štramberka, Olomouc 2006.
- Neruda, P. : Paleolit a mezolit Severní Moravy a českého Slezska, Brno 2012.
- Oliva, M. : Civilizace moravského paleolitu a mezolitu, Moravské zemské muzeum, Brno 2005.
- Podborský, V. a kol. : Pravěké dějiny Moravy, Brno 1993.
- Svoboda, J. : Čas lovců, Dějiny paleolitu, zvláště na Moravě, Brno.
- Svoboda, J. a kol. 1994: Paleolit Moravy a Slezska, Brno, AÚ AV ČR.
- Svoboda, J. a kol. : Paleolit Moravy a Slezska, AÚAV ČR, Brno 2002.
- Valoch K. : Pravěké dějiny Moravy (kapitola I), Brno 1993, str. 25
- Vencl, S. 1982: K otázce zániku sběračsko – loveckých kultur. Archeologické rozhledy 34.
- Vencl, S. a kol., 1979: Dějiny pravěku a starověku, díl I. Praha.

Nálezy středopaleolitických kamenných nástrojů na mezolitických a pozdně paleolitických lokalitách ze širšího okolí Příbora, Kopřivnice a Štramberku

Jan Diviš

Foto: autor

Kresby: autor

Vlastní vydání za podpory Městského úřadu v Příboře

I. Vydání. Příbor, 2016.

Objevy členů příborského archeologického klubu a výběr nálezů ve fotografiích z archeologické sbírky autora

Jan Diviš

Příbor – Janský sloup (pohled od JZ).

Bílovec. Radotín u Bílovce – Horní lokalita.

Stachovice-Obora, centrum nálezové plochy, foceno od SV.

Lhota, okr. Přerov. Lokalita Lhota 4.

Kněžice, okr. Jihlava. Lokalita Čihadla 1

Objevy členů příborského archeologického klubu a výběr nálezů ve fotografiích z archeologické sbírky autora

Obsah:

I. ÚVOD.	5
II. OKOLÍ PŘÍBORA, KOPŘIVNICE ŠTRAMBERKU.	7
A. Střední paleolit.	9
B. Pozdně paleolitické tradice v širším okolí Příbora	16
C. Mezolit.	28
D. Neolit.	34
E. Pozdní doba bronzová, doba železná, římská, stěhování národů (Příbor – Prchalov).	38
F. Doba hradištní a raný středověk (Příbor – Prchalov).	42
III. POODŘÍ.	44
A. Širší okolí Bílovce.	45
B. Širší okolí Fulneku.	61
IV. ARCHEOLOGICKÉ LOKALITY OBJEVENÉ V OKOLÍ LIPNÍKU.	70
A. Starý a střední paleolit (Kudlov u Sušic – Dílnice, okr. Přerov).	72
B. Mladý paleolit, kultura aurignacien (Lhota 1, Lhota 4).	73
C. Neolit (Lhota 1, Kudlov u Sušic - Dílnice, Lhota 2, Lhota 4, Lipník – Chmelnice).	76
D. Mladší doba bronzová, kultura slezskoplatěnická (Kudlov u Sušic – Dílnice).	83
E. Doba železná, laténská kultura (Osek nad Bečvou – U mostu).	84
V. ARCHEOLOGICKÉ LOKALITY OBJEVENÉ A ZKOUMANÉ V OKOLÍ HRANIC.	85
VI. OKOLÍ KNĚŽIC, OKR. JIHLAVA V PRAVĚKU A STŘEDOVĚKU.	88
A. Archeologické lokality v okolí Kněžic, okr. Jihlava.	92
B. Pozdní paleolit.	93
C. Raný středověk.	101
VII. ARCHEOLOGICKÉ NÁLEZY Z OSTATNÍCH LOKALIT.	104
A. Mladý paleolit (gravettien) – Dolní Věstonice.	105
B. Hlinsko pod Hostýnem.	105
C. Střelice u Jevišovic.	106
D. Jaroměřice, okr. Třebíč.	107
E. Štěpánovice, okr. Třebíč.	107
VIII. UMĚLECKÉ PŘEDMĚTY.	108
BIOGRAFIE AUTORA.	113
LITERATURA.	115

Objevy členů příborského archeologického klubu a výběr nálezů ve fotografiích z archeologické sbírky autora

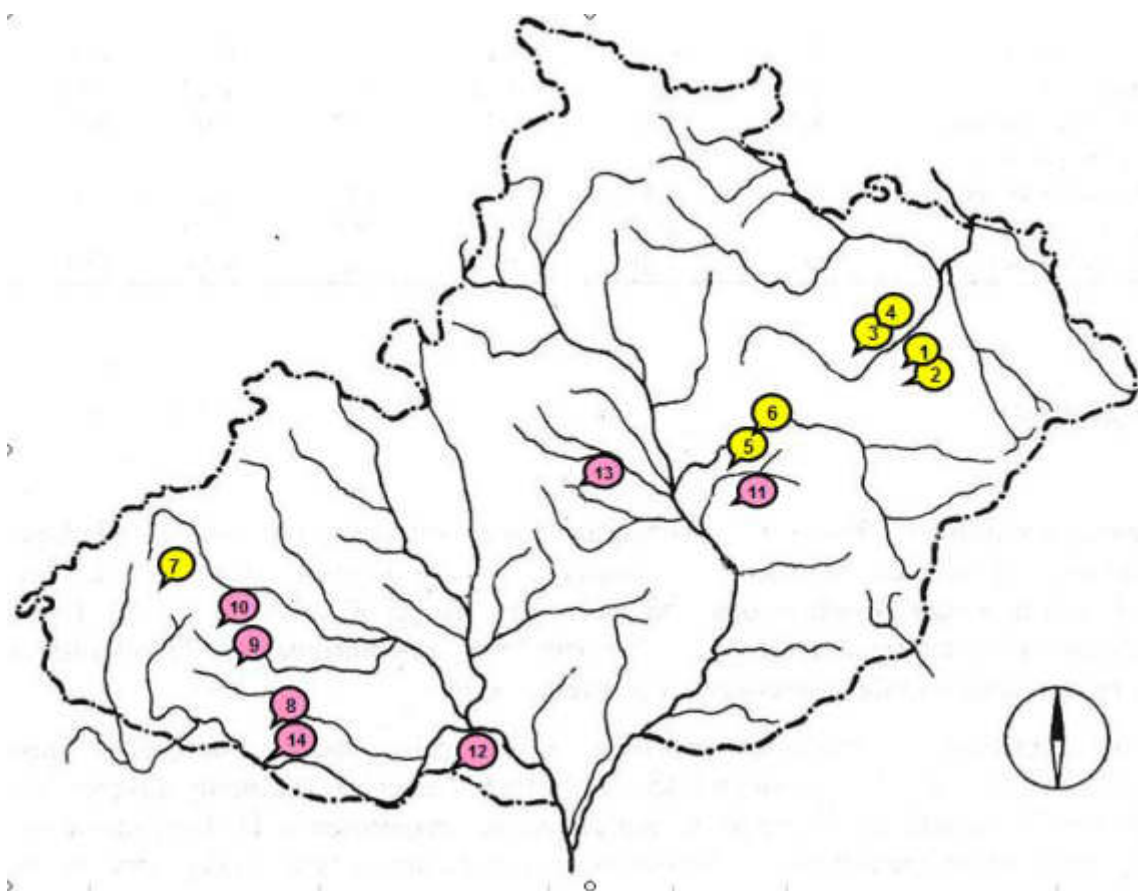
I. ÚVOD

V Příboře působilo a dosud působí několik nadšených neprofesionálních archeologů, sdružených v archeologickém kroužku, pro které objevitelská činnost v této vědní disciplíně je úžasným a krásným dobrodružstvím. Archeologický kroužek v Příboře byl založen již v roce 1971 Jiřím Fryčem. Zakladatel J. Fryč (* 14.9. 1935 Mšeno u Mělníku + 21.3. 1991 Nový Jičín) byl dlouholetým předsedou AK. V roce 1980 byl spoluzakladatelem pobočky Čs. společnosti archeologické při AV ČSAV v Opavě, v níž byl členem výboru a redakční rady. V roce 2008 jsme změнили název „kroužku“ za „klub“. Někteří členové AK se stali členy České archeologické společnosti, pobočky pro Severní Moravu a Slezsko, úzce i v současné době spolupracují s předními profesionálními pracovníky České republiky, své objevy i nálezy publikují v odborném tisku a prezentovali je veřejnosti na více než 10 archeologických výstavách v muzeích v Příboře, v Kopřivnici v Novém Jičíně, ve Frýdku-Místku a v Šenově u Ostravy. Autor tohoto příspěvku si neklade za cíl podrobněji popsat velmi bohatou a rozmanitou činnost příborského archeologického kroužku (klubu) v minulosti a v současnosti v jeho celé šíři, nýbrž zmapovat pouze aspekt objevitelský a publikační (přehledy objevených archeologických lokalit a mapky se zákresy objevených lokalit). V úvodní části chci upozornit aspoň stručně na nejvýznamnější objevy členů Archeologického klubu (kroužku) v Příboře za více než 46 let jeho existence.

Záslouhou příborských archeologů patří mikroregion širšího okolí města k nejprobádanějším na severní Moravě. Výsledkem jejich práce za posledních 46 let jsou objevy více než 100 nových pravěkých lokalit (stanic a sídlišť) a středověkých tvrzí i zaniklých vsí, z tohoto počtu 46 archeologických lokalit, mnohdy polykulturních, bylo objeveno v širším okolí Příbora. Přitom za objev nové pravěké lokality považují „příborští“ archeologové až tu skutečnost, že povrchovými sběry se podaří získat z naleziště aspoň malou kolekci artefaktů (nejméně deset až několik desítek kusů kamenných nástrojů, keramických zlomků apod.), tedy ne jen na základě ojedinělých nálezů, či několika předmětů. Pokud bychom toto kritérium změnilí a postupovali jako většina jiných archeologů a zahrnuli všechna místa nálezů pravěkých předmětů, počet námi objevených archeologických lokalit by se znásobil. Členové příborského AK prováděli a dosud konají povrchový průzkum nejen v okolí Příbora, ale také v okolí Kopřivnice, Štramberku, Životic u Jičína (Pavel Rýc), Bílovce, Fulneku, Oder, Lipníku nad Bečvou, Hranic, Znojma, Jevišovic, Třebíče a Kněžic, okr. Jihlava, v minulosti dokonce i na Slovensku (Štefan Híreš).

Z názvu samotné práce vyplývají dva tematické okruhy: 1. Objevy členů příborského archeologického klubu 2. Výběr nálezů ve fotografiích z archeologické sbírky autora. Základní členění práce je podle regionů, dále podle objevených lokalit, vždy od paleolitu (včetně pozdního paleolitu) po neolit atd. Práce obsahuje kromě fotografií kamenných a jiných nálezů také mapky regionů s označenými lokalitami. V přehledech lokalit u jednotlivých regionů je uvedeno označení lokalit (podle mapky), název lokality, druh nálezů (např. ŠI – štípaná industrie), počet nálezů J. Divíše, pokud je přidáno ještě jedno číslo v závorce, znamená tento údaj celkový počet artefaktů, např. JD+JF. V posledním sloupci je uveden objevitel a rok objevu. Výběr nálezů ve fotografiích z archeologické sbírky autora byl především učiněn z více než 10.000 kusů kamenné štípané a hlazené industrie. Výrazně menšími počty předmětů jsou zastoupeny ve fotografiích také keramické zlomky, kostěné, kovové a jiné artefakty.

VÝZKUMY JANA DIVIŠE NA MORAVĚ A VE SLEZSKU

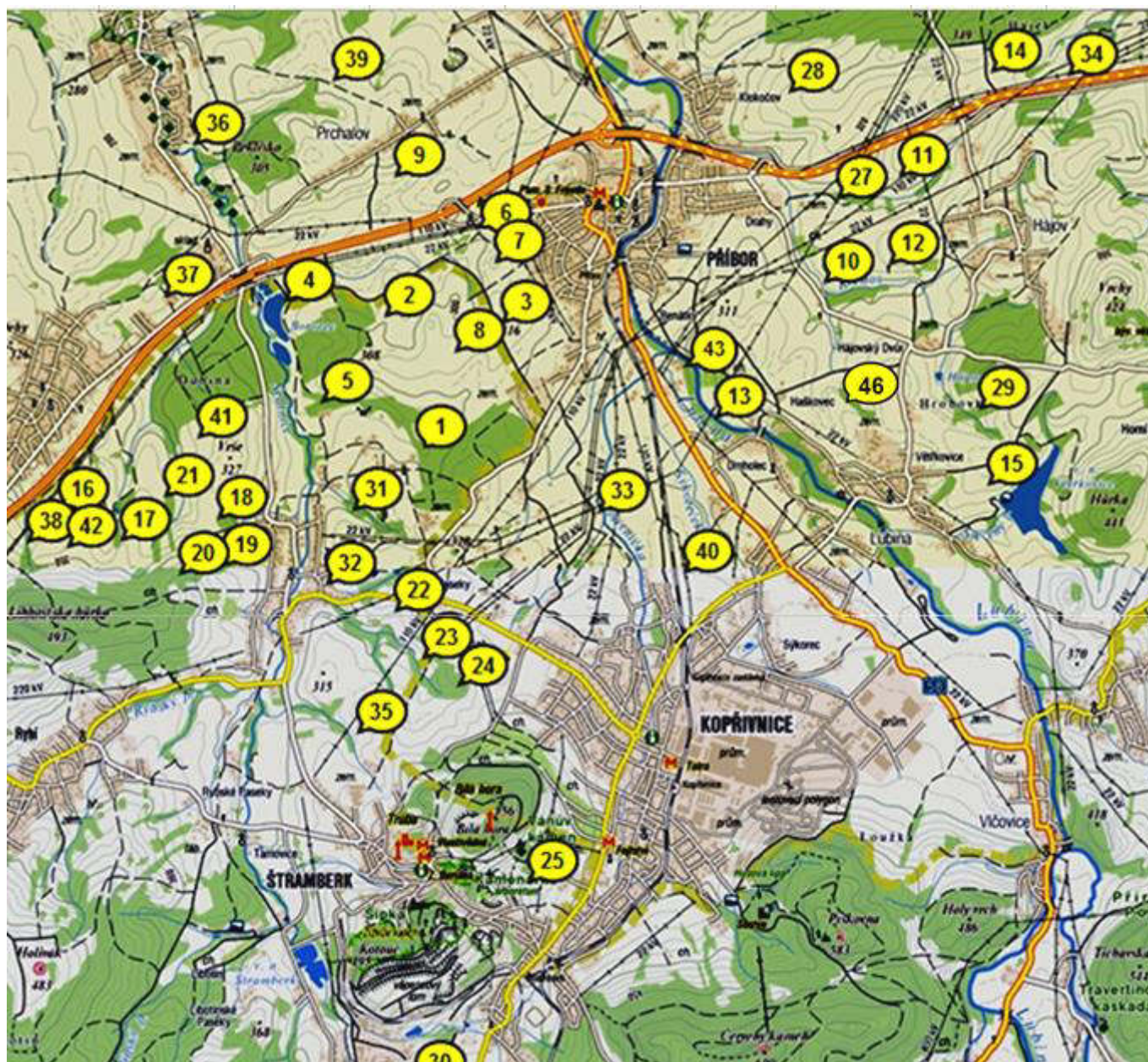

1. ŠIRŠÍ OKOLÍ PŘÍBORA
2. OKOLÍ KOPŘIVNICE A ŠTRAMBERKU
3. ŠIRŠÍ OKOLÍ FULNEKU
4. ŠIRŠÍ OKOLÍ BÍLOVCE
5. ŠIRŠÍ OKOLÍ LIPNÍKU NAD BEČVOU
6. OKOLÍ HRANIC NA MORAVĚ
7. OKOLÍ KNĚŽIC U TŘEBÍČE
8. ŠIRŠÍ OKOLÍ JEVIŠOVIC
9. OKOLÍ JAROMĚŘIC NAD ROKÝTNOU
10. OKOLÍ SLAVIC U TŘEBÍČE
11. OKOLÍ HLINSKA POD HOSTÝNEM
12. OKOLÍ DOLNÍCH VĚSTONIC
13. SELOUTKY U PROSTĚJOVA
14. HLUBOKÉ MAŠŮVKY

Poznámka:

1 až 7 - soustavný a dlouhodobý průzkum,
6 až 100 i více povrchových sběrů (žluté popisky),
8 až 13 - příležitostný průzkum, do 5 provedených
povrchových sběrů (ružové popisky)

II. OKOLÍ KOPŘIVNICE, PŘÍBORA A ŠTRAMBERKU

Mapka č. 1. Archeologické lokality v širším okolí Příbora a Kopřivnice.

ARCHEOLOGICKÉ LOKALITY OBJEVENÉ V ŠIRŠÍM OKOLÍ PŘÍBORA A KOPŘIVNICE					
Č. LOK.	LOKALITA	NÁLEZY	POČET	DOBA (KULTURA)	OBJEV - ROK
1	Příbor - Statek	ŠI+B+KO	523	Tišnovien+mezolit+neolit	JD - 1975
1	Příbor - Statek	ŠI	64	Starý a střední paleolit	JD - 1975
2	Příbor - Janský sloup	ŠI	408	Tišnovien+neolit	JD - 1977
2	Příbor - Janský sloup	ŠI	38	Starý a střední paleolit	JD - 1977
3	Příbor - Bažantnice	ŠI+BI	277	Mezolit+neolit	JD - 1976
3	Příbor - Bažantnice	ŠI	27	Mladý + střední paleolit	JD - 1976
3	Příbor - Bažantnice 2	KE+BR	()	Slezsko-platěnická kult.	JD - 1976
3	Příbor - Vodárna	KE	12+72 popeln. hrobů	Slezsko-platěnická kult.	ŠH - 1977
3	Příbor - Vodárna-	KE	()	Slezsko-platěnická kult.	PR - 1980
4	Příbor - Borovec	ŠI	66	Tišnovien+neolit	JD - 1979
5	Příbor - Sedlnička	ŠI	218	Tišnovien+neolit	JD - 1979
5	Příbor - Sedlnička	ŠI	12	Starý a střední paleolit	JD - 1979
8	Příbor - Za bažantnicí	ŠI	21	Neolit	JD - 1986
8	Příbor - Za bažantnicí	KE+BR	()	Slezsko-platěnická kult.	JD - 1986
9	Příbor - Prchalov	ŠI	141	Tišnovien+neolit	JD - 1997
9	Příbor - Prchalov	ŠI	17	Paleolit	JD - 1997
9	Příbor - Prchalov	KE	Asi 100 zlomků ker.	Slezsko-platěnická kult.	JD - 1997
9	Příbor - Prchalov	KE	Asi 50 zlomků ker.	Doba řím. a stěh.národů	JD - 1997
9	Příbor - Prchalov	KE	Asi 50 zlomků ker.	Doba hradištní	JD - 1997
9	Příbor - Prchalov	KE+ŽE	Asi 2000 zlomků	Raný středověk	JD - 1997
10	Hájov 1	ŠI	137 (336)***	Lengvelská	JF - 1971
10	Hájov 1	ŠI	23	Paleolit	JF - 1971
11	Hájov 2	ŠI+BI+PL	97 (120)***	Lineární a lengvelská	JF - 1977
11	Hájov 2	ŠI	2	Magdalénien	JF - 1977
12	Hájov 3	ŠI	12	Tišnovien	JD - 1990
13	Lubina(Orinoko-	ŠI	(10)****	Mezolit	JF - 1978
13	Příbor-	KE+MC	Keramika	Středověk	DF - 1975
14	Kateřinice - Tvrzka	KE	Keramika	Středověk	JF - 1982
15	Lubina - Přehrada	ŠI	144	Mezolit+neolit	JD - 1984
16	Libhošť-Siln. 1	ŠI	72	Paleolit	JD - 2002
17	Libhošť 2 (pískovna)	ŠI	(60)****	Paleolit	JF - 1976
18	Závišice 1	ŠI	(90)****	Mladý paleolit	JF - 1971
19	Závišice 2	ŠI	(10)****	Střední paleolit	JF - 1971
20	Závišice 3	ŠI	(110)****	Mladý paleolit	JF - 1971
20	Závišice 4 (JIH)	ŠI	31	Lengvelská + paleolit	JD - 2004
21	Závišice - Peklo	ŠI	39	Tišnovien	JD - 1998
21	Závišice - Peklo	ŠI	22	Starý a střední paleolit	JD - 1998
22	Kopřivnice 1	ŠI	110	Tišnovien+neolit	JD - 1975
22	Kopřivnice 1	ŠI	58	Mladý + střední a starý pal.	JD - 1975
23	Kopřivnice 2	ŠI	189	Tišnovien	JD - 1994
23	Kopřivnice 2	ŠI	36	Starý a střední paleolit	JD - 1994
23	Kopřivnice 2	ŠI	6	Lengvelská	JD - 1994
24	Kopřivnice 3	ŠI	327	Tišnovien + neolit	JD - 1994
24	Kopřivnice 3	ŠI	32	Starý a střední paleolit	JD - 1994
25	Kopřivnice 4	ŠI	10	Střední paleolit	JD+DF-1992
26	Hončova hůrka	KE	Keramika	Slezsko-platěnická kult.	DK
27	Příbor - Klenosek	ŠI	58	Mezolit	JD - 2002
28	Příbor - Klokočov	ŠI	35	Tišnovien	JD - 2002
29	Lubina - Vodárna	ŠI+BI	23	Mezolit+neolit	JD+DF - 1992
30	Ženklaava	ŠI	4	Neolit + paleolit	JD - 1991
31	Závišice - Sever	ŠI	46	Tišnovien + stř. paleolit	JD - 2003
32	Závišice - Hřbitov	ŠI	122	Tišnovien+neolit	JD - 2002
33	Příbor - Kopřivnička	ŠI	12	Neolit	JD - 2003
34	Rvchaltice	ŠI	16	Paleolit + neolit	JD - 1999
35	Štramperk - Sever	ŠI	6	Neolit	JD - 2002
35	Štramperk - Sever	ŠI	7	Paleolit	JD - 2002
36	Sedlnice - Pískovna	ŠI	20	Neolit	JD - 2002
36	Sedlnice - Pískovna	ŠI	11	Střední paleolit	JD - 2002
37	Libhošť - Borovec	ŠI	17	Paleolit	JD - 2000
38	Libhošť-Benzinka	ŠI	9	Paleolit	JD - 2002
(38b) **	Libhošť 1	ŠI	57	Paleolit	JD - 1975
39	Prchalov - kaplička	ŠI	14	Neolit	JD - 2002
40	Lubina - Staré nádraží	ŠI	5	Neolit	JD - 2003
41	Závišice - Peklo 2	ŠI	4	Tišnovien	JD - 2005
42	Libhošť-Siln. 2	ŠI	32	Paleolit + neolit	JD - 2002
43	Příbor-Orinoko(U	ŠI	136	Mezolit+neolit	JD - 2009
44**	Závišice -Plynárna	ŠI	82	Neolit + pozdní paleolit	JD - 2010
44**	Závišice -Plynárna	ŠI	72	Střední paleolit	JD - 2010
45**	Závišice-Libhošťská	ŠI	(230) ****	Mezolit+neolit	JF - 1980
46	Hájovský dvůr	ŠI	57	Tišnovien + Střed. paleolit	JD - 2012

Poznámky a vysvětlivky:

- Nálezy: BI – broušená (kamenná) industrie, ŠI – štipaná (kamenná) industrie, KO – kostěné předměty, KE – keramika, PL – plastiky, BR – bronzové předměty, ŽE – železné předměty, MC – mince.
- Monogramy objevitelů: JD – Jan Diviš, DK – Dalibor Kvita, DF – Daniel Fryč, JF – Jiří Fryč
- * u JD je uveden jen počet artefaktů štipané a broušené industrie. ** lokalita není označena na mapce
- *** v závorce je uveden celkový počet kusů ŠI nalezený na lokalitě. 6. **** nálezy J. Fryče

A. Střední paleolit.

Střední paleolit byl podrobněji zpracován v samostatné knize s názvem *Nálezy středopaleolitických kamenných nástrojů na mezolitických a pozdně paleolitických lokalitách*. (Diviš, J. : 2016. Z této knihy uvádím určitou pasáž:

Tématem tohoto příspěvku jsou dosud nepublikované nálezy středopaleolitických nástrojů na mezolitických a pozdně paleolitických lokalitách, které byly objeveny autorem v širším okolí Příbora, Kopřivnice a Štramberku v průběhu posledních 40 let. Jiné nálezy z mladších období jsou v příspěvku zpracovány většinou jen informativně, případně jen zmíněny, výjimkou je nověji objevená (2010) lokalita Závašice – Na Břehách. Společným znakem těchto polykulturních nalezišť jsou bohaté, nebo aspoň dostatečné zdroje glacigenního silicitu. Téměř všechna zkoumaná naleziště leží v Příborské pahorkatině, jen jedna lokalita, pojmenovaná Kopřivnice 4, která se nachází jihovýchodně od ostatních lokalit, náleží už Štramberské vrchovině. Geomorfologický podcelek Příborské pahorkatiny leží ve střední části geomorfologického celku Podbeskydské pahorkatiny. Většina těchto lokalit leží v Libhošťské pahorkatině, což je jeden z s geomorfologických okrsků Příborské pahorkatiny. Uvedený okrsek odvodňují říčky Sedlnice a Lubina, jsou samostatnými pravobřežnými přítoky Odry.

K vrcholnému rozvoji středopaleolitických industrií moustérienského okruhu dochází v celé Evropě v první polovině posledního (würmského) zalednění. K významným evropským nalezištím v této souvislosti patří nepochybně jeskyně Šipka a již neexistující Čertová díra na Kotouči u Štramberku, které v letech 1879 až 1887 zkoumal a prokopával K. J. Maška. Objevil zde velké množství zvířecích kostí, kamenných nástrojů a v roce 1880 i část dětské čelisti neandertálce.

Šípecká industrie je štípaná z místních rohovců špatné jakosti. Nejvíce je drásadel. Zoubky a vruby jsou stejně početně zastoupeny jako mladopaleolitické typy nástrojů. Bifaciální artefakty úplně scházejí, levalloiská technika se neprojevuje. V celkové klasifikaci můžeme hovořit o facií typického moustérienu s hojnými zoubkovanými nástroji. (Valoch, 1993). To platí i pro středopaleolitickou industrii získanou autorem v širším okolí uvedených jeskyní povrchovými sběry. Zde však jasně převažující surovinou k výrobě nástrojů byly využity silicity glacigenních sedimentů. Středopaleolitické nástroje z četných a nepříliš vzdálených nalezišť v Libhošťské pahorkatině, mají přesvědčivou analogii s industrií získanou ve štramberských jeskyních, a to jak ze surovinového, morfologického, tak z hlediska zastoupení jednotlivých typů nástrojů. Cílem této práce je zmapovat pohyb neandertálců v blízkém i širším okolí Štramberku respektive jeskyní Šipky a Čertové díry, a to na základě dosud nepublikovaných nálezů středopaleolitických artefaktů za bezmála 40 let. V závěru autor srovnává tuto středopaleolitickou štípanou kamennou industrii s industrií středopaleolitickou z Bílovecka i skrovněji zastoupenou na Fulnecku.

Nálezy středopaleolitických kamenných nástrojů na mezolitických a pozdně paleolitických lokalitách ze širšího okolí Příbora, Kopřivnice a Štramberku

Jan Diviš

STŘEDNÍ PALEOLIT

ŠIRŠÍ OKOLÍ PŘÍBORA A KOPŘIVNICE

Obr. 1. Výběr středopaleolitických kamenných nástrojů moustérienské kultury (drasadla, škrabadla, vruby, zoubky, nůž) neandertálců ze širšího okolí Kopřivnice a Příbora. Lokality zobrazených nálezů. Kopřivnice I : 1, 3, 4; Závěšice – Peklo: 2, 6, 7; Příbor – Janský sloup: 5, 8 – 16; Příbor – Statek : 17.

STŘEDNÍ PALEOLIT

PŘÍBOR – STATEK

Obr. 2. Výběr středopaleolitických kamenných nástrojů moustérienské kultury z lokality Příbor – Statek: 1 – 4, 6, 15 - drasadla, 5, 8, 17 - škrabadla, 9 až 12 - nože, 14 a 15 - vruby, 11 a 16 - úštěpy.

Obr. 3. Výběr středopaleolitických kamenných nástrojů moustérienské kultury (1, 2, drasadla, 3 - polyendr, 4 – jádro, 5 - nůž) neandertálců z lokality Háčovský dvůr u Příbora.

STŘEDNÍ PALEOLIT

SEDLNICE - PÍSKOVNA

Obr. 4. Výběr středopaleolitických kamenných nástrojů moustérienské kultury (1 – drasadlo, 2 - nůž) neandertálců z lokality Sedlnice - Pískovna, okr. Nový Jičín.

Obr. 5. Výběr středopaleolitických kamenných nástrojů moustérienské kultury (3 a 6 – rydla, 4 a 5 škrabadla, 7 – drasadlo, 8 a 9 – drasadla se zubem) neandertálců z lokality Sedlnice - Pískovna, okr. Nový Jičín.

STŘEDNÍ PALEOLIT

LIBHOŠŤ- U KŘÍŽE

Obr. 6. Výběr středopaleolitických kamenných nástrojů moustérienské kultury (1 až 3 - hroty, 4 – drasadlo) neandertálců z lokality Libhošť - Pískovna, okr. Nový Jičín.

LIBHOŠŤ - U SILNICE 1 A 2

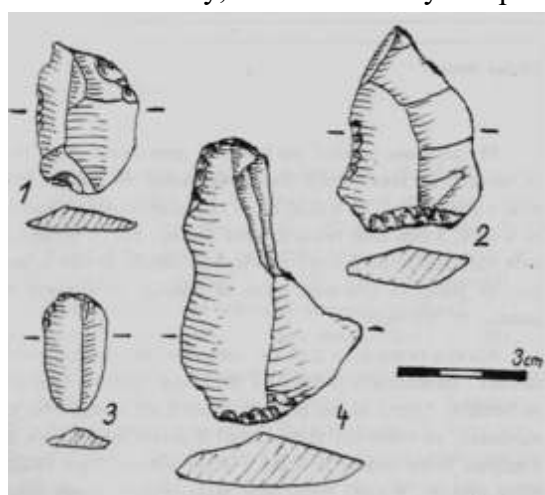
Obr. 7. Výběr středopaleolitických kamenných nástrojů moustérienské kultury (5 a 6 - hroty, 7–12 drasadla) neandertálců z lokality Libhošť – U silnice 1 a 2, okr. Nový Jičín.

STŘEDNÍ PALEOLIT

KOPŘIVNICE

Obr. 8. Výběr středopaleolitických kamenných nástrojů moustérienské kultury z lokalit Kopřivnice 2 (1 – 5) a Kopřivnice 3 (6 – 17): 1 – 8, 10 – 12, 16, 17 - drasadla, 9 – hrot, 13 a 14 - klínky, 15 – retušovaný ústěp.

Průzkumem opatřil Bílé hory v Kopřivnici získali J. Hliviš a O. Fryč malou kolekci pravěkých kamenných nástrojů z pazourku a křemence. Artefakty byly vyhledány povrchovým sběrem z polí nad muzeem „Fojetství“. Ve sledovaném prostoru, t.j. asi 100 až 400 m od silnice Kopřivnice – Štírbánek, do okolí Bílé hory se nachází značné množství křemencové suroviny, pazourek však vzácně.

Výrazné patinace nástrojů, archaiská technika jejich zhotovení i samotné zastoupené typy signalizují jejich moustérienský původ. Analogii mají s některými moustérienskými nástroji z jennýně Šipky a Čertovy díry z Kotouče a také s kamennou šípanou industrií získanou povrchovými sběry J. Fryčem ze Závěšic a Libhoště. Z těchto a dalších průzkumů lze získat „stopu“ o pohybu člověka *Homo sapiens neanderthalensis* v okolí Štírbánka a Kopřivnice.

Obr. 9. Výběr středopaleolitických kamenných nástrojů moustérienské kultury z lokality Kopřivnice 4: 1 - zoubkovaný ústěp z pazourku s bílou patinou, 2 – hrot z křemence, 3 - drobné čepelové škrabadlo z bíle patinovaného pazourku, 4 – retušovaný ústěp z rohovce.

STŘEDNÍ PALEOLIT

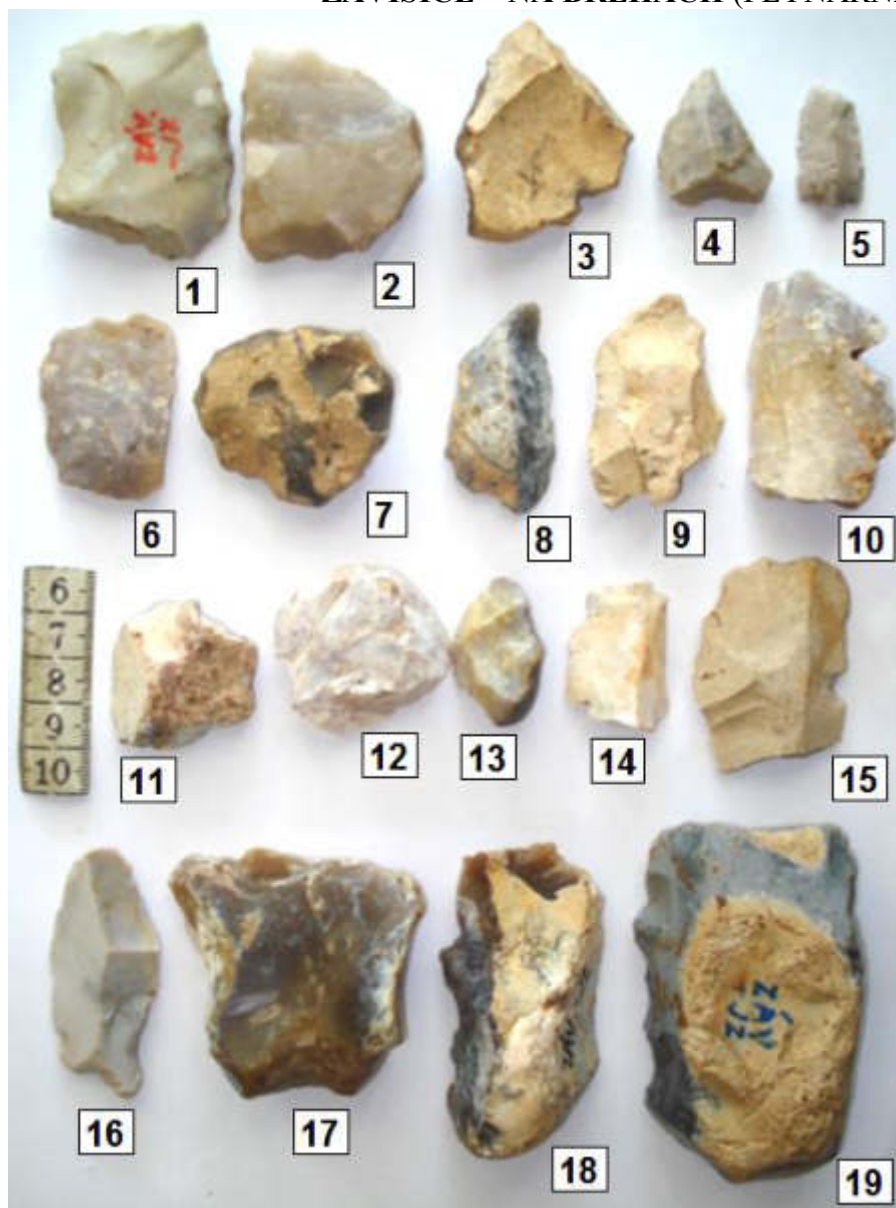
ZÁVIŠICE – PEKLO

Obr. 10. Výběr středopaleolitických kamenných nástrojů moustérienské kultury (1 - hrot, 2, 3, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 17 - drasadla, 4 - čepel, 8 - vrub, 14 - nůž) neandertálců z lokality Závišice – Peklo, okr. Nový Jičín.

STŘEDNÍ PALEOLIT

ZÁVIŠICE – NA BŘEHÁCH (PLYNÁRNA)

Obr. 11. Výběr středopaleolitických kamenných nástrojů moustérienské kultury (1, 2, 6, 7, 8, 9, 16, 17, 18, 19 - drasadla, 3, 4 - hroty, 5 - čepel, 10, 14, - úštěpy, 11,12,13,15 - škrabadla) neandertálců z lokality Závišice – Na Břehách, okr. Nový Jičín.

B. Pozdně paleolitické tradice v širším okolí Příbora.

Přestože osídlení Moravy v průběhu pozdního paleolitu bylo podle současných vědeckých poznatků velmi řídké, bylo v širším okolí Příbora a Kopřivnice objeveno nejvíce lokalit právě z tohoto období. Výsledkem dlouhodobých archeologických průzkumů, které provádí autor tohoto příspěvku již přes 42 let, je mimo jiné objevení 14 pozdně paleolitických stanic. Tyto lokality jsou doloženy více než 1000 kusy kamenných nástrojů, získaných povrchovými sběry, naleziště se nacházejí převážně v prostoru mezi Příborem, Kopřivnicí a Libhoští. Nasbírané bohaté kolekce kamenných štěpaných nástrojů svědčí o působení těchto lovců v blízkosti Borovce, říčky Sedlničky, Závišic, Libhoště, Prchalova, Hájova, příborského Orinoka, Klokočova, u tzv. Janského sloupu a severozápadně od Kopřivnice. Základní

surovinou souborů štípané kamenné industrie na všech pozdně paleolitických lokalitách je baltický pazourek. Výjimkou je dominantní zastoupení silicifikovaného rohovce, jako domácí suroviny na lokalitě v Klokočově. Ten jsem vedle jiných druhů rohovců zaznamenal i na většině ostatních „příborských“ lokalit. V menší míře byl k výrobě nástrojů používán křemenec, také silicifikovaný prachový jílovec, opět z domácích zdrojů, podobně jako křemen a křišťál. Vzácněji má na některých lokalitách zastoupení radiolarit, opál, chalcedon a jiné suroviny.

Společným a neodmyslitelným rysem vyhledané kamenné štípané industrie z těchto archeologických lokalit jsou drobné tvary téměř u všech typů nástrojů, jader, čepelí a úštěpů. Na drtivě většině drobných úštěpů lze zpozorovat místní retuše, které by mohly u některých artefaktů signalizovat i jejich zařazení mezi třídu nástrojů. Typy všech nástrojů jsou upraveny na drobnějších úštěpech nebo čepelích.

Po statistickém vyhodnocení nástrojů pozdního paleolitu ze všech příborských a kopřivnických archeologických lokalit jako jednoho komplexu lze konstatovat, že příznačnou a převažující skupinou jsou úštěpová škrabadla a mikroškrabadla. Tato jsou často zhotovená na drobných krátkých a širokých úštěpech. Mají svoji analogii v „tišnovieniu“ a polském „tarnowieniu“. Čepelová škrabadla se téměř nevyskytují. Podíl rydel, převážně hranových je výrazně nižší, stejně tak různě upravených čepelí a nožů. Nebohaté je i zastoupení čepelek s otupeným bokem a vrtáků. Zvláštností pozdně paleolitické industrie z Příbora a Kopřivnice je hojné zastoupení různých drobných čepelových a úštěpových hrotů, mnohdy jen částečně retušovaných. Vzácněji byly zaznamenány i hroty s řapem nebo s vrubem. Přítomnost retušovaných mikročepelek, často s tendencí ke geometrickým tvarům a výskyt geometrických mikrolitů, dokumentuje nástup nových mezolitických prvků v pozdně paleolitické industrii. Naopak přetrvávání starších tradic se promítá do několika doložených případů mladopaleolitických nástrojů s jemnou úpravou druhotnou retuší v pozdním paleolitu nebo i mezolitu. Tyto nástroje plnily stejnou nebo podobnou funkci jako v epochách či kulturách daleko starších (škrabadla, hroty i jiné nástroje). Charakter kamenné industrie z širšího okolí Příbora z hlediska morfologického, mnohdy i surovinového zřetelně koresponduje se soubory industrií ze Záblatí při polské hranici a z Tišnova - „Dřínová“.

Domnívám se, že uvedenou „příborskou a kopřivnickou“ industrii je možné zařadit do mladší fáze pozdně paleolitické éry, bezprostředně navazující na závěrečný paleolit - mezolit. Existenci 14 loveckých stanic v širším okolí Příbora dosvědčují nejen získané početné soubory kamenných štípaných nástrojů a jader, ale i zjištěné připálené sílexy na všech lokalitách.

Na Moravě rozlišujeme 4 výraznější skupiny pozdně paleolitické industrie. První skupinu představuje tzv. epimagdalénien, na Moravě jsou to především nálezy z jeskyně Kůlna u Sloupu, kde vedle krátkých až kruhových škrabadel byl zjištěn velký počet miniaturních čepelek s otupeným bokem. Jiný druh pozdně paleolitické industrie byl vykopán K. J. Maškou v jeskyni Šipka u Štamberka. Nepatrná kolekce obsahovala obloukovitě otupené nožíky. Lze je přiřadit ke skupině zvané "Federmesser", která je rozšířená v Německu a doložená na několika místech v severozápadních Čechách. Třetí druh industrie z tohoto období se liší od již uvedených především nedostatkem čepelek s otupeným bokem. Převážně se jedná o kamennou industrii získanou z povrchových sběrů. Do této skupiny patří i nálezy z okolí Kopřivnice a Příbora. Podle nejbohatšího moravského naleziště z Tišnova byl tento druh industrie pozdního paleolitu pojmenován na "tišnovien" (J. Svoboda – 1991). Soubory této štípané industrie lze včlenit do okruhu tzv. ostroměřské skupiny. Čtvrtou skupinou je kolekce nástrojů ze Záblatí při polské hranici s výskytem řapovitých hrotů, které jsou příznačné pro swiderskou kulturu v Polsku.

POZDNÍ PALEOLIT

ŠIRŠÍ OKOLÍ PŘÍBORA A KOPŘIVNICE

Obr. 12. Výběr štípaných artefaktů z pozdního paleolitu (širší okolí Příbora, Prchalov : 1 – 4, 27 – 29, Závišice - Hřbitov : 5 – 6, Libhošť – Silnice II : 7, Příbor - Janský sloup : 8 – 10, 18 – 25, Borovec : 11 a 17, Lubina – Vodárna : 12, Kopřivnice II : 13 – 16, Libhošť – Benzínka: 30). Drobné hroty a mikrohroty : 1 – 5, 7, 12 - 15, čepelový hrot : 19, mikrorydlo : 6, mikročepelky : 8 – 9, 11, čepele s otupeným bokem : 16, 18, 27 – 28, mikroškrabadlo : 10, ústěpová a okrouhlá škrabadla : 17, 20 – 26, škrabadlo z jádra: 30, jádérko : 29.

POZDNÍ PALEOLIT

OKOLÍ PŘÍBORA

Obr. 13. Příbor – Janský sloup: Výběr mikrolitů a drobných nástrojů z pozdního paleolitu: 1 až 12 - hrůtky a hroty, 13 a 14 - vrtáčky, 15 až 19 - mikroškrabadla a škrabadla, 20 – mikročepelka.

Obr. 14. Příbor – Janský sloup: 10 až 13 - výběr retušovaných čepelí.

Obr. 15. Příbor – Borovec: 17 a 18 - výběr nožů.

POZDNÍ PALEOLIT

OKOLÍ PŘÍBORA

Obr. 16. Příbor – Sedlnička: 17 až 19 - výběr nožů.

Obr. 17. Příbor – Sedlnička. Výběr štípané industrie: 1 a 6 - čepelové hroty, 2 - rydlo, 3, 4, 7, 8, 10, 12 - čepelky, 5 - dlátko, 9 - hrůtek, 11 – čepelka se strmou retuší, 13 až 15 – mikroškrabadla.

Obr. 18. Příbor – Sedlnička: 1 až 5 - čepele s otupeným bokem, 6 až 10 - retušované čepele.

POZDNÍ PALEOLIT

OKOLÍ PŘÍBORA

Obr. 19. Příbor – Klokočov. Výběr štípané industrie: 1 - hrot, 2 a 9 - úštěpy se zoubky, Čepele - 3, 5, 6, 7, úštěpy s místní retuší - 4, 8, 10, 11, 12, 19, 20, 21, hrůtky - 13 až 18, škrabadla - 22 a 23, jádra - 24 až 26. Suroviny: 2, 8, 15, 19, 25 - pazourek, 14 a 23 - křemen, ostatní artefakty jsou ze silicifikovaného rohovce.

Obr. 20. Příbor – Háje 3. Výběr štípané industrie: 1 – nůž, 2 až 7 - čepele a zlomky čepelí, 8 – škrabadlo.

POZDNÍ PALEOLIT

OKOLÍ PŘÍBORA

Obr. 21. Příbor – Hájov 2. Výběr štípané industrie: 1 - škrabadlo z pazourku, 2, 3, 5 - hroty z křemene a rohovce.

Obr. 22. Příbor – Hájov 2. Výběr štípané industrie: 1 - hrot z křemene, 2 - nůž s obloukovitým otupením.

Obr. 23. Příbor – Hájov 2. Výběr štípané industrie: 1 - hrot s řapem z křemene (neolit?).

Obr. 24. Příbor – Hájov 2. Výběr štípané industrie: 1 a 2 - nože s ventrolaterální retuší (pozdní paleolit nebo magdalénien?).

POZDNÍ PALEOLIT

OKOLÍ KOPŘIVNICE

Obr. 25. Kopřivnice 2. Výběr štípané industrie: 1 až 6, 8, 9 - hroty a hrůtky, 7 - úštěp lichoběžníkového tvaru, 10 až 12 - vrtáky, 13 - úštěp se zoubky, 14 a 18 - rydla, 15 - úštěp se strmou laterální retuší, 16 a 17 - mikroškrabadla.

Obr. 26. Kopřivnice 2. Výběr nástrojů z pozdního paleolitu: 1 až 6 - čepele (vystaveno v muzeu Fojtství). 10 - nůž s hroditým ukončením (Kopřivnice 1).

Obr. 27. Kopřivnice 2. Výběr nástrojů z pozdního paleolitu: 1 a 7 - hroty.

POZDNÍ PALEOLIT

OKOLÍ KOPŘIVNICE

Obr. 28. Kopřivnice 2. Výběr nástrojů z pozdního paleolitu: 1 až 12 – mikrorydla a rydla, 13 - kombinace (škrabadlo – rydlo), 14 až 26 - čepele.

Obr. 29. Kopřivnice 3. Výběr nástrojů z pozdního paleolitu: 1 a 2 - čepele, 3 - rydlo.

POZDNÍ PALEOLIT

OKOLÍ KOPŘIVNICE

Obr. 30. Kopřivnice 3. Výběr nástrojů z pozdního paleolitu: 1 až 9 - hroty, 10 a 11 - části hrotů, 12 a 13 - rydla, 14 až 16, 22 a 23 - retušované čepelky, 17 - pilka, 18 až 21 - rydla, 22 a 23 - retušované čepelky, 24 - retušovaný úštěp.

Obr. 31. Kopřivnice 3. Výběr nástrojů z pozdního paleolitu: 1 až 6 - hroty.

ZÁVIŠICE, OKR. NOVÝ JIČÍN

Obr. 32. Závěšice - Hřbitov. Výběr nástrojů z pozdního paleolitu: 1, 5, 6 - škrabadla, 2 - vrták, 4 - rydlo, 3 a 7 - čepele (vystaveno v muzeu Fojtství).

Obr. 33. Závěšice - Hřbitov. Výběr nástrojů z pozdního paleolitu: 2 - čepel s bilaterální retuší, 4 - čepel lichoběžníkového tvaru s bilaterální retuší, 5 - čepelka retušovaná, 6 - rydlo.

Obr. 34. Závěšice - Hřbitov. Výběr nástrojů z pozdního paleolitu: 8 - čepel kosodélníkového tvaru se strmou bilaterální retuší, 9 - hrot bez vrcholové části.

Obr. 35. Závěšice - Hřbitov. Výběr nástrojů z pozdního paleolitu: 1 až 5 - drobné hroty a mikrohroty.

Závišice 5 - SZ (PLYNÁRNA)

ZÁVIŠICE, OKR. NOVÝ JIČÍN

Obr. 36. Závišice – SZ (plynárna). Výběr nástrojů z pozdního paleolitu: 1 - hrotitá čepel se strmou obvodovou retuší, 2 - čepel s otupeným bokem, 7 - čepelka s příčnou retuší.

Obr. 37. Závišice – SZ (plynárna). Výběr nástrojů z pozdního paleolitu: 6 - hrot na čepeli, 7 - ústěpové škrabadlo, 8 - nůž.

Obr. 38. Závišice – SZ (plynárna). Výběr nástrojů z pozdního paleolitu: 1 - hrot na čepeli, 3 - hrotitá čepel s laterální a plošnou retuší, 4 - rydlo.

Obr. 39. Závišice – SZ (plynárna). Výběr nástrojů z pozdního paleolitu: 1 - rydlo, 2 a 3 - škrabadla, 4 - nůž, 5 - kombinace (rydlo - pilka), 6 - čepelka s místní retuší.

Obr. 40. Závišice – SZ (plynárna). Výběr nástrojů z pozdního paleolitu: 9, 10, 11 - škrabadélka, 5 - kombinace (škrabadlo - rydlo), 6 - hrot.

C. Mezolit.

Střední doba kamenná pojmenovaná též výstižněji jako konečný paleolit (5 až 8 tisíc let př. n. l.) vyplňuje dobu bezprostředně předcházející přijetí zemědělství a chovu dobytka. Změna přírodních podmínek (především oteplení i souvislé zalesnění krajiny), způsobila ústup nebo vymizení velké lovné zvěře. V mezolitu je již bezpečně doloženo ochočení prvního zvířete - psa. K výrobě nástrojů bylo používáno především domácích surovin. Mezi nástroji jsou škrabadla, retušované čepelky, rydla vrtáky a zejména drobnotvaré nástroje, tzv. mikrolity geometrických tvarů (trojúhelníky, lichoběžníky apod.). Z mikrolitů podobných tvarů bylo možno sestavit různé nástroje (harpuny, šípy a pod.). To již znamenalo skutečný technologický pokrok. Při poškození se nezničil celý nástroj, ale jen jeho část, která byla snadno vyměnitelná. Nejpoužívanější zbraní byl luk a šíp.

Příborsko i v dávné minulosti mělo dostatek potoků i říček vhodných pro rybolov, neméně příznivé podmínky se nabízely i pro lov zvěře. K poznání, že okolí Příbora bylo relativně hustě osídleno pravěkými lovci, rybáři a sběrači ve střední době kamenné, dospěl autor tohoto příspěvku již před více než 40 léty, na základě svých objevů. To bezpečně dokládají nálezy kamenné štípané industrie z archeologických lokalit ve Větrkovicích (severozápadně od přehrady), v prostoru jihozápadně od Příbora (Příbor - Statek a Příbor - Bažantnice). Nověji byly objeveny další dvě mezolitické lokality Příbor - Klenosek. (východně od Příbora) a Příbor – Orinoko (jižně od Příbora, při řece Lubině. Příborské naleziště Statek je nejbohatším nalezištěm štípané kamenné industrie z konečného paleolitu v Moravskoslezském kraji. Autor tohoto příspěvku se však domnívá, že mezolitická štípaná industrie z této uvedené lokality pochází z mladší fáze střední doby kamenné, než industrie vyhledaná na nověji objevené příborské lokalitě - Orinoku. Nejblíže analogii pravěkých nástrojů z Orinoka, a to z hlediska morfologického i surovinového, jsou nástroje z lokality Klenosek. Štípaná industrie z posledně jmenovaných lokalit by mohla pocházet z počáteční fáze mezolitu a obsahuje také nástroje i znaky připomínající pozdně paleolitické tradice.

Souhrnná zpráva o mezolitické industrii z okolí Příbora.

Osídlení Příborska ve střední době kamenné dokládají jen nálezy kamenných nástrojů. Jiné předměty, snad jen s výjimkou několika sporadických zlomků kostí, se z tohoto období nemohly zachovat. Na vzniku mezolitické industrie se i na Příborsku nepochybně podílely populace pozdně paleolitických lidí. Industrie z konečného paleolitu se od pozdně paleolitické odlišuje ještě výraznějšími drobnými a mikrolitickými tvary nástrojů (mikročepelek, mikroškradel, vrtáčků, hrůtků, rydel), nápadnějšími i četnějšími nálezy geometrických mikrolitů (trapézek, trojúhelníků, pravoúhelníků a pod.).

Na příborských mezolitických lokalitách nebyly nalezeny žádné zlomky neolitické nebo eneolitické keramiky, ani tzv. srpové čepelky. Naproti tomu nálezy dvou broušených kamenných nástrojů na dvou ze 4 uvedených lokalit či v jejich těsné blízkosti, po jednom na lokalitách Statek a Bažantnice, by mohly připomínat již určité kontakty s neolitickým obyvatelstvem z jiných regionů. Domnívám se, že mezolitická štípaná industrie z těchto dvou uvedených nalezišť pochází z mladší fáze střední doby kamenné, než industrie vyhledaná na nověji objevených příborských lokalitách – Orinoku a Klenosku. Část mezolitiků např. přetrvávala i po příchodu zemědělství do určité oblasti, neboť žili na místech, kde nevhodné přírodní podmínky zemědělství nemohly uplatnit (písčité nížiny, hornaté a lesnaté oblasti), Vencel, S. a kol., Dějiny pravěku a starověku, díl I., str. 63, Praha 1979. To platí stále průkazněji pro mezolit a dokonce i pro pozdní paleolit, mimo jiné i pro některé regiony na Českomoravské vrchovině. Kamenná štípaná industrie z příborských lokalit, především ze Statku a Bažantnice se téměř ve všech typech nástrojů podobá industrii z nejvýznamnějšího moravského naleziště z konečného paleolitu – Smolínu při řece Jihlavě.

MEZOLIT

ŠIRŠÍ OKOLÍ PŘÍBORA

Obr. 41. Příbor – Orinoko: Výběr mikrolitů ze střední doby kamenné: 1 až 4 - hroty a mikrohroty, 5 - mikrorydlo, 6 - čepel.

Obr. 42. Příbor – Orinoko: Výběr štípané industrie ze střední doby kamenné: 1, 7, 8 - mikrohroty, 2 až 4, 9 a 10 - čepelky, 5 - čepelka s otupeným bokem, 6, 11 až 13 - škrabadla, 14 a 15 - jádra.

Obr. 43. Příbor – Klenosek. Výběr mikrolitů ze střední doby kamenné: 1 - příčná šipka, 2 až 4 - drobné hroty, 5 a 6 - rydla, 7, 14, 15 - čepelky, 8 - škrabadlo, 9 a 10 - mikroškrabadla, 11 až 13 - hrůtky, 16 - škrabadlo.

MEZOLIT

ŠIRŠÍ OKOLÍ PŘÍBORA

Obr. 44. Příbor – Statek. Výběr mikrolitů a drobných nástrojů ze střední doby kamenné: 1 až 3, 12 - mikročepelky, 4 až 7, 9, 15 - mikrohroty, 8 vrtáček, 10, 11 - rydélka, 13 - drobný hrot, 14 - škrabadlo z chalcedonu.

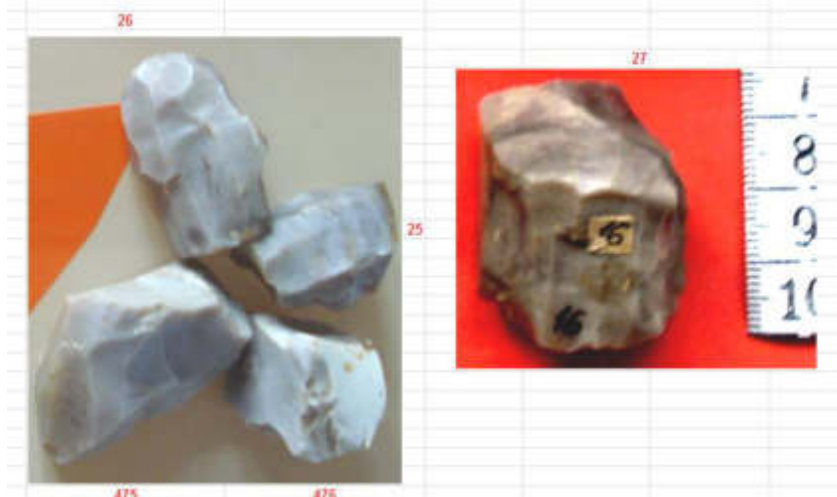
Obr. 45. Příbor – Statek. Výběr mikrolitů a drobných nástrojů ze střední doby kamenné: 1 až 12 - drobné hroty a mikrohroty.

Obr. 46. Příbor – Statek. Výběr mikrolitů a drobných nástrojů ze střední doby kamenné: 1 až 3 - drobné hroty a mikrohrot, 4 - trapézka, 5 - retušovaná čepelka, 6 - mikroškrabadlo.

Obr. 47. Příbor – Statek. 1 až 20 - výběr drobnotvarých škrabadel a ze střední doby kamenné.

Obr. 48. Příbor – Statek. Výběr jader ze střední doby kamenné (uloženo v muzeu Fojtství).

Obr. 49. Příbor – Statek. Výběr štípané industrie ze střední doby kamenné: 1 až 3 - škrabadla, 4 - hrůtek, 5 až 8 - čepelky (uloženo v muzeu Fojtství).

Obr. 50. Příbor – Bažantnice. Výběr mikrolitů a drobných nástrojů z mezolitu: 21 – příčná šípka trapézového tvaru, 22 až 23 - mikroústěp trapézového tvaru, 24 – obdélník s příčnou retuší, 25 až 28 - mikrohroty, 29 až 31 - škrabadélka, 32 - rydélko.

Obr. 51. Příbor – Bažantnice. Výběr mikrolitů a drobných nástrojů ze střední doby kamenné: 1 až 8 - hroty a hrůtky, 9 až 20 - škrabadla a mikroškrabadla.

Obr. 52. Příbor – Bažantnice. Výběr mikrolitů a drobných nástrojů ze střední doby kamenné: 12 až 17, 24, 25, 26, 27, 28 - čepelky a mikročepelky, 29 - ústěp z radiolaritu.

Obr. 53. Kopřivnice. Lokalita Lubina – Přehrada. Výběr nástrojů ze střední a mladší doby kamenné: 2 - hrotitá čepel, 20 - škrabadlo z obsidiánu.

Obr. 54. Kopřivnice. Lokalita Lubina – Přehrada. Výběr nástrojů ze střední a mladší doby kamenné: 1 - hrot, 2 až 6 a 8 až 12 - retušované čepele a zlomky čepelí, 7 - srpová čepel lichoběžníkové tvaru.

Obr. 55. Kopřivnice. Lokalita Lubina – Přehrada. Výběr nástrojů ze střední a mladší doby kamenné: 1 - srpová čepel lichoběžníkové tvaru, 2 a 3 - retušované čepele, 4, 7, 8 - ústěpová škrabadla, 5 - ústěp z křemene, 6 - drobný hrot (vystaveno v muzeu Fojtství).

D. Neolit.

Kultura s lineární keramikou byla objevena před 40 léty Jiřím Fryčem v blízkosti rozcestí silnic Frýdek Místek, Hájov, Kateřinice, Příbor (objevitel tuto lokalitu pojmenoval jako Hájov 2). Získaný archeologický materiál zahrnuje kamenné sekerky, brousky, srpové čepelky, četné zlomky keramických nádob a kusy mazanice ze stěn obydlí. Objevitel lokality se domníval, že značný počet nálezů dokládá existenci pravěké osady s dlouhodobějším charakterem osídlení prvních zemědělců na Příborsku. Na archeologické lokalitě Hájov 2 se podařilo zjistit rovněž kulturu lidu s moravskou malovanou keramikou. Tu prokazuje nejen velké množství nalezené keramiky a štípaných kamenných nástrojů, ale také originální keramické zoomorfní i antropomorfní plastiky (sošky býčka, berana, medvěda) a torzo Venuše. (J. Fryč: Svědectví o pravěku Příbora). Autor tohoto příspěvku se domnívá, že počet nalezených hlazených nástrojů na uvedené lokalitě je velmi malý (objevitel lokality J. Fryč nikde neuvedl jejich počet), odhadujeme nálezy maximálně 4 kusů hlazené industrie. Ostatně v mikroregionu Příbora a Kopřivnice pro všechna naleziště z mladší doby se potvrzuje skutečnost, že nedostatek anebo úplná absence hlazené kamenné industrie je zde typická.

Vydatné květnové deště v roce 2002 napomohly objevu nové „příborské“ lokality z mladší doby kamenné kultury s moravskou malovanou keramikou. Předpokládané sídliště zatím doložené jen na základě keramických zlomků nádob a kamenných nástrojů se pravděpodobně rozprostíralo jihozápadním směrem od Příbora kolem vrcholu kopce a po obou stranách upravené cesty, která vede od zemědělského statku k bažantnici, přibližně ve stejném místě, které bylo osídleno znovu potom o více než 3000 let později lidem kultury slezsko-platěnické.

Je pravděpodobné, že lidé kteří žili v krajině kolem Štramberka, Kopřivnice a Příbora na konci mladší doby kamenné a znali již zemědělství, zajišťovali svou existenci stále převážně lovem zvěře. O tom svědčí nejlépe zjištěná fakta na lokalitě Hájov 1. Tato archeologická lokalita byla objevena Jiřím Fryčem již v roce 1971. Nachází se v blízkosti potoku Klenos, u bývalé pískovny a asi 300 m severně od dnešní chatové osady, která vznikla po levé straně silnice z Příbora na Hukvaldy. Povrchovými sběry a zjišťovacím výzkumem pod vedením E. Grepla v roce 1976 bylo získáno několik tisíc úlomků nádob, až na vzácné výjimky nezdobených, část hliněného závaží a přeslenu ke tkalcovskému stavu a více než 500 kusů kamenné štípané industrie, ale ani jeden broušený nástroj. Ve štípané industrii s nálezy jader početně převládají retušované čepele, také mikročepelky (vyskytly se i srpové čepelky) a škrabadla. Vůdčím typem štípaných nástrojů jsou však hroty s řapem typu Štramberk - Krnov. Těchto hrotů zde bylo nalezeno více než dvě desítky, tedy více než v blízkém Štramberku. Autor tohoto příspěvku objevil v průběhu posledních 10 let v okolí Kopřivnice a Příbora další 4 nová naleziště šipek typu Štramberk - Krnov. Na rozdíl od nálezů z Kotouče žádná šipka není patinována. Na žádné z pěti uvedených lokalit jsme nezaznamenali dosud ani jeden hlazený nástroj, ba ani jeho torzo. Nálezy šipek byly doprovázeny na nalezištích nevelkým počtem srpových čepelí, ale žádnou neolitickou keramikou, výjimkou je lokalita Hájov 1, kde bylo naopak povrchově i uvedeným zjišťovacím výzkumem při výkopu získáno několik tisíc keramických zlomků (J. Fryč: Svědectví o pravěku Příbora). Vratislav Janák datuje existenci osady do první čtvrtiny 3. tisíciletí př. n. l. se zařazením do kultury moravské malované (Janák, V. : Osídlení Novojičína od pravěku do raného středověku (Vlastivědný sborník okresu Nový Jičín, svazek 46, 1990, str. 53).

NEOLIT

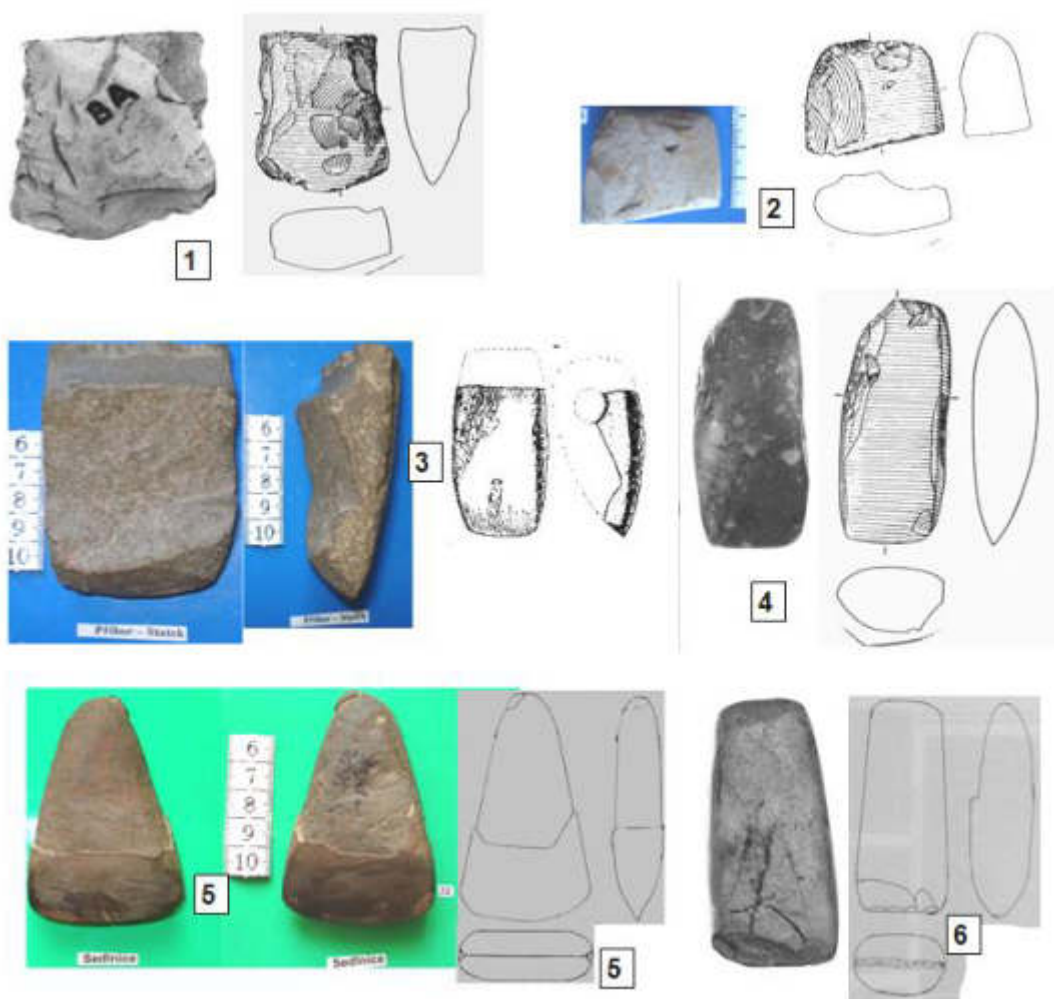
ŠIRŠÍ OKOLÍ PŘÍBORA A KOPŘIVNICE

Obr. 56. Výběr hrotů šípů typu Štrambek - Krnov a jiných hrotů ze širšího okolí Příbora a Kopřivnice (neolit): 1 - 7 Hájev I, 8 - 15, Kopřivnice III, 16 - 17 Kopřivnice II, 18 a 20 - Závišice SZ, 19 - Ženklaava, 21 - Závišice - horní lokalita, 22 - Závišice - hřbitov, 23 - Lubina-přehrada, 24 - Příbor - Janský sloup. 25 - Hájev II. Suroviny: 16 - porcenalit, 25 - křemen, ostatní nástroje - glacialgenní silicity.

NEOLIT

ŠIRŠÍ OKOLÍ PŘÍBORA A KOPŘIVNICE

Obr. 57. Hlazené nástroje ze širšího okolí Příbora. 1 - sekerka (Příbor - Bažantnice), 2 - sekerka (Hájov 2), 3 - sekeromlat (Příbor – Statek), 4 - sekerka (Lubina – Vodárna), 5 - sekerka (Sedlnice – Pískovna), 6 - sekerka (Závišice - Jih).

Obr. 58. Závišice – Jih. Výběr kamenné štípané industrie: 1 - hrot typu Štramberk- Krnov, 2 – 3 ústěpová škrabadla.

NEOLIT

OKOLÍ PŘÍBORA

Obr. 59. Hájov (1) u Příbora, okr. Nový Jičín. Výběr štípané kamenné industrie: 1 – 5, 8 -nože, 6 -7, 9 – 10, 15 – 19 - čepele a zlomky čepelí, 11 - 14 - srpové čepele, 20 - vrtáček na čepeli.

Obr. 60. Hájov u Příbora, okr. Nový Jičín. Výběr štípané kamenné industrie: 15, 16, 18 - hroty, 17 - nůž s vrubem při bázi.

E. Pozdní doba bronzová, doba železná, římská, stěhování národů (Příbor – Prchalov).

Užívání železa pro výrobu nástrojů, náradí, zbraní apod. mělo na zrychlení hospodářského, sociálního a kulturního vývoje ve střední Evropě nezastupitelný a dalekosáhlý vliv. Ve starší době železné, halštatské zůstala severní Morava součástí kulturního okruhu lidu lužických popelnicových polí. Kultura tohoto lidu ve starší době železné je na Moravě označována jako kultura platěnická, pojmenovaná podle nejvýznamnějšího naleziště této kultury v blízkosti Platěnic u Pardubic. Počáteční stadium platěnické kultury se nazývá slezsko-platěnickou fází.

Klíčový význam pro osídlení našeho regionu tehdy měl štramberský Kotouč, kde vzniklo jedno z nejdůležitějších moravských hradisek, pro své okolí středisko hospodářské a snad již také politické moci. Hradisko zřejmě plynule navázalo na starší neopevňenou osadu lužické kultury a přetrvávalo po celou 1. čtvrtinu 1. tisíciletí. V jeho zázemí vzniká několik neopevňených osad - na „Šutyrově studánce“ u Kopřivnice a další v okolí Příbora. Na základě starších i nejnovějších archeologických nálezů lze předpokládat v tomto období poměrně husté osídlení zdejší krajiny

Z počátku starší doby železné (halštatu) bylo zjištěno na Příborsku 5 osad slezsko-platěnické kultury a dvě pohřebiště. Vynikají nálezy z pohřebiště objeveného Štefanem Hřeštem v roce 1977. Lokalita se nachází v blízkosti města, po pravé straně silnice ve směru do Nového Jičína, asi 100 m před nynějším nadejezdem. Dr. E. Greplovi, J. Fryčovi, Š. Hřešovi a J. Šobánovi se zde podařilo zachránit deset žárových hrobů. Keramika zachráněná z hrobů je zastoupena charakteristickými tvary nádob s nálevkovitým hrdlem a obloukovitou výdutí. Jejich povrch je leštěn a bohatě zdoben. Tyto nádoby však ve většině případů za popelnice nesloužily. Spálené kosti byly obvykle uloženy v menších mísovitých nádobkách a v několika případech v samotném zásypu hrobů. Mezi spálenými kostmi a uhlíky byly shledány drobné přepálené korálky, železné jehlice, náramky a zbytky bronzových předmětů. Kremační zbytky, které se v hrobech zachovaly, svědčily i mimořádně vysokém žáru pohřební hranice. Toho bylo zřejmě dosaženo přidáváním kamenného uhlí, jehož pozůstatky byly zjištěny. Žárové hroby byly uloženy nehluboko pod dnešním povrchem (30 - 50 cm), vzájemná vzdálenost hrobových jam se pohybovala od 1 do 2 m. O několik let později po zjištění pohřebiště bylo objeveno i sídliště těchto lidí, a to v poměrně nevelké vzdálenosti asi 80 m. Stopy po sídlišti byly zachyceny ve výkopové rýze pro vodovodní potrubí.

V roce 2009 probíhal archeologický výzkum pohřebiště. Záchranný archeologický výzkum lokality byl vyvolán rozsáhlými stavebními pracemi při realizaci investiční akce „Silnice I/58 Příbor – obchvat“. Záchranný výzkum byl publikován okresním archeologem Novojičínska Pavlem Stabravou v Přehledech výzkumů (PV-1), pod názvem Žárové pohřebiště na katastru města Příbora a jeho místo v regionálním vývoji kultury lužických popelnicových polí.

Z polykulturní lokality, označené jako Hájov 2, pocházejí četné střepy nádob s typickou výzdobou (tuhování, leštění povrchu nádob, výzdoba trojúhelníků a žlábků doplněných plastickými výčnělky apod.). Z bronzových předmětů zde byly nalezeny knoflíky a část břitvy. Objevitel této lokality, Jiří Fryč, se domníval, že nálezy mazanice i hrubé střepy nádob - zásobnic bezpečně dokládají existenci dávného sídliště. V roce 2002 se podařilo poměrně velmi přesně lokalizovat pohřebiště lidu tohoto sídliště na základě velké koncentrace nálezů keramických zlomků z popelnicových nádob, které se dostaly na povrch vlivem hluboké orby. Domníváme se, že budoucí odborný výzkum by mohl odhalit několik žárových hrobů nehluboko pod povrchem ve vzdálenosti 25 až 30m od 2. sloupu vysokého napětí jihovýchodním směrem. Druhý sloup je počítán od silnice Hájov - Kateřinice ve směru k Příboru, přičemž 1. sloup vysokého napětí je vzdálen od této silnice asi 30m a právě východním směrem od něj se nacházelo pravděpodobně sídliště v mladší době kamenné. Třetí lokalita této kultury byla objevena jihozápadně od Příbora autorem této knížky. Sídlíště

dávných obyvatel na základě nálezů keramiky, přeslenů, bronzových předmětů (část bronzové hřivny, puklice, knoflíky a jiné) lze předpokládat kolem vrcholu kopce a po obou stranách upravené cesty, která vede od zemědělského statku k bažantnici. Čtvrtá lokalita uváděné kultury byla objevena pod Prchalovem v roce 1997, je doložena asi 80 kusy keramických zlomků. Před několika léty získal Dalibor Kvita povrchovými sběry severně od Příbora několik keramických střepů, které upozorňují na možné osídlení lidem platěnické kultury i v místech pod Hončovou hůrkou. Ve sledovaném mikroregionu okolí Příbora zatím nebyl zaznamenán žádný hromadný nález luxusních bronzových předmětů z doby bronzové či železné, jak k tomu došlo několikrát ve Štamberku a v Kopřivnici.

DOBA BRONZOVÁ

Obr. 61. Příbor, okr. Nový Jičín. Lokalita Hájov 2. Keramické zlomky nádob lidu popelnicových polí slezskoplatěnické kultury.

Obr. 62. Příbor. Lokalita Prchalov. Keramické zlomky nádob lidu popelnicových polí slezskoplatěnické kultury.

Příbor - Prchalov

K nejvýznamnějším a nejzajímavějším objevům příborského AK patří nesporně archeologické nálezy z Příbora Prchalova. Tuto novou archeologickou lokalitu objevil Jan Diviš v říjnu 1997, předtím nebyly v okolí Prchalova zaregistrovány žádné archeologické nálezy. Po objevu následovaly další povrchové průzkumy v hustém sledu za sebou, podle vhodných podmínek pro povrchové sběry. Do konce roku 2002 jich bylo provedeno přes 70. Povrchovými výzkumy bylo získáno asi 2100 zlomků keramiky náležející několika časovým obdobím a větší soubor (160 kusů) štípané industrie. Objeveno a zkoumáno tedy bylo polykulturní archeologické naleziště s několika časovými horizonty :

- 1) štípaná industrie náleží pravděpodobně pozdnímu paleolitu nebo mezolitu,
- 2) asi 80 keramických střepů dokládá přítomnost lidu popelnicových polí slezsko-platěnické kultury,
- 3) k luxusním předmětům patří i část keltského náramku, který na lokalitě našel T. Truchlý z Kopřivnice, s tím koresponduje i menší počet tuhových keramických zlomků nádob laténského původu,
- 4) následuje asi 60 členná kolekce keramických zlomků nádob z pozdní doby římské a stěhování národů, v posledních letech byly nalezeny R. Johančíkem také tři římské mince z konce 1 století n. l.
- 5) další, opět čteně stejný keramický soubor je ze střední až mladší doby hradištní,
- 6) největší část keramických zlomků náleží pozdní době hradištní až ranému středověku.

Jen v málokterém městě naší republiky se podařilo prokázat pravdivé jádro pověstí o jeho prastaré existenci, tak jako je tomu v případě Příbora. Nejstarší dochovaná písemnost, která zaznamenává název Příbora je listina markraběte Přemysla, pozdějšího českého krále Přemysla Otakara II. z 12. prosince 125, ale podle pověstí existoval „Příbor“ pod dnešním Prchalovem již ve II. polovině 4. století a zanikl v těchto místech údajně až po vpádu Tatarů na Moravu v roce 1241. Archeologické nálezy z Prchalova prokazují osídlené z doby římské, stěhování národů a také nejstarší a dosud jediné osídlení ze starší a střední doby hradištní v okrese Nový Jičín. Podrobné informace o prchalovském archeologickém nalezišti a nálezech byly již publikovány (J. Diviš - D. Kolbinger: Sídliště z pozdní doby římské a stěhování národů v Příboře - Prchalově, IZ, prosinec 2000, str. 23 - 47, J. Diviš - D. Kolbinger: Sídliště z doby hradištní v Příboře Prchalově, Archeologie Moravy a Slezska 2001, str. 58 - 66, J. Diviš: Osídlení širšího okolí Příbora od pravěku do raného středověku, Nový Jičín 2003).

Plánek lokality : Příbor - Prchalov, trať Skotnické pohraniční pole

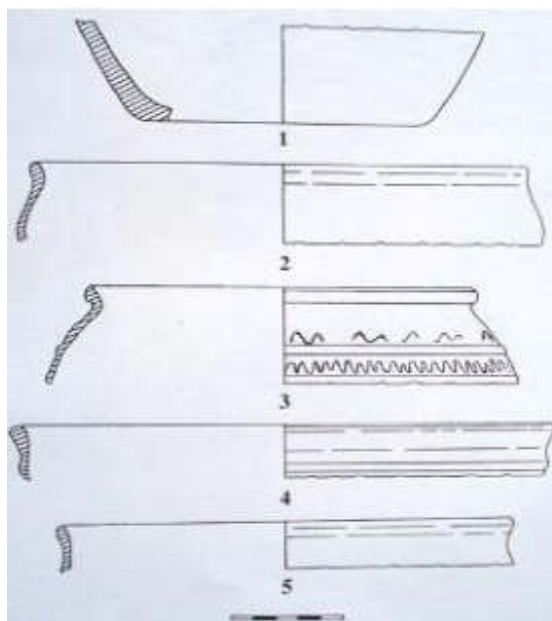
- 1 - naleziště štípané industrie (vyšrafované kruhy)
- 2 - nálezy z raného středověku (velký obdélník)
- 3 - nálezy slezsko-platěnické kultury,
z doby římské a stěhování národů,
z doby hradištní (malý obdélník)

DOBA ŽELEZNÁ, ŘÍMSKÁ, STĚHOVÁNÍ NÁRODŮ

PŘÍBOR - PRCHALOV

Obr. 63. Příbor. Lokalita Prchalov. 1. Část náramku laténské kultury.

č. 1

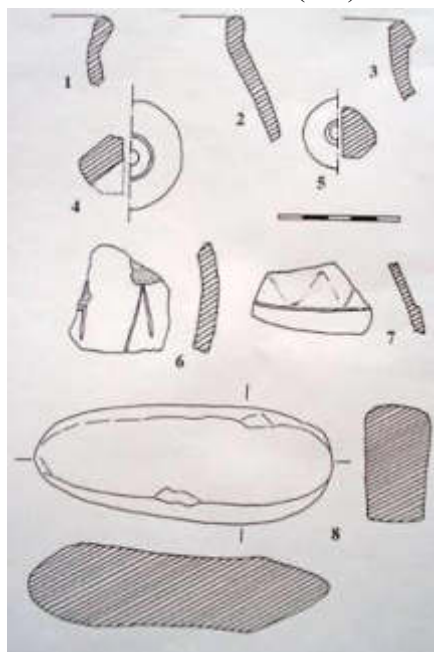
č. 2

č. 3

č. 4

č. 5

Obr. 64. Nálezy ze sídliště z pozdní doby římské a stěhování národů z Příbora Prchalova. Zlomek nádoby tvarované ve volné ruce (č. 1) a zlomky nádob vytáčených na hrnčířském kruhu (č. 2 – č. 5).

č. 4 a č. 5

č. 6

č. 7

č. 8

Obr. 65. Nálezy ze sídliště z pozdní doby římské a stěhování národů z Příbora - Prchalova. Zlomky nádob tvarovaných ve volné ruce č. 1 – 3, č. 6 a zlomek nádoby vytáčené na hrnčířském kruhu č. 7, přesleny č. 4 – 5, kamenný brousek č. 8.

DOBA HRADIŠTNÍ A RANÝ STŘEDOVĚK

PŘÍBOR - PRCHALOV

Obr. 66. Výběr nálezů keramických zlomků z doby hradištní, lokalita Příbor – Prchalov (trať Skotnické pohraniční pole). V rámci bývalého okresu Nový Jičín je v Prchalově doloženo doposud jediné objevené sídliště z této doby !

Obr. 67. Výběr nálezů keramických zlomků z pozdní doby hradištní a raného středověku s výzobou radélkem, horizontálními rýhami, výstupky, jednoduchými a vícenásobnými vlnicemi. Lokalita Příbor – Prchalov (trať Skotnické pohraniční pole).

Obr. 68. Výběr nálezů keramických zlomků z pozdní doby hradištní a raného středověku s výzdobou, horizontálními rýhami, výstupky, jednoduchými a vícenásobnými vlnicemi. Lokalita Příbor – Prchalov (trať Skotnické pohraniční pole).

Obr. 69. Výběr nálezů keramických zlomků z pozdní doby hradištní a raného středověku s výzdobou, horizontálními rýhami a výstupky. Lokalita Příbor – Prchalov (trať Skotnické pohraniční pole).

III. POODŘÍ

Souhrnné informace o pravěkých objevech a nálezech příborských neprofesionálních archeologů v širším okolí Bílovce, Fulneku a Studénky za posledních 21 let.

Od roku 1996 provádí autoři tohoto příspěvku intenzivní archeologický průzkum Fulnecka, Bílovecka a okolí Studénky. Výsledkem této činnosti jsou objevy více než 40 paleolitických a neolitických archeologických lokalit v širším okolí Bílovce, Fulneku a Studénky. Geograficky se lokality nacházejí nejen v blízkosti řeky Odry (v okolí Studénky, Pustějova, Kujav), ale i při jejich levobřežních přítocích, konkrétně Husího potoka, Bílovky a Jamníku (mapky č. 1 a 2). Všechny zdejší naleziště paleolitických a neolitických artefaktů se nacházejí v Klimkovické pahorkatině, která je součástí Oderské brány a vyššího geomorfologického celku Vněkarpatských sníženin Západních Karpat (Czudek, T. 1997). Na základě nových archeologických nálezů se postupně stále bezpečněji prokazuje, že v mladém a středním paleolitu bylo hustěji osídleno pravěkými lovci okolí Fulneku a Bílovce než okolí Nového Jičína, Příbora, Kopřivnice či Štramberku (Diviš, J. 2003).

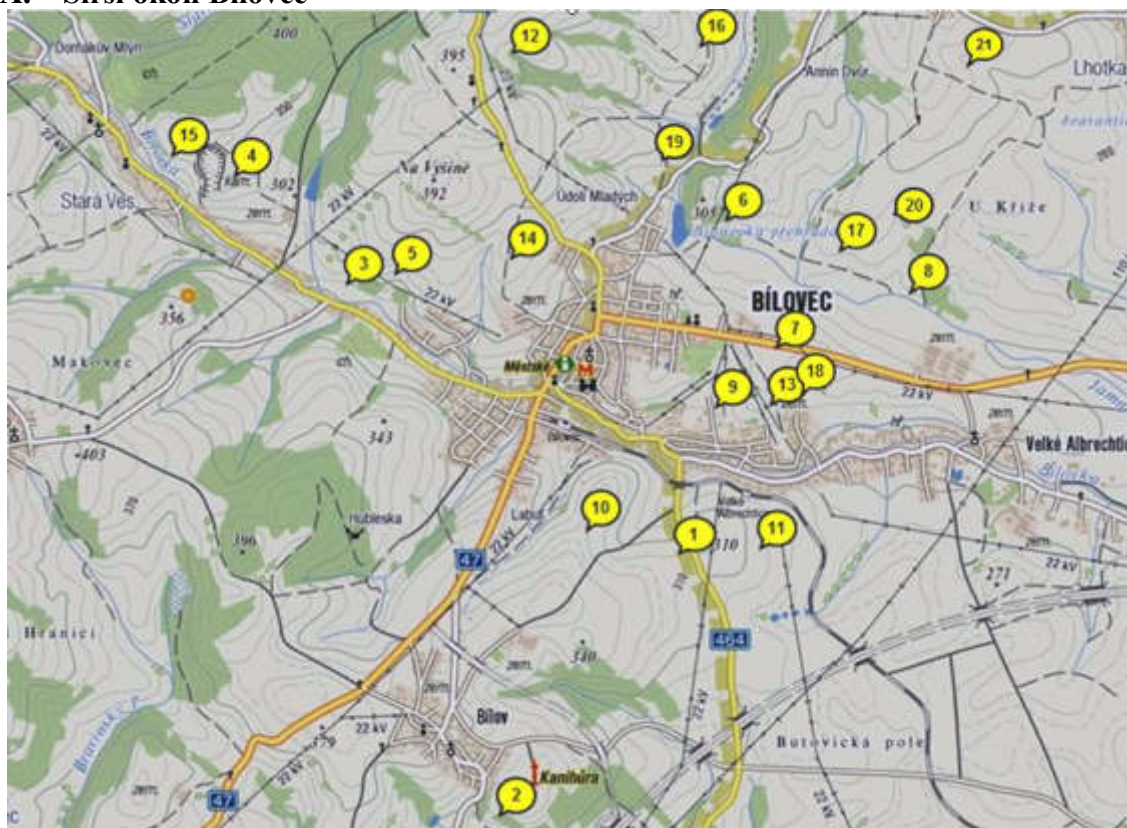
Některé objevené lokality a kolekce nálezů byly průběžně publikovány v odborném a periodickém tisku (Přehled výzkumů, Diviš, J. – Fryč, D. 1997, Informační zpravodaj, Diviš, J. 1999, Archeologie Moravy a Slezska, Diviš, J. 2002, 2004, 2006, 2007, Měsíčník města Příbora a dalších publikacích). Naše paleolitické nálezy štípané industrie z Bílovecka a Fulnecka vyhledané do roku 2006 byly detailně a odborně zpracované v magisterské diplomové práci (Slezská univerzita v Opavě) Radky Jelínkové s názvem Paleolitické nálezy z území bývalých soudních okresů Bílovec, Fulnek a Klímkovice (Opava – 2007). Tato úspěšná práce zahrnovala 12 námi objevených lokalit ze širšího okolí Bílovce a Fulneku. Jednalo se o tyto lokality: 1 Velké Albrechtice – Na butovickém, 2 Bílov, 3 Radotín u Bílovce – dolní lokalita, 4 Stará Ves u Bílovce – Nad kamenolomem, 5 Radotín u Bílovce – horní lokalita, 6 Velké Albrechtice – Jamník, 7 Velké Albrechtice – u silnice, 8 Lubojaty – Náplatky, 9 Stachovice – Obora, 10 Stachovice – Výhon, 11 Velké Albrechtice – pod motorestem, 12 Fulnek – Jelenice.

V následujících letech pokračovali příborští objevitelé v povrchových průzkumech těchto regionů a k roku 2015 počet svých objevených pravěkých lokalit i nálezů opět podstatně rozmnožili. Cílem a obsahem tohoto příspěvku je informovat o objevech nálezech za posledních 21 let (1996–2017) z Fulnecka a Bílovecka, tentokrát hlavně prostřednictvím fotografií. Především se zaměřím na ty objevy, nálezy a poznatky, které nejsou a nemohly být uvedeny v diplomové práci R. Jelínkové. V posledních 21 letech bylo objeveno na Fulneku a Bílovecku 28 nových paleolitických stanic, doložených k dnešku asi 2900 předměty kamenné štípané industrie. Nejbohatší naleziště kamenné štípané industrie kultury aurignacienu objevil v květnu roku 1996 u Stachovic Daniel Fryč. Tato archeologická lokalita, označená jako Stachovice 1, je doložena k dnešku více než 1000 kusy kamenných artefaktů, nachází se západně od Stachovic a asi 300 m jižně od „Obory“. Uvedené naleziště je nejen nejdůležitější mladopaleolitickou lokalitou okresu Nový Jičín, ale je dokonce nejvýznamnější aurignackou lokalitou v rámci celého Moravskoslezského kraje. Zatímco v okolí Fulneku dominují mladopaleolitické nálezy (aurignacien), na Bílovecku převládají nálezy starší (micoquien a szeletien). Kultura micoquienu je kulturou neandertálců, a protože doložený počet středopaleolitických lokalit v širším okolí Bílovce je značně větší, než kdekoli jinde na Novojičínsku včetně okolí Štramberku, je J. Diviš přesvědčen o nejvýznamnějším osídlení tímto jiným a již vymřelým typem člověka v rámci nejen bývalého okresu, ale i našeho kraje. Na některých bíloveckých lokalitách byly dokonce zaznamenány nálezy staropaleolitické. 24 loveckých stanic ze starší doby kamenné objevil Jan Diviš v okolí uvedených měst v letech 1997 až 2017. Téměř každá z lokalit je doložena několika desítkami

až stovkami nalezených kamenných štípaných nástrojů, jen u několika nově objevených lokalit je počet artefaktů prozatím nižší (5 až 10 kusů). Významný objevitelský přínos obou členů příborského archeologického klubu spočívá nejen ve velkém počtu nově objevených mladopaleolitických a středopaleolitických stanic, ale především v bohatství získaného materiálu kamenné štípané industrie. Vždyť za posledních 21 let vyhledali dva příborští neprofesionální archeologové povrchovými sběry řádově dvacetkrát více kusů štípané mladopaleolitické industrie z Bílovecka a Fulnecka, než všichni ostatní badatelé z celého okresu Nový Jičín do roku 2017 (odhad J. Diviše). Tyto výsledky byly dosaženy jen díky velmi intenzivním povrchovým sběrům, které byly provedeny za uvedené období v průměru opakovaně asi 40 x na každé lokalitě. Téměř na všech paleolitických nalezištích je štípaná industrie ze starší doby kamenné doprovázena nálezy štípaných, někdy i broušených neolitických nástrojů, ale na Bílovecku jsme zaznamenali jen velmi málo nálezů zlomků keramických nádob. To neplatí pro 10 nověji objevených archeologických lokalit Danielelem Fryčem v okolí Hladkých Životic, Pustějova, Kujav, Bernartice a Studénky, kde vedle asi 1000 nalezených kamenných nástrojů, je zastoupena bohatě i keramika. I tyto objevy z mladší doby kamenné znamenají převrat v poznání pravěku Poodří. Prokazuje se, že první zemědělci našli v této krajině příhodné podmínky pro svůj život. Značné množství baltického pazourku s velkými hlízami (s bílou patinou) a často „dotčenými“ lidskou rukou a hojné nálezy patinované i nepatinované industrie na objevených archeologických lokalitách nasvědčuje tomu, že okolí Bílovce i Fulneku bylo důležitým regionem exportu této nepostradatelné suroviny k výrobě nástrojů do jižnějších krajín ve starší i mladší době kamenné.

Pasáž z knihy Jana Diviše a Daniela Fryče : Významné objevy a nálezy příborských archeologů v Poodří ve fotografiích.

A. Širší okolí Bílovce

Mapka č. 2. Paleolitické lokality objevené v širším okolí Bílovce (k roku 2017). *Všechny objevil J. Diviš

SEZNAM PALEOLITICKÝCH LOKALIT OBJEVENÝCH V ŠIRŠÍM OKOLÍ BÍLOVCE				
OZN. LOK.	LOKALITA	NÁLEZY	DOBA (KULTURA)	ROK OBJEVU
1	V. Albrechtice – Butovická pole	154	Szeletien	1997
2	Bílov - Věž	268	Szeletien	1998
3	Stará Ves - Radotín - dolní lokalita	46	Paleolit	2002
4	Stará Ves - Nad kamenolomem	85	Micoquien	2002
5	Stará Ves - Radotín - horní lokalita	343	Starý a střední paleolit	2002
6	Velké Albrechtice - Jamník	28	Paleolit	2003
7	Velké Albrechtice - U silnice	183	Micoquien	2003
8	Lubojaty - Náplatky 1	38	Paleolit	2002
9	V. Albrechtice - Pod motorestem	41	Mladý paleolit	2003
10	Bílovec - Cvrček	17	Paleolit	2006
11	V. Albrechtice - Želez. zastávka	79	Paleolit	2006
12	Tisek – Folinky	135	Paleolit	2003
13	V. Albrechtice - Za zeměd. objektem	41	Paleolit	1998
14	Bílovec - Sever	170	Paleolit	2003
15	Stará Ves - Lom 2	13	Starý a střední paleolit	2008
16	Údolí Mladých 3	7	Paleolit	2003
17	Lubojaty - Náplatky 2	16	Paleolit	2003
18	V. Albrechtice - Pod silnicí	8	Micoquien	2003
19	Údolí Mladých 2 (restaurace)	10	Paleolit	2008
20	Lubojaty - Náplatky 3	31	Paleolit	2009
21	Lubojaty – JV	62	Paleolit	2011
		1690		

SEZNAM NEOLITICKÝCH LOKALIT OBJEVENÝCH V ŠIRŠÍM OKOLÍ BÍLOVCE				
OZN. LOK.	LOKALITA	NÁLEZY	DOBA (KULTURA)	ROK OBJEVU
11	1. V. Albrechtice - Želez. z.	76		2006
2	2. Bílov - Věž	14		1998
3	3. Stará Ves - Dolní lokalita	17		2002
4	4. Stará Ves - Nad kamenolomem	17		2002
5	5. Stará Ves - Horní lokalita	51		2002
21	6. Lubojaty - JV	12		2011
7	7. Velké Albrechtice - U silnice	26		2003
-	8. Bílovec - Statek	3		2012
6	9. Velké Albrechtice - Jamník	15		2003
1	10. V. Albrechtice – Butovická pole	27		1997
9	11. V. Albrechtice - Pod motorestem	18		2003
	Celkem	276		

STŘEDNÍ PALEOLIT

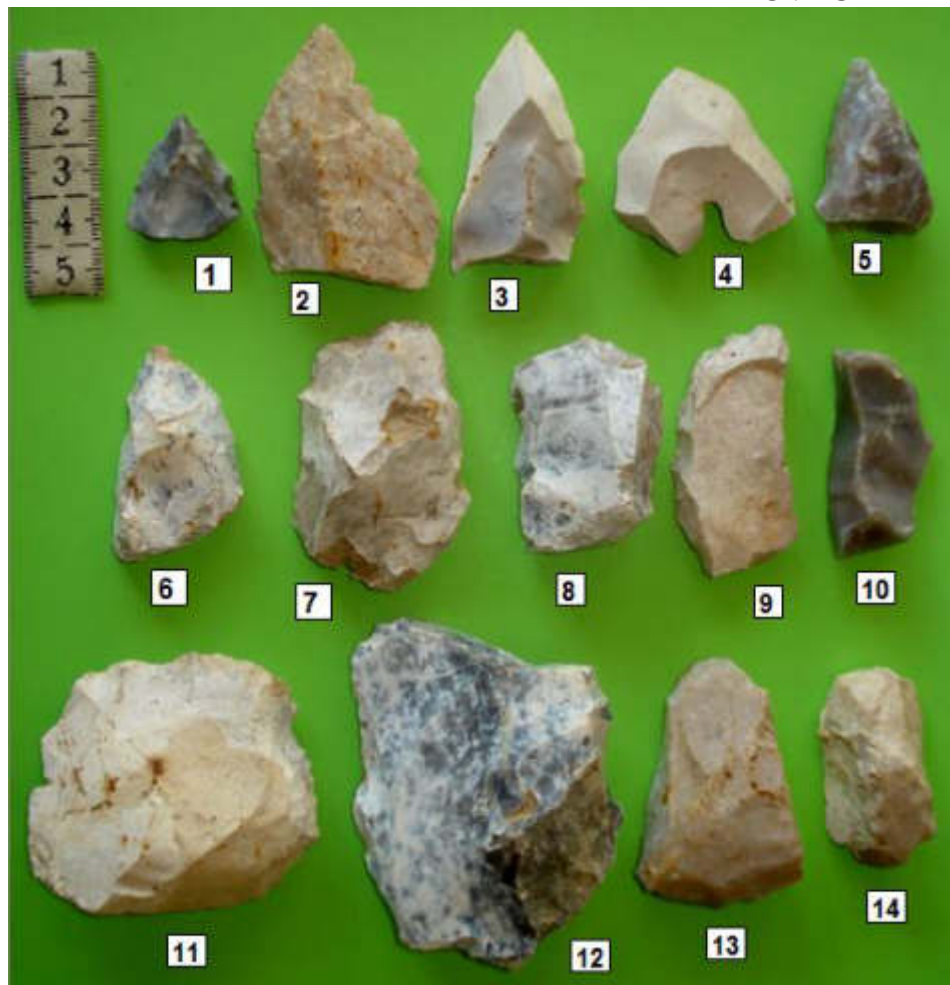
BÍLOVEC

Obr. 70 . Bílovec – Cvrček, okr. Nový Jičín. Výběr středopaleolitické kamenné štípané industrie: 6 - jádro 7 a 14 - drasadla.

STŘEDNÍ PALEOLIT

BÍLOVEC

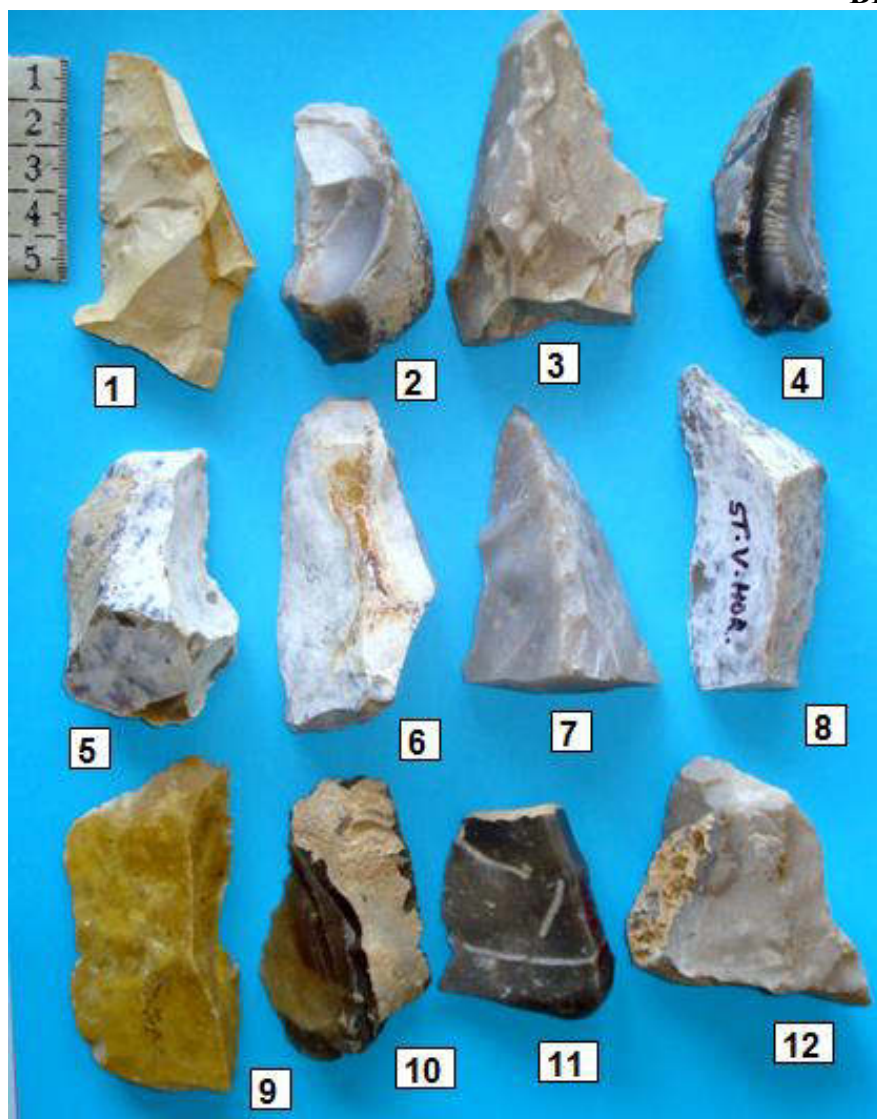
Obr. 71. Bílovec, okr. Nový Jičín. Radotín u Bílovce – horní lokalita. Výběr středopaleolitické kamenné štípané industrie: 1 až 5 – hroty, 6 až 12 – drasadla, 13 a 14 – škrabadla.

Obr. 72. Bílovec, okr. Nový Jičín. Radotín u Bílovce – horní lokalita: 1 – drasadlo z prachového jílovce.

STŘEDNÍ PALEOLIT

BÍLOVEC

Obr. 73. Radotín u Bílovce – horní lokalita. Výběr štípané industrie: 1 až 8 – nože, 9 – kombinace (rydlo-vrub), 10 – zoubky, 11 – kombinace (škrabadlo - zoubky), 12 – jádro.

Obr. 74. Lubojaty u Bílovce. Lubojaty – Náplatky 2. Výběr štípané industrie: 7 – kombinace (drasadlo+škrabadlo +zoubky).

Obr. 75. Lubojaty – Náplanky 1. Výběr paleolitické štípané industrie: 1 a 2 - hroty, 3 – rydlo, 4 – škrabadlo, 5 až 11 a 14 – drasadla, 12 – ústěp, 13 – zoubky, 15 – jádro.

Obr. 76. Tísek u Bílovce. Výběr paleolitické kamenné štípané industrie. 1 – 3. Listovité hroty, 4 – 5. Torza listovitých hrotů, 6. Hrot na ústěpu 7. Hrot s částečnou plošnou retuší a vrubem, 8 – 10. Rydla, 11. Zoubky, 12. Drasadlo, 13. Vrták, 14 – 17 Jádra, 18. Hrot

Obr. 77. Tísek u Bílovce. Výběr paleolitické kamenné štípané industrie. 1. Hrot, 2. Úštěp s plošnou retuší, 3. Odštěpovač, 4 -5. Rydla, 6. Klínový nůž, 7 - 9. Drasadla, 10 . Jádno.

Obr. 78. Velké Albrechtice – Pod motorestem. Výběr paleolitické štípané industrie: 1 - čepelové škrabadlo, 2 – hranové rydlo, 3 – klínové rydlo upravené z prismatického jádra, 4 rydlo v kombinaci s aurignatickým škrabadlem, 5 – aurignatické škrabadlo, 6,7,9,10 - drasadla, 8 – čepel, 11 – prismatické jádro.

Obr. 79. Bílovec – Sever. Výběr paleolitické štípané industrie: 1 až 4, 11, 12 – drasadla, 5 až 9 – hroty, 10 – klínový nůž, 13 – vrub (se zubem), 14 a 15 – rydla, 16 – škrabadlo, 17 – bifaciální nástroj (část).

Obr. 80. Velké Albrechtice - Za zemědělským objektem. Výběr paleolitické štípané industrie: 1, 2 – hroty, 3 – drasadlo, 4 – škrabadlo, 5 – čepel se zoubky.

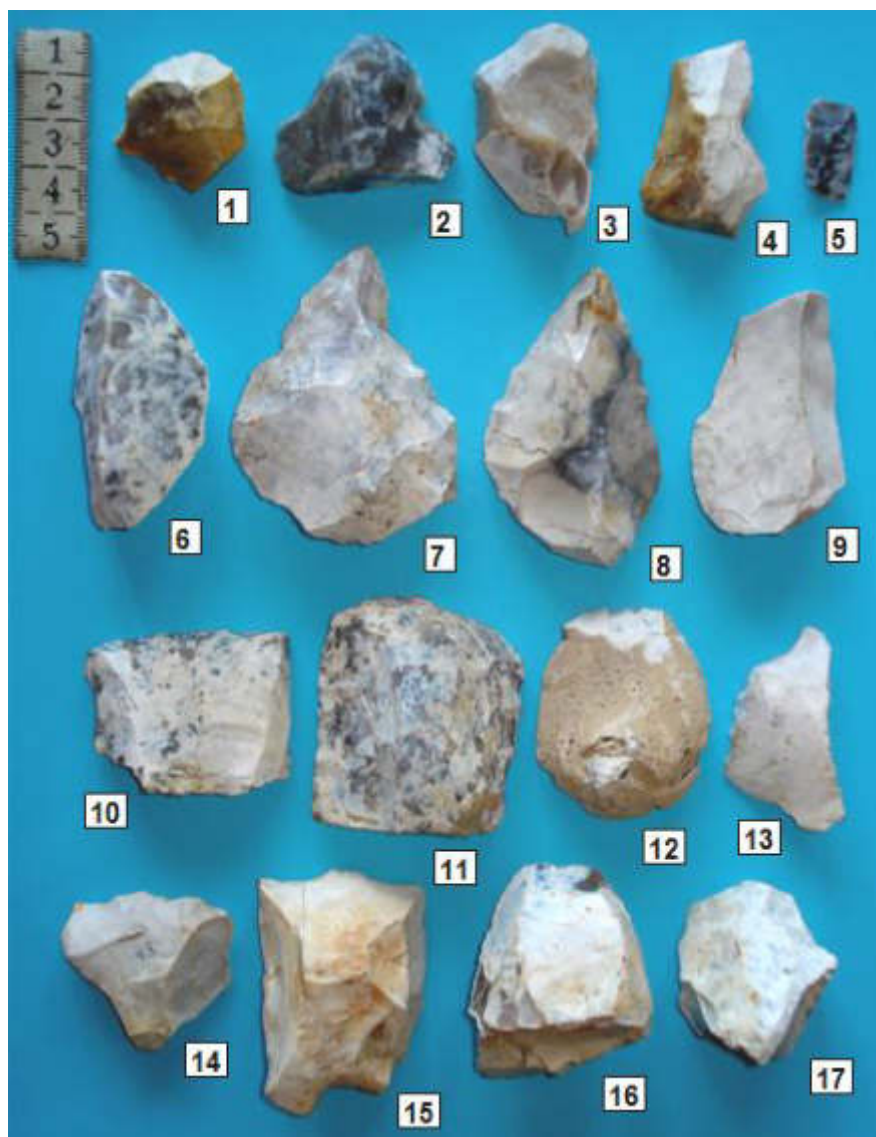
VÝBĚR HROTŮ ZE ŠIRŠÍHO OKOLÍ BÍLOVCE

Obr. 81. Výběr hrotů z Bílovecka, okr. Nový Jičín : 1 – 4 moustérienské, 5 – 8 listovité, 9 levalloiský, 10 – 11 úštěpové.

Obr. 82. Velké Albrechtice, okr. Nový Jičín. Lokalita: Velké Albrechtice – Butovická pole. Bifaciální nástroj z radiolaritu (rozměry 82 x 65 x 15).

Obr. 83. Velké Albrechtice – Butovická pole. Výběr paleolitické štípané industrie: 1 - 3 aurignacká škrabadla, 4 – vrub, 5 – čepelka, 6 - aurignacké rydlo upravené z prismatického jádra, 7 – bifaciální nástroj (pěstní klín), 8 - hrot mousterského typu, 9 – 15 - drasadla, 16 až 17 - jádra.

Obr. 84. Velké Albrechtice, okr. Nový Jičín . Velké Albrechtice – Železniční zastávka: 22 – předmět s rytinou.

Obr. 85. Velké Albrechtice – Železniční zastávka. Výběr paleolitické štípané industrie: 1 - hrot mousterského typu, 2 – zoubky, 3 – škrabadlo, 4 – rydlo, 5 a 6 - čepele, 7 – úštěp s plošnou retuší, 8 až 16 – drasadla, 17 a 18 – jádra.

Obr. 86. Stará Ves – Nad kamenolomem. Výběr paleolitické štípané industrie: 1 a 2 - hroty, 3, 4, 11 - rydla, 5, 8, 15, 16, 17 – drasadla, 7 – čepel, 12 – odštěpovač, 9, 10, 13 – vruby a zoubky, 14 a 18 – jádra.

Obr. 87. Velké Albrechtice – U silnice. Výběr paleolitické štípané industrie: 1 - hrot, 2 – vrcholová část hrotu s ventroterminální retuší, 3 – hrot, 4 – škrabadlo, 5 až 11, 13 - drasadla, 12 – rydlo, 14 a 16 reušované čepele, 15 – čepel s jemnými zoubky, 17 a 19 – úštěpy se zoubky, 18 – čepel s vruby (připálený silicit), 20 a 21 jádra.

Obr. 88. Velké Albrechtice – U silnice. 1. Hrot mousterského typu, 2. Klínový nůž, 8. Část listovitého hrotu.

PALEOLIT

BÍLOV

Obr. 89. Bílov – Věž. Výběr paleolitické kamenné štipané industrie. 1 – 7 - listovité hroty a torza listovitých hrotů, 8 - hrotitá čepel, 9 - čepel, 10 - klínový nůž, 11 - úštěp s plošnou retuší, 12 - rydlo, 13 -14 - škrabadla, 15 – 17 - drasadla, 18 – 20 – jádra, 21 – listovitý hrot (nový nález).

Obr. 90. Bílov – Věž. Výběr paleolitické kamenné štipané industrie. 13 - klínový nůž, 14 - listovitý hrot bez vrcholové části.

Obr. 91. Radotín u Bílovce – dolní lokalita. Výběr paleolitické kamenné štípané industrie.
1 – hrot s vrubem, 2 až 3 – vruby, 4 až 7, 9 - drasadla, 8 – nůž, 10 – zoubky, 11 až 13 jádra.

NEOLIT

RADOTÍN U BÍLOVCE – DOLNÍ LOKALITA, OKR. NOVÝ JIČÍN

Obr. 92. Radotín u Bílovce – dolní lokalita. Výběr štípané a hlazené industrie:
1 a 2 – škrabadla, 3 a 4 – čepelky, 5 – jádro, 6 - hlazený diskovitý předmět.

NEOLIT

VELKÉ ALBRECHTICE, OKR. NOVÝ JIČÍN

Obr. 93. Velké Albrechtice, okr. Nový Jičín. Velké Albrechtice – Železniční zastávka. Výběr neolitické štípané industrie: 1 - hrot typu Štramberk - Krnov, 2, 3 a 10 – srpové čepelky lichoběžníkového tvaru, 4 až 9 a 17 až 19 – čepelky, 12 až 16 – úštěpy a zlomky čepelí, 20 až 23 škrabadla, 24 – rydlo, 25 až 32 a 34 – úštěpy, 33 – čepel s plošnou retuší, 35 a 36 – jádra, 37 – připálený silicít, 38 – zlomek keramiky.

Obr. 94. Bílovec (statek): 7 – sekeromlat s otvorem o Ø 21 mm ze zelené břidlice.

Obr. 95. Stará Ves, okr. Nový Jičín. Stará Ves – Nad kamenolomem. 1. Výběr neolitické a eneolitické kamenné industrie: 1 – hlazená a štípaná sekerka z pazourku, 2 – hlazený předmět z břidlice, 3 – hrot s řapem, 4 – kombinace (vrták škrabadlo), 5 – škrabadlo, 6 a 7 – drobná rydla.

Obr. 96. Bílovec, okr. Nový Jičín. Radotín u Bílovce – horní lokalita 1. Výběr neolitické a eneolitické kamenné industrie: 1 – hlazená sekerka, 2 – drobný hrot z krystalického křemene. 3 – drobný hrot s vrubem, 4 – čepelka s příčnou retuší. 5 – pilka, 6 – vrták, 7 – ústěp s laterální retuší, 9 – jádro, 8 a 10 až 13 – škrabadla.

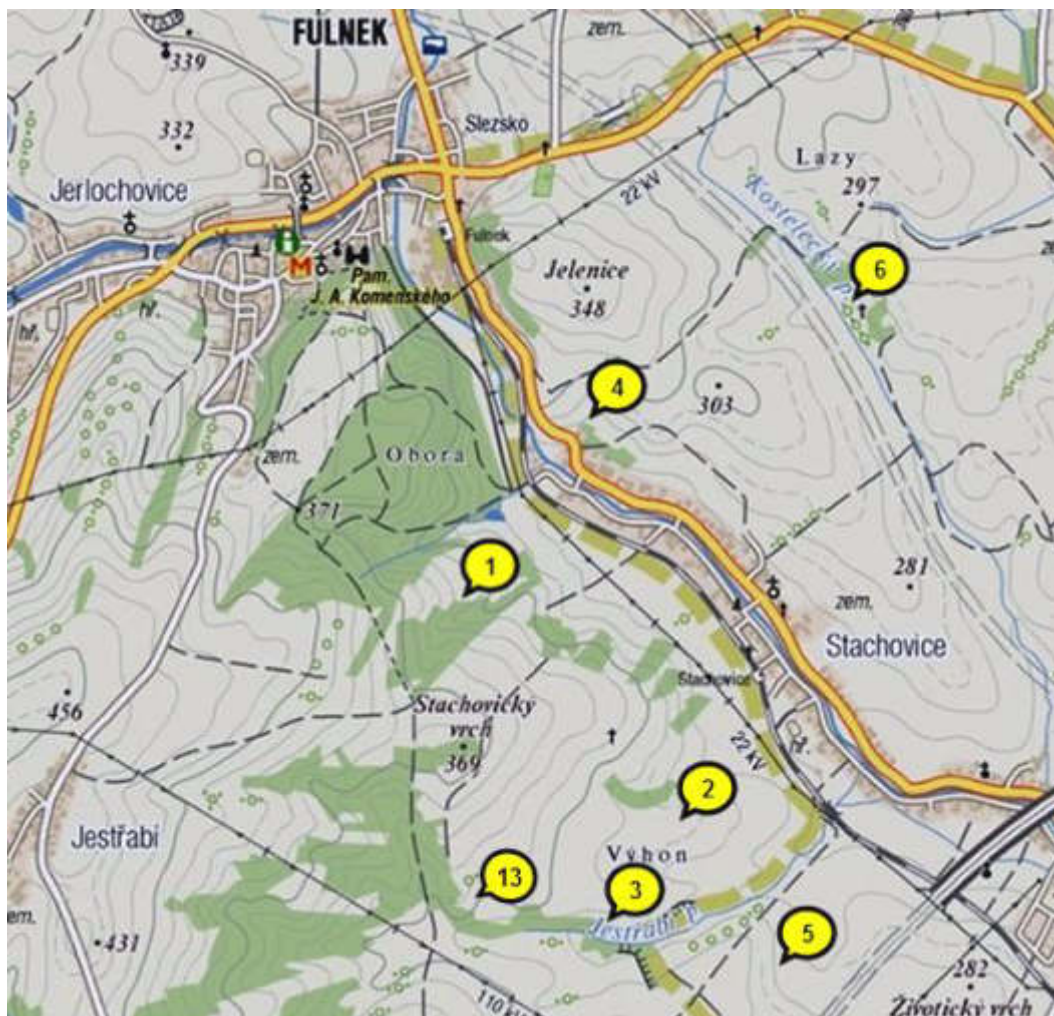

Obr. 97. Velké Albrechtice – U silnice. Výběr štípané a hlazené industrie z mladší doby kamenné : 1 - čepel s plošnou retuší a leskem, 2 až 4 - čepele, 5 až 8 – škrabadla, 9 až 10 – jádra, 11 – část hlazeného nástroje.

Obr. 98. Lubojaty – Náplátky JV. Výběr neolitické štípané industrie: 1 – srpová čepel, 2 – čepel, 3, 6 – škrabadla, 4 – nůž, 5 – terminální část hrodité čepel, 7 – vrub, 8 – ústěp s místní retuší, 9 – rydlo, 10 – jádro.

B. Širší okolí Fulneku

Mapka č. 3. Paleolitické lokality objevené v širším okolí Fulneku (k roku 2012)

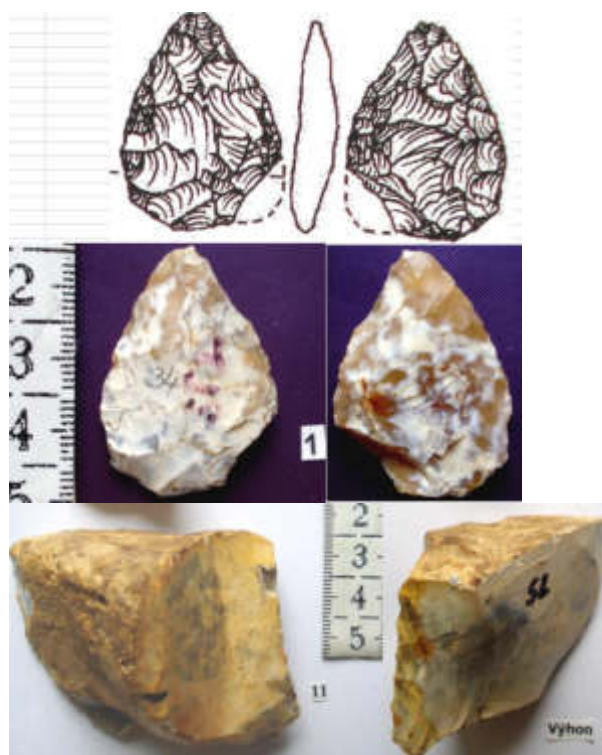
SEZNAM PALEOLITICKÝCH LOKALIT OBJEVENÝCH V ŠIRŠÍM OKOLÍ FULNEKU				
OZN. LOK.	LOKALITA	NÁLEZY	DOBA (KULTURA)	ROK OBJEVU
1	STACHOVICE 1 (OBORA)	700(1000)*	AURIGNACIEN	1996 - DF
2	STACHOVICE 2 (VÝHON)	247	AURIGNACIEN	1998 - JD
3	STACHOVICE 2 (PÍSKOVNA)	94	AURIGNACIEN	2002 - JD
4	FULNEK - JELENICE	120	PALEOLIT	2004 - JD
5	STACHOVICE - LES. ŠKOLKA	43	PALEOLIT	2006 - JD
6	KUJAVY – U KŘÍŽE	5	PALEOLIT	2000 - DF
13	STACHOVICE - LOM	10	AURIGNACIEN	2009 - DF

Poznámka: JD – Jan Diviš, DF – Daniel Fryč, *v závorce je uveden celkový počet kusů nalezený na lokalitě

SEZNAM POZDNĚ PALEOLITICKÝCH LOKALIT OBJEVENÝCH V ŠIRŠÍM OKOLÍ FULNEKU				
OZN. LOK.	LOKALITA	NÁLEZY	DOBA (KULTURA)	ROK OBJEVU
2	STACHOVICE 2 (VÝHON)	34	TIŠNOVIEN	1998 - JD
3	STACHOVICE 2 (PÍSKOVNA)	37	TIŠNOVIEN	2002 - JD
4	FULNEK - JELENICE	43	TIŠNOVIEN	2004 - JD

MLADÝ A STŘEDNÍ PALEOLIT

STACHOVICE U FULNEKU

Obr. 99. Stachovice 2 – Výhon. 1 – listovitý hrot, 11 – drasadlo

Obr. 100. Stachovice 2 – Výhon. Výběr paleolitické štípané industrie: 1 až 3 – listovité hroty, 4 a 5 – hroty na ústěpu, 6 a 7 - bifaciální nástroje (drasadla), 9 – vrták, 10 - klínový nůž, 12 až 15 a 17 až 21 drasadla, 16 – rydlo.

Obr. 101. Stachovice 2 – Výhon. Výběr paleolitické štípané industrie: 1 až 4 hroty, 5 a 6 – čepelky.

Obr. 102. Stachovice 2 – Výhon. Výběr pozdně paleolitické štípané industrie: 1 až 5 hroty, 6 – čepelka s otupěným bokem z radiolaritu, 7 a 8 čepelky. 9 – rydlo, 10 až 12 – škrabadla.

Obr. 103. Stachovice 2 – Výhon. 1 – listovitý hrot.

Obr. 104. Stachovice 2 – Pískovna. Výběr paleolitické kamenné štípané industrie: 1, 2 - aurignacká škrabadla, 3 až 8 - škrabadla, 9 až 12 - drasadla.

Obr. 105. Stachovice 2 – Pískovna. Výběr paleolitické kamenné štípané industrie: 1, 2, 3 - rydla, 4 - nůž, 5 - vrub, 6 - zoubky, 7 a 13 - drasadlo, 8 až 12 jádra.

Obr. 106. Stachovice 2 – Pískovna. Výběr kamenné štípané industrie z pozdního paleolitu: 1 až 5 - drobné hroty, 6 až 11 – čepelky a zlomky čepelků, 12 až 17 – čepele se zoubky, 18 – mikrojádro.

Obr. 107. Stachovice 2 – Pískovna. Výběr kamenné štípané industrie z pozdního paleolitu a neolitu: 1 až 3 a 7 až 11 - čepelky, 12 až 16 - jádra.

Obr. 108. Stachovice 1 – Obora : 1 až 8 – aurignacké a jiné čepele (i ve zlomcích), 9 - hrot.

Obr. 109. Stachovice 1 – Obora. Výběr paleolitické kamenné štípané industrie: 1 až 11 drasadla

Obr. 110. Stachovice 1 – Obora. 1 – extrémně vysoké škrabadlo.

Obr. 111. Stachovice 1 – Obora. Výběr paleolitické kamenné štípané industrie: 1 až 15 škrabadla.

Obr. 112. Stachovice 1 – Obora : 1 až 10 – rydla hranová, 11 - rydlo příčné.

Obr. 113. Stachovice 1 – Obora : 1 až 13 – rydla klínová.

Obr. 114. Stachovice 1 – Obora : 1 až 12 – jádra a zbytky jader.

Obr. 115. Stachovice – Lesní školka. Výběr paleolitické štípané industrie: 1 - levalloiský hrot, 2 a 3 - čepele, 4, 5, 8, 10 - drasadla. 6 a 7 - vruby. 9 - škrabadlo. 12 - bifaciální nástroj.

Obr. 116. Stachovice – Lesní školka. Výběr paleolitické štípané industrie: 13 a 14 – drasadla.

Obr. 117. Fulnek - Jelenice. Výběr paleolitické štípané industrie: 1 až 6 - čepele, 7 a 8 – rydla, 9 a 10 - vruby, 11 – ústěp s místní retuší, 12 až 14 - drasadla, 15 - drasadlo s plošnou retuší, 16 až 18 – jádra.

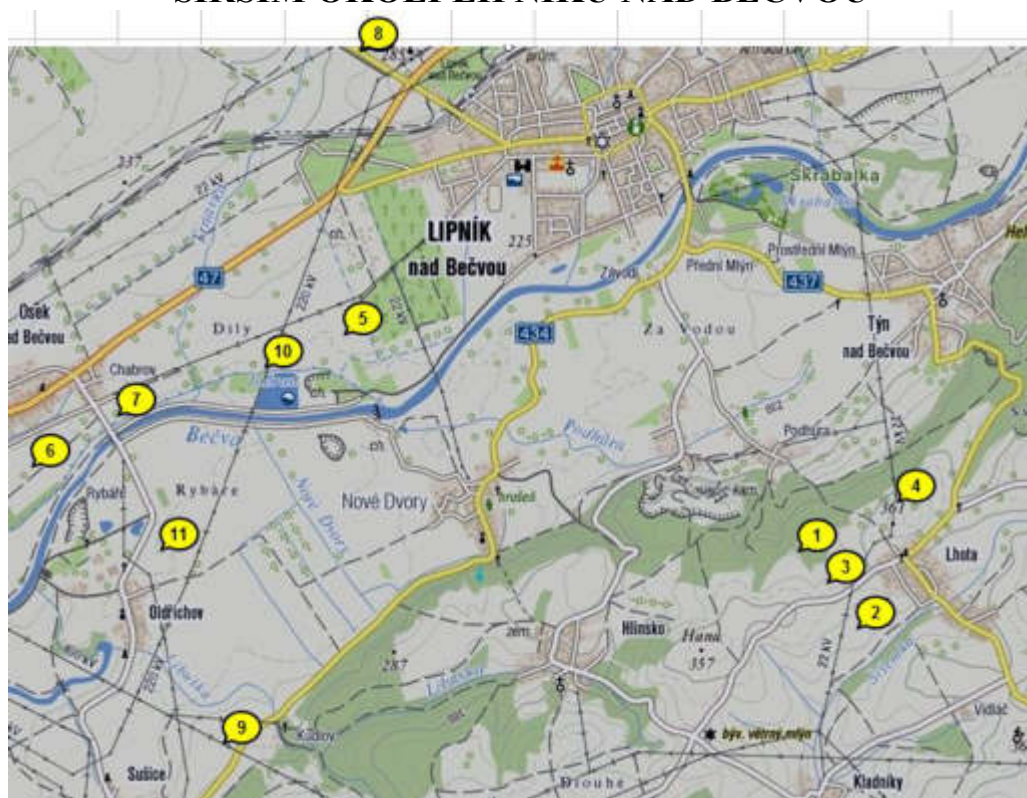
Obr. 118. Fulnek - Jelenice . Výběr pozdně paleolitické štípané industrie: 1 - hrůtek, 2 a 3 – mikročepele, 4, 5, 24, 25, 26 - mikrojádra, 6 až 9 – mikroškrabadla, 10 a 17 - čepelky lichoběžníkového tvaru, 11 až 16 - rydla, 18 až 22 - čepelky, 22 – hrot.

IV. ARCHEOLOGICKÉ LOKALITY OBJEVENÉ V OKOLÍ LIPNÍKU

Členové příborského AK působili také na Přerovsku. Do roku 1991 prováděli mnohokrát průzkum povrchovými sběry v okolí Lipníku nad Bečvou Jiří Fryč, Pavel Rýc a Štefan Híreš, po roce 1991 pokračují v průzkumu včetně okolí Hranic Daniel Fryč a Jan Diviš. Výsledkem jejich činnosti byly objevy 11 nových významných archeologických lokalit, většinou polykulturních (viz mapa : Archeologické lokality objevené členy příborského AK v okolí Lipníku nad Bečvou a Lhoty, dále také Seznam archeologických lokalit...). K nejdůležitější z nich patří objev mladopaleolitické stanice u Lhoty, kterou objevitel Jiří Fryč označil jako Lhota 1. Nálezy kamenné štípané industrie z povrchových sběrů do roku 1979 z této lokality byly poprvé vyhodnoceny a odborně zpracovány Doc. Bohuslavem Klímou v Archeologických rozhledech v článku „Nová stanice aurignacienu v Moravské bráně“ (Archeologické rozhledy XXXI, Praha 1979). Nejpočetnější skupinou nástrojů jsou rydla, zejména klínová a hranová, následují škrabadla (kýlovitá, ústěpová i čepelová). Mezi hroty se vedle moustérského typu objevují rovněž hroty listovité s tvarem rovnoramenného trojúhelníka. Jako průvodní industrie se objevují drásadla, odštěpovače, dlátka a retušované čepele. V surovinovém spektru dominuje baltický pazourek, velmi často byl používán také „sluňák“ a rohovec. Kolekce štípané industrie J. Divíše zahrnuje také asi 10 nástrojů z radiolaritu (listovité hroty, škrabadla, rydla), zastoupen je také křemen a křemenec. Na lokalitě Lhota 1 našel J. Fryč v roce 1981 dokonce zvířecí plastiky z pálené hlíny (články J. Fryče v IZ, duben 1982, str. 25 - 27 a E. Grepla „Několik poznámek k nálezům zvířecích plastik ze Lhoty u Lipníka, okr. Přerov“ v IZ, únor 1983, str. 14 - 20). J. Fryč se domníval, že uvedené plastiky by mohly být paleolitického stáří, doposud však nebylo rozhodnuto o jejich bezpečném datování. Zvláště v devadesátých letech minulého století byl na lokalitě vyhledán J. Divíšem a J. Fryčem vedle patinované paleolitické industrie také značný počet kusů nepatinované štípané industrie (více než 100 kusů). Byly nalezeny artefakty typické pro mladší dobu kamennou (srpové čepelky, torzo kamenného sekeromlatu, hliněný přeslen a malé, nezdobené zlomky keramiky). Tato skutečnost probouzí úvahu spíše o mladším původu uvedených plastik.

Archeologický materiál z lokalit Lhota 2 a Lhota 3 nebyl dosud publikován. Soubor kamenných štípaných nástrojů z nověji objevené mladopaleolitické lokality Lhota 4 byl publikován v IZ, srpen 1998, str. 71 - 74. Počet nálezů se k roku 2003 přibližně ztrojnásobil. Rovněž na této lokalitě byly zaznamenány nálezy neolitických štípaných i hlazených nástrojů. Ve stejném čísle IZ (srpen 1998) byly publikovány J. Divíšem také pravěké nálezy od osady Kudlov (trať Dílnice) u obce Sušice a Oseku nad Bečvou, okr. Přerov a následně také v Přehledech výzkumů (Brno 1999). Uvedená archeologická lokalita byla objevena členy příborského AK v roce 1997. Nachází se v trati Dílnice, západně a jižně od autobusové zastávky Kudlov a mostu silnice přes potok Libušku (po obou stranách silnice do Sušic). Počet nálezů štípané i hlazené industrie a neolitické keramiky se k roku 2003 přibližně ztrojnásobil, podobně jako počet keramických zlomků slezské a platěnické kultury lidu popelnicových polí. V posledních dvou letech zde vyhledal J. Diviš povrchovými sběry také kamenné artefakty mladopaleolitické (z pazourku) a staropaleolitické či středopaleolitické (převážně zhotovené ze „sluňáku“). Archeologický materiál z ostatních lokalit v okolí Lipníku nad Bečvou a Hranic nebyl dosud publikován, u většiny lokalit je to z důvodu, že se jedná o poměrně malé kolekce kamenných artefaktů. Omezíme se tedy jen na popis poloh nověji objevených lokalit. Nová paleolitická stanice byla objevena v r. 2001 v trati Horecko. Nachází se SZ od Lipníku nad Bečvou, asi 400 m jihovýchodně od vesnice Trnávka a 300 m SV od staré silnice ve směru z Lipníku na Olomouc. Nebohatá kolekce z několika povrchových sběrů čítá jen asi 20 kusů kamenné štípané patinované industrie a několik kusů i industrie nepatinované.

ARCHEOLOGICKÉ LOKALITY OBJEVENÉ ČLENY PŘÍBORSKÉHO AK V ŠIRŠÍM OKOLÍ LIPNÍKU NAD BEČVOU

Mapka č. 4. Archeologické lokality v okolí Lipníku nad Bečvou

Č. LOK.	LOKALITA	NÁLEZY	POČET NÁLEZŮ*	DOBA (KULTURA)	OBJEV- ROK
1	Lhota 1	ŠI	1242 (4000)**	Aurignacien	JF -1974
1	Lhota 1	ŠI+BI+KE+PL	126 (200)	Neolit	JF -1974
2	Lhota 2	ŠI+BI+KE	67	Neolit	JF -1977
3	Lhota 3	ŠI+BI+KE	3 (30) **	Neolit	JF + ŠH -1978
4	Lhota 4	ŠI	463 (480) **	Aurignacien	DF - 1994
4	Lhota 4	ŠI+BI	35	Neolit	DF - 1994
5	Lipník - Chmelnice	ŠI+BI+KE	60 (96) **	Neolit	JF -1976
5	Lipník - Chmelnice	KE	100 ks keramiky	Kult.slezská	JF -1976
6	Osek n. B.	KE	100 ks keramiky	Kult.kanelovaná	JF -1979
6	Osek n. B.	KE	100 ks keramiky	Kult. lužická	JF -1979
6	Osek n. B.	KE	100 ks keramiky	Kult.slezská	JF -1979
6	Osek n. B.	KE	100 ks keramiky	Doba hradištní	JF -1979
7	Osek n. B. U mostu	ŠI+BI	5	Neolit	JD - DF 1997
7	Osek n. B. U mostu	KE	15	Kult.laténská	JD +DF 1997
8	Lipník - Horecko	ŠI	10	Neolit	JD - 2001
8	Lipník - Horecko	ŠI	15	Paleolit	JD - 2001
9	Kudlov u Sušic	ŠI	21	Starý paleolit	JD -1997
9	Kudlov u Sušic	ŠI	22	Aurignacien	JD - 1997
9	Kudlov u Sušic	ŠI+BI+KE	208	Neolit	JD +DF 1997
9	Kudlov u Sušic	KE	Asi 50 zlomků	Slezsko-platěnická	JD + DF 1997
10	Lipník - Jezero	ŠI+BI	4	Neolit	JD + DF 2006
11	Oldřichov	BI	2	Neolit	JD - 2000
		Celkem	2235		

Poznámky a vysvětlivky:

1. Nálezy: BI – broušená (kamenná) industrie, ŠI – štipaná (kamenná) industrie, KO – kostěné předměty, KE – keramika, PL – plastiky, BR – bronzové předměty, ŽE – železné předměty, MC – mince.

2. Monogramy objevitelů: DF – Daniel Fryč, JD – Jan Diviš, JF – Jiří Fryč, ŠH – Štefan Hřeš

3. * je uváděn jen počet artefaktů štipané a broušené industrie, **v závorce je celkový počet nálezů všech členů AK

STARÝ A STŘEDNÍ PALEOLIT

KUDLOV U SUŠIC, OKR. PŘEROV

Obr. 119. Kudlov u Sušic, okr. Přerov (trať Dílnice). Výběr kamenné štípané industrie:
1 – 3 - hroty ze sluňáku, 4 – 9 - úštěpy ze sluňáku, pazourku a křemene, 10 - čepel, 11 - drasadlo.

Obr. 120. Kudlov u Sušic, okr. Přerov (trať Dílnice). Výběr kamenné štípané industrie:
15, 18 - úštěpy ze sluňáku, 16 odštěpovač, 17 drasadlo.

MLADÝ PALEOLIT

LHOTA U LIPNÍKU NAD. BEČVOU (LHOTA 1)

Obr. 121. Výběr listovitých a jiných hrotů ze Lhoty u Lipníku nad Bečvou.

Lokalita Lhota 1: 1 až 3 - listovité hroty z radiolaritu, 4 až 6 - hroty z pazourku, 7 až 10 - hroty z křemence a rohovce.

Obr. 122. Výběr štipané industrie ze Lhoty u Lipníku nad Bečvou. Lokalita Lhota 1 : 13 až 18 - čepele a zlomky retušovaných čepelí.

Obr. 123. Výběr kamenné štípané industrie ze Lhoty u Lipníku nad Bečvou.
Lhota 1 : 15, 16, 18 - škrabadla, 17, 20, 21 - drasadla, 19 - rydlo, 22 - jádro z radiolaritu.

Obr. 124. Výběr kamenné štípané industrie ze Lhoty u Lipníku nad Bečvou.
Lokalita Lhota 1 : 1 až 12 škrabadla, 13 - drasadlo.

Obr. 125. Výběr štípané industrie ze Lhoty u Lipníku nad Bečvou.
Lokalita Lhota 1 : 1 až 13 - rydla.

MLADÝ PALEOLIT

LHOTA U LIPNÍKU NAD. BEČVOU (LHOTA 4)

Obr. 126. Výběr štípané industrie ze Lhoty u Lipníku nad Bečvou. Lokalita Lhota 4 :
1, 2, 4, 6, 7, 8, 11, 12, 13 - čepelě a zlomky retušovaných čepelí, 3, 5 - rydlů, 9, 10 - nože.

Obr. 127. Výběr štípané industrie ze Lhoty u Lipníku nad Bečvou. Lokalita Lhota 4 :
14 až 20 - čepelě a zlomky nástrojů, 21 - nůž, 22 - úštěp, 23 - zobec, 24 - rydlo.

Obr. 128. Výběr štípané industrie ze Lhoty u Lipníku nad Bečvou. Lokalita Lhota 4 :
1, 2, 4 - kombinace škrabadlo-rydlo, 3, 8, 9 - škrabadla, 7 - drasadlo.

NEOLIT

Obr. 129. Výběr hlazené industrie ze Lhoty u Lipníku nad Bečvou. Lokalita Lhota 1: 1 - tylní část vrtaného mlatu, 2 - kopytovitý klín.

Obr. 130. Výběr neolitické štípané industrie ze Lhoty u Lipníku nad Bečvou. Lokalita Lhota 1 : 10 až 17 - škrabadla.

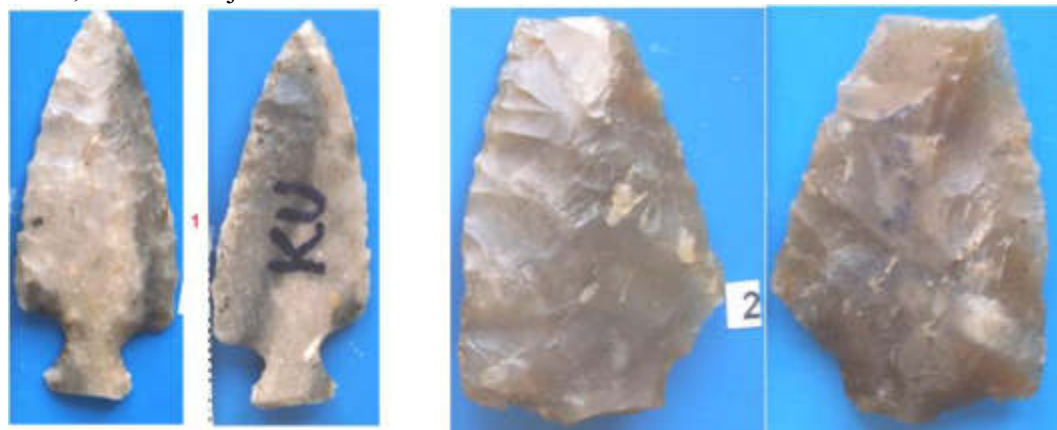

Obr. 131. Výběr nálezů ze Lhoty u Lipníku nad Bečvou. Lokalita: Lhota 1 :1 - přeslen, 5 - čepel s leskem.

KUDLOV U SUŠIC, OKR. PŘEROV

Obr.132. Kudlov u Sušic, okr. Přerov (trať Dílnice). Výběr kamenné štípané industrie: 8 - hrot s bilaterální retuší, 13 - hrot trojúhelníkového tvaru.

Obr. 133. Kudlov u Sušic, okr. Přerov (trať Dílnice). Výběr kamenné štípané industrie: 1 - hrot s řapem a vruby (38 x16 x4), 2 - dýčka (42x27x8).

Obr. 134 . Kudlov u Sušic, okr. Přerov (trať Dílnice). Výběr kamenné štípané industrie: 1 - pilka, 2 – 10 a 12 - 13 - čepele a zlomky čepelí, 11 - úštěp s vrubem, 14 a 15 - úštěpová škrabadla, 16 a 17 - úštěpy, 18 - část hrotu s řapem a vruby.

Obr. 135. Kudlov u Sušic, okr. Přerov (trať Dílnice). 6 – hrot

Obr. 136. Kudlov u Sušic, okr Přerov. Výběr kamenné hlazené industrie : 1 až 9 - sekerky ze zelené břidlice.

Obr. 137. Kudlov u Sušic, okr Přerov. Výběr kamenné hlazené industrie : 6 - sekerka ze zelené břidlice.

Obr. 138 . Kudlov u Sušic, okr. Přerov (trať Dílnice). Výběr kamenné hlazené industrie: 12 – 14 a 17 – 20 - kopytovité klíny, 15 – 16 - sekerky, 21 – hlazený nástroj.

Obr. 139 . Kudlov u Sušic, okr. Přerov (trať Dílnice). Výběr kamenné hlazené industrie: 10 a 11 - kopytovité klíny.

Obr. 140. Kudlov u Sušic, okr. Přerov (trať Dílnice). Výběr nálezů: 22 a 23 - přesleny

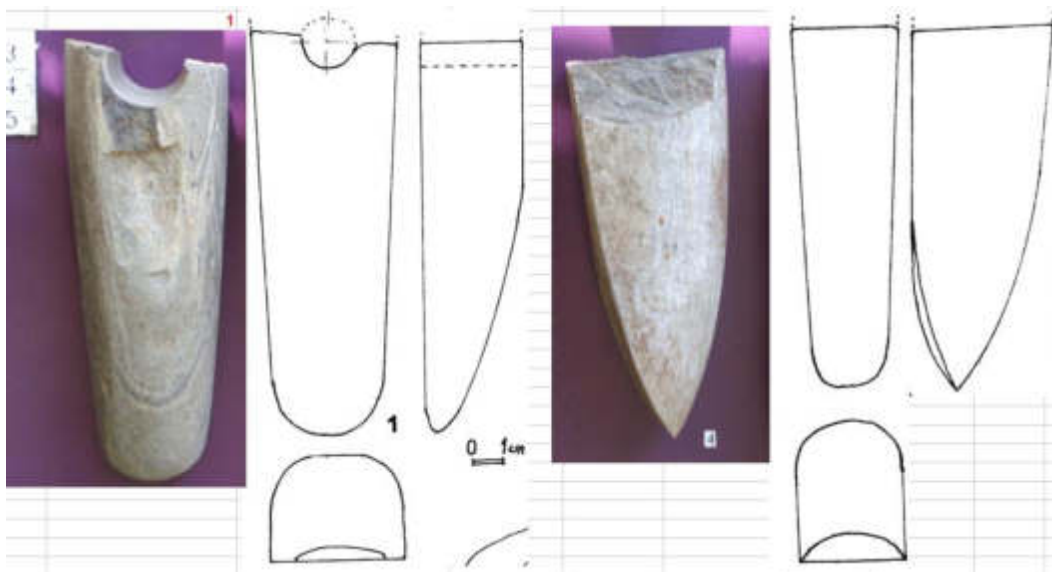
Obr. 141. Kudlov u Sušic, okr. Přerov. Výběr keramických zlomků nádob: 1 – 8, 11- lineární kultury a 9, 10, 12, 13 – kultury slezskoplatěnické.

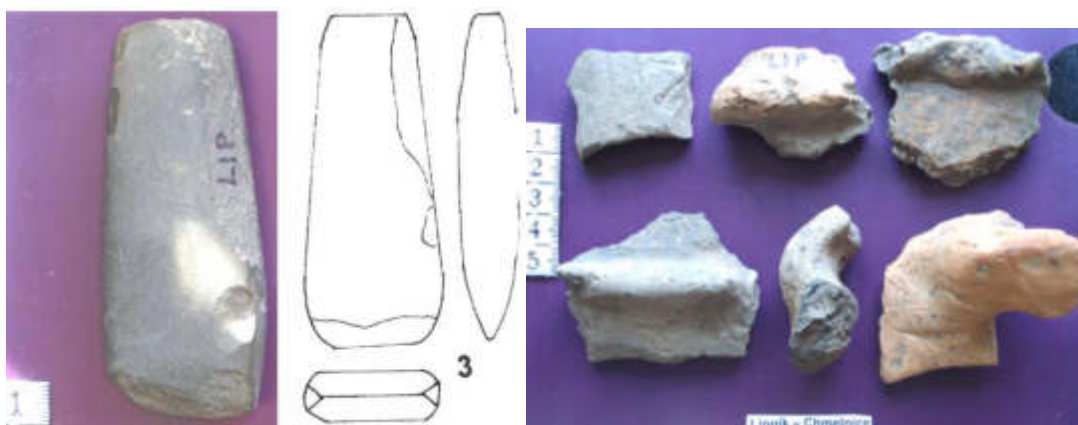
Obr. 142. Lhota 2, okr. Přerov. Výběr kamenné hlazené industrie: 1 a 2 - sekerky, 3 – část sekeromlatu, 4 – nedovrtaný mlat, 4 až 9 - kopytovité klíny, 10 – hlazený nástroj.

Obr. 143. Lhota 4, okr. Přerov. Výběr kamenné hlazené industrie: 2 - část kamenné bulavy.

Obr. 144. Lipník - Chmelnice, okr. Přerov. Výběr hlazených nástrojů: 1 a 4 kopytovité klíny.

Obr. 145. Lipník - Chmelnice, okr. Přerov. Výběr hlazených nástrojů: 3 - sekerka (vlevo), zlomky keramiky, držáky a ucha nádob (vpravo).

Obr. 146. Lipník - Chmelnice, okr. Přerov. Výběr nástrojů: 12 – 15 - kamenné otloukače.

Obr. 147. Lipník nad Bečvou, okr. Přerov. Lokalita Lipník - Chmelnice. Keramické zlomky nádob lidu popelnicových polí slezskoplatěnické kultury.

Obr. 148. Kudlov u Sušic, okr. Přerov. Keramické zlomky nádob slezskoplatěnické kultury.

Obr. 149. Kudlov u Sušic, okr. Přerov. Část rekonstruované nádoby popelnice slezskoplatěnické kultury.

DOBA ŽELEZNÁ

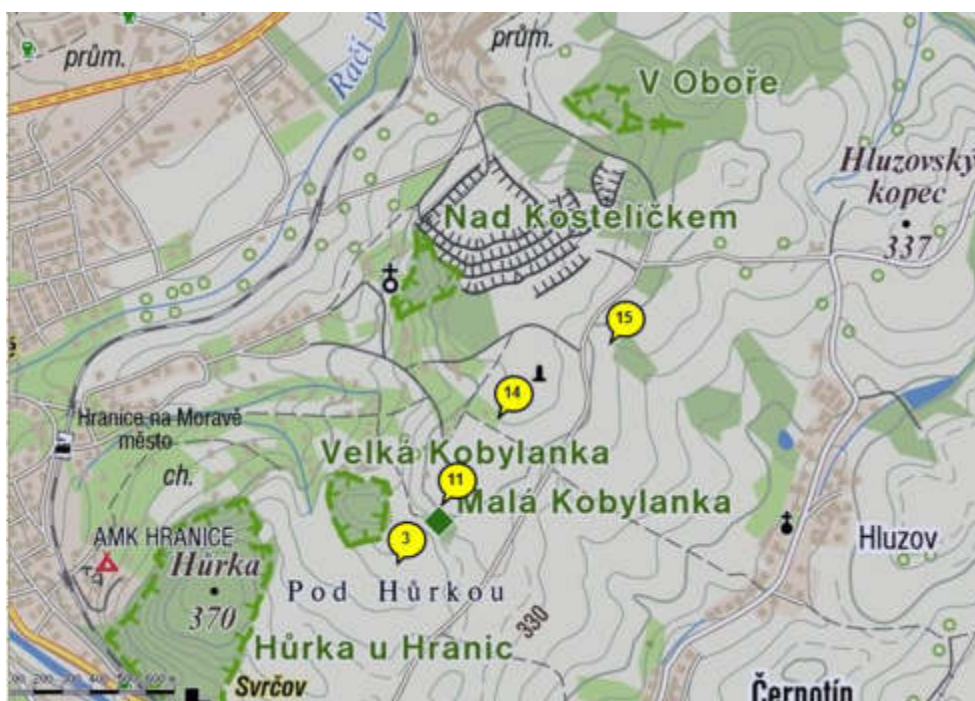

Obr. 150. Osek, okr. Přerov. Tuhované keramické zlomky nádob laténské kultury.

V. ARCHEOLOGICKÉ LOKALITY OBJEVENÉ A ZKOUMANÉ V OKOLÍ HRANIC

Lokalita Velká Kobylanka u Hranice. Na tomto významném epigravettienském nalezišti jsem během několika desítek let, získal povrchovými sběry asi 800 artefaktů kamenné štípané industrie, viz. foto : Výběr vybraných štípaných kamenných nástrojů z epigravettien.

Zatím málo početné jsou kolekce získané z jiných lokalit od Hranic na Moravě. Jedná se sběry ze dvou paleolitických lokalit objevených autorem tohoto příspěvku v roce 2000. První lokalita se nachází asi 300 m severním směrem od známého naleziště „Kobylanka“ s nálezy štípané industrie zařazené k epigravettien. Na novém nalezišti („Nad Kobylankou“) bylo nalezeno několik rydel, čepelí a 1 hrot (publikováno : J. Diviš, Nález paleolitického hrotu z Hranic na Moravě, okr. Přerov, IZ, prosinec 2000, str. 23). Druhá objevená archeologická lokalita je situovaná asi 300 m SV od prvně uvedené, po obou stranách asfaltované cesty, která vede k lomu. Archeologický materiál zatím není možné blíže kulturně zařadit.

Mapka č. 5. Archeologické lokality v okolí Hranic

Č. LOK.	LOKALITA	NÁLEZY	POČET NÁLEZŮ*	DOBA (KULTURA)	OBJEV- ROK
3	Hranice -V. Kobylanka	ŠI	832	Epigravettien	()
11	Hranice - Nad. Kobylankou	ŠI	22	Paleolit	()
15	Hranice - Pod cestou	ŠI	8	Paleolit	JD - 2001
14	Hranice - Nad jezírkem	ŠI	4	Paleolit	JD - 2000

Poznámky a vysvětlivky:

1. Nálezy: BI – broušená (kamenná) industrie, ŠI – štípaná (kamenná) industrie, KO – kostěné předměty, KE – keramika, PL – plasty, BR – bronzové předměty, ŽE – železné předměty, MC – mince.

2. Monogramy objevitelů: JD – Jan Diviš

3. * je uváděn jen počet artefaktů štípané a broušené industrie

MLADÝ PALEOLIT

HRANICE NA MORAVĚ

Obr. 151. Hranice, okr. Přerov. Hranice – Velká Kobylanka. Výběr štípaných kamenných nástrojů z epigravettien: 1 – 5, 10 - rydla, 6 a 7 - kombinace (vrták - rydlo), 8 – vrták na zlomené čepeli, 9 – dvojnásobný vrták, 11 - kombinace (rydlo-vrub), 12 – čepel.

Obr. 152. Hranice, okr. Přerov. Hranice – Velká Kobylanka. Výběr mikrolitických nástrojů z epigravettien: 1 až 8 - hroty a hrůtky, 9 až 16 - čepelky, 17 - škrabadlo, 18 až 27 - čepelky s otupeným bokem, 28 až 36 vrtáčky a rydélka.

Obr. 153. Hranice, okr. Přerov. Hranice – Velká Kobylanka. Výběr štípaných kamenných nástrojů z epigravettienů: 1 – čepelka s otupeným bokem, 2 - rydlo, 3 - čepelka s vrtáčkem, 4, 5, 6 8 – úštěpy, 7 - hrotitá čepelka, 9 a 10 – čepelky.

Obr. 154. Hranice, okr. Přerov. Hranice – Velká Kobylanka. Výběr štípaných kamenných nástrojů z epigravettienů: 1, 4, 5 - mikrohroty, 2 a 3 čepelky.

Obr. 155. Hranice, okr. Přerov. Hranice – Velká Kobylanka. Výběr štípaných kamenných nástrojů z epigravettienů: 1 – vrtáček, 2 a 3 - hroty.

Obr. 156. Hranice, okr. Přerov. Hranice – Velká Kobylanka. Výběr štípaných kamenných nástrojů z epigravettienů: 1 – rydlo, 2 – vrták, 3 – pilka, 5 – hrot.

VI. OKOLÍ KNĚŽIC, OKR. JIHLAVA V PRAVĚKU A STŘEDOVĚKU

Pravěk v okolí Kněžic, okr. Jihlava

Kraj kolem Kněžic náleží k Brtnické vrchovině, ležící východně od linie Telč- Batelov - Jihlava - Polná, je součástí jednoho z největších horopisných celků v českých zemích – Českomoravské vrchoviny. Kněžice leží při středním toku říčky Brtnice, nadmořská výška nejbližšího okolí dosahuje v průměru 537 m. Poloha obce se rozkládala v severozápadní části třebíčského okresu, v posledních letech patří již Kněžice administrativně k okresu Jihlava. Dlouho přetrvával oficiální názor, že mikroregion Kněžic nepatřil k tzv. starému sídelnímu území, obývaném člověkem již od pravěku, většinou od mladší doby kamenné (zhruba 5600 – 4000 př. n. l.). Přesto se podařilo archeologicky prokázat první osídlení okolí obce již od pozdního paleolitu a pro některá následná období.

Z historie archeologických výzkumů: Důležitým pramenem poznání o osídlení mikroregionu představují archeologické nálezy. Před rokem 1976 i v následujících letech prováděl archeologický průzkum v místech zaniklých středověkých vsí dr. Zdeněk Měřinský. Povrchovými sběry pravěkých a také středověkých artefaktů se zabývali ing. Karel Obrdlík (1976-1981), Jan Diviš (od roku 1976), v posledních 15 letech také dr. Milan Vokáč, manželé Škrdlovi z Třebíče a Daniel Fryč z Příbora.

Pravěké lokality začal autor této práce objevovat ve svém rodišti v Kněžicích, okr. Jihlava (dříve okr. Třebíč) již od roku 1976. Surovinami souborů kamenné štípané industrie je pazourek, rohovec typu Krumlovský les, křišťál, záhněda, křemen (výjimečně jsou obsaženy i jiné suroviny, jako obsidián, rohovec typu Olumučany, rutil a jiné). Nejednotnost materiálu a také použití různých surovin nedovoluje soubor industrií z Kněžic jednoznačně zařadit. Část nálezů, především z Hrutovské stráně a z Brodců zařazuje objevitel lokalit ve shodě s předními současnými moravskými odborníky (specialisty na starší dobu kamennou) do pozdního paleolitu (tíšnovien). To dovozují především poměrně časté nálezy drobných krátkých a kruhových škrabadel provázené mikročepelkami i zastoupením čepelí s otupeným bokem. Dále i hroty, které mají analogii s hroty nalezenými v okolí Příbora a Kopřivnice. Nepochybně do paleolitu lze zařadit také patinované obsidiánové jádérko z Hrutovské stráně. Majoritní část kamenných artefaktů zařazovali někteří profesionální archeologové do neolitu nebo eneolitu (dr. E. Grepl, dr. M. Vokáč). Ve sledovaném mikroregionu nebyl dosud zaznamenán žádný nález zlomků keramiky neolitické nebo eneolitické, ani nález tzv. srpové čepelky. Kromě štípané industrie byl však autorem příspěvku nalezen jeden hlazený nástroj (sekerka), kamenný a keramický přeslen (přesleny jsou pravděpodobně mladšího původu). V minulosti byly ještě zaznamenány ojedinělé nálezy dvou sekeromlatů (z Jestřebí a Chaloupek u Nové Brtnice, vzdálenost těchto nalezišť od Kněžic je asi 3 km.). Zaměření převážně na lov zvěře mohlo v některých oblastech dlouho přežívat. Vedle neolitu v jižní a východní části okresu Třebíč a na Znojensku nelze vyloučit existenci mezolitu v některých mikroregionech Českomoravské vrchoviny a jeho časovou souběžnost s neolitem. Archeologické nálezy i okolnosti z Kněžic tuto myšlenku nevylučují (nalezená mikroškrabadla a mikročepelky, některé s určitou tendencí ke geometrickým tvarům). Přesto musím zatím konstatovat, že tato industrie z Kněžic je proti klasické mezolitické industrii z nejbohatšího moravského naleziště Smolínu při řece Jihlavě, nebo i v porovnání s industriemi z Příbora "chudá" a odlišná především nedostatkem geometrických tvarů u mikronástrojů. Řeku Brtnici lze označit za „osu“ objevených pravěkých lokalit i ojedinělých nálezů štípané industrie. Prakticky všechny nálezy pocházejí z míst vzdálených od toku Brtnice jen 100 až 800 m. Archeologický výzkum mikroregionu v Kněžicích se týkal především okolí středního toku říčky, asi v délce 8 km. Z těchto nálezových okolností vyplývá, že dávní příchozí sledovali důsledně tento vodní tok. Snad je k tomu vedl zdroj obživy, orientace a nejlepší schůdnost v zalesněném terénu, pravěká stezka, nejpravděpodobněji však především místní bohaté zdroje křišťálu.

Křišťál patří k nejpozoruhodnějším surovinám používaných v pravěku k výrobě štípaných nástrojů. Je registrován na více než 20 moravských paleolitických lokalitách. Významný moravský badatel doc. dr. Antonín Přichystal z Katedry geologie a paleontologie přírodovědecké fakulty Masarykovy university v Brně na základě svých výzkumů a výzkumů J. Diviše potvrzuje předpoklady, že západní Morava představovala během mladší i starší doby kamenné hlavní zdrojovou oblast této neobvyklé suroviny. Podobně jako autor tohoto příspěvku nacházel i on v prostoru Sklené - Rousměrov u Žďáru nad Sázavou vedle nepoužité křišťálové suroviny i křišťálové a silicitové artefakty. dr. A. Přichystal prováděl povrchový průzkum v r. 1988 i na katastrech obcí Brtnice, Jestřebí, Kněžice, Hladov a Brtnička s pozitivními výsledky. Oba potvrzené zdroje křišťálové suroviny v pravěku jsou od sebe vzdáleny asi 35 km. Exploatace křišťálu pravěkými obyvateli „Kněžic“ byla velmi významnou činností. Nejednotnost materiálu z Kněžicka naznačuje osídlení ve více časových a kulturních horizontech doby kamenné. Nesporně se jedná o nejhlubější průnik do masivu Českomoravské vrchoviny již v pozdním paleolitu. (Svoboda, J. a kol.: Paleolit Moravy a Slezska, AÚAV). Přes 350 kusů nalezené kamenné štípané industrie (dohromady na všech lokalitách), využívání místních surovin a také několik připálených silicitů ze 3 tří nejbohatších lokalit upomíná na trvalejší pobyt pravěkých lovců v tomto mikroregionu.

Okolí Kněžic od raného středověku

Kněžice jsou v písemných pramenech poprvé doloženy již roku 1222, kdy se po nich píše Herich z Kněžic, patrně Dětrich z rodu Hrutoviců, erbu poloutrojčarů. Příslušníci tohoto rodu zastávají od poslední čtvrtiny 12. století různé důležité úřady v rámci znojemského a bitovského hradskeho obvodu a za služby prokázané zeměpánovi dostávají patrně koncem 12. stol. až v prvních dvou desetiletích 13. století výsluhou část území na okraji pomezního hvozdu a Kněžice se stávají jádrem hrotovické državy.

To, že Kněžice a jejich bezprostřední okolí bylo osídleno již od 12. století a ves náležela k želivskému klášteru, jenž kolonizoval jejich okolí, je pouhou kombinací založenou na některých hypotézách, předpokladech a pozdějších písemných pramenech 13. století. Také název obce je možno vysvětlit nejen jako ves lidí kněžových, nýbrž i ves lidí knížecích založenou zeměpánem nebo na zeměpanském území. Sám kostel sv. Jakuba Většího v Kněžicích pochází podle dochovaných architektonických prvků z doby kolem 1240. V polovině 13. století je v Kněžicích za dosti nejasných okolností doloženo proboštství želivské premonstrátské kanonie. Spíše však asi šlo o inkorporovanou faru, jejíž správce měl titul probošta a zároveň spravoval zdejší želivské statky, z nichž později jsou mezi ně počítány Hrutov, Brodce a Véska. Zbytek kněžického statku byl vždy v rukou drobné šlechty.

Důležitým pramenem poznání o osídlení mikroregionu i v raném středověku představují archeologické nálezy (viz kapitola a fotografická příloha s popisem vybraných artefaktů).

ZANIKLÉ VSI

Bohdančice u Brodců; pusté lány, louky aj. drželi poddaní ve Brodcích, pustý dvůr, ale psán je u sousedního Hrutova. Byl tehdy (ke konci XV. stol. již „zarostlý“. Roku 1519 Hynek Brtnický z Valdštejna vkládá do desek manželce své Kateřině Zajímačce z Kunštátu „zámek Brtnici s dvorem poplužním, podacím a kostelním ves Uhřinovice, Rychlov Kněžice s podacím kostelním, ves pustou Skalky, ves Vísku, Brodce s pustou vsí Martinicemi a pustým dvorem Strážic, ves Hrutov s pustým dvorem Bohdanickým, ves Jestřebí s pustými vesnicemi, kteréž slovou Stančice, Lhotka, Zhořec a Střemče (Jan Večeřa, Domovopis Kněžic u Jihlavy, 1937).

Lhotka stávala 1,3 km severozápadně od Jestřebí v mělké úžlabině nazývané „Chlupu žlab“ vysunuté severozápadním směrem z mělkého údolí, jímž protéká od SSZ bezejmenný potok. Pochází odsud menší kolekce archeologického materiálu. Vznik Lhotky lze položit rámcově do 2. až 3. třetiny 13. až 1. poloviny 14. století. L. Hosák naznačuje, že již před rokem 1371 byla pustá. V roce 1399 se Lhotka zapisuje do zemských desek jako pustá.

Mosty u Kněžic byly ještě 1464 vesnicí, roku 1580 slove ono místo pusté „les Mosty“ až k Petrůvkám. V roce 2002 byla objevena nová archeologická lokalita s pravěkými a raně středověkými nálezy. Lokalita se nachází asi 0,5 km SZ od Rychlova, mezi Brtnicí a Kněžicemi a byla pojmenována Čihadla 2 (viz. Diviš, J. : Středověká keramika z archeologické lokality Čihadla 2 u Kněžic, okr. Třebíč, AMS 2008, str. 21 – 24). Pokud by raně středověké nálezy z Čihadla 2 nepocházely ze zaniklé vsi Mosty, lze uvažovat o dále uváděném Větrovu.

Větrov bývala někdy osada mezi Rychlovem a Petrůvkami jižně od Brtnice podle zápisu z roku 1464. Potom zpusťla a více se nepřipomíná. Nyní nese to jméno východní část Kněžic.

Petrůvky Malé u Zašovic – zpráva z roku 1556 (dle urbáře). Nyní je tam sběr pramenů vodovodu. Našli tam zbytky ohořelých trámů a nádoby dřevěné.

Jihozápadně od Brtnice na území dnešního komplexu Aleje (Jestřebský les) stávalo několik vesnic, které byly buď součástí statků nižší šlechty (Zhořec, Střenčí), někdy i statky dělené mezi řadu majitelů (např. Střenčí a částečně i Zhořec), nebo i církevních feudálů (Stančice). Šlo o území inklinující k západně položenému Stonařovsku, jež bylo během 13. století v držení Ranožirovců erbu jeleního parohu a z jihovýchodu sem mohlo zasahovat i dominium Hrutoviců kolem Kněžic.

První bezpečná zpráva o **Stančicích** je z roku 1436, kdy převorka kláštera magdalenitek v Dalešicích pohnala Milotu z Přemilkova, že drží bezprávně klášterní zboží. Zdá se, že ves byla sekularizována dalešickým magdalenitkám v období husitských válek. Odkdy byla osada v jejich držení není bezpečně známo. Opuštěná snad byla v rozmezí let 1447 až 1502. Ves ležela v prostoru mezi Zelenou a Brtnickou alejí, asi 1 km jihozápadně od hájovny Aleje, kde je dosud dochován název lesní trati Stančice. V této trati a jižněji položeném Horním Bělohávkou jsou dosud patrné pozůstatky kamenných základů zemědělských usedlostí, které byly již před rokem 1866 rozebírány a kámen z nich používán na stavbu domů v okolních obcích. Při rozebírání byly nacházeny i různé archeologické nálezy, jako např. opracované prahy, železné předměty, keramika zvířecí kosti, zuhelnatělé obilí a podobně, které se však bohužel nedochovaly. Roku 1900 byl nedaleko od Stančic v lesní trati Zálami, nalezen v nádobě neznámý počet pražských grošů Václava II.

Přesnou polohu další zaniklé vsi **Skalky** neznáme. Podle polní trati „Skalky“ a stejnojmenně pojmenované kóty 619,5 m n. m. asi 1,5 km západně od Kněžic se musela nacházet někde v tomto prostoru. V písemných pramenech je ves doložena až jako pustá v letech 1590 – 1591.

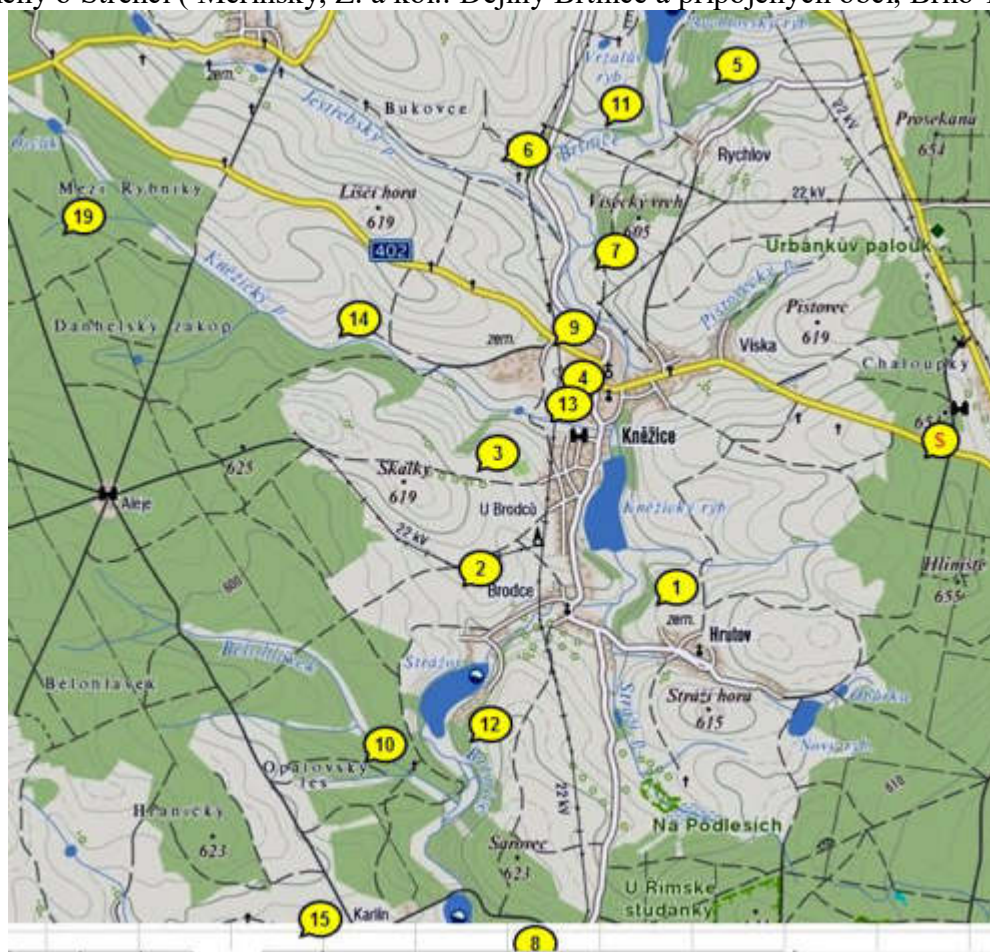
Další zaniklá ves, **Martinice** (název odvozen od osobního jména - ves lidí Martinových) ležela u Brtničky, asi 2 km východně nebo severovýchodně od Dlouhé Brtnice. Ani u této zaniklé vesnice není dosud známa její přesná poloha.

Strážov u Brodců byl roku 1464 ještě vesnicí, ale roku 1505 již pustinou, okolo roku 1580 stál zde „pustý dvůr Strážov“. Přesná poloha této zaniklé vsi by mohla odpovídat archeologickému nalezišti objeveného v roce 1983 Petrem Komárkem v trati „Červené žlábky“, asi 0,7 km jihozápadně od konce Brodeckého rybníka. (viz. Diviš, J.: Nové archeologické nálezy ze zaniklých středověkých vesnic z okolí Kněžic, okr. Třebíč, IZ prosinec 1995, str. 55 - 56.).

Zhořec je v písemných pramenech poprvé připomínán roku 1355. Ves je uváděná jako pustá i v urbáři brtnického panství z let 1533 – 1538. Ves se nacházela asi 1,5 km jihovýchodně od Stonařova, kde na ni dodnes upomíná název dvora Zhořec.

Střenci. Tato zaniklá ves ležela v údolí potoka orientovaného směrem Z-V. Od Jestřebí byla vzdálena 1,5 km jihozápadním směrem. Povrchový průzkum lokality byl prováděn v letech 1964 a 1970. Na levém břehu potoka byly zjištěny obdélníkové půdorysy dvou domů. Před západněji

položenou usedlostí je závrť po sklípku. Výše proti proudu potoka jsou na levém břehu zachovány tři hluboké úvozy, které se sbíhají a ústí k brodu přes potok. Pravděpodobně jde o terénní relikt po jedné větvi Haberské cesty. Na pravém břehu potoka naproti úvozům stojí v lese kamenná zeď, označována lidovou tradicí za pozůstatek tvrze. Z jejího bezprostředního okolí pochází i menší soubor archeologických nálezů, převážně keramických. O funkci nasucho kladeného zdiva však nelze bez rozsáhlejšího archeologického výzkumu rozhodnout. Mezi nalezenými okraji keramiky převládají typy ovalené, zdvojené a vně vodorovně vytažené. Z výzdobných motivů se objevují vlnice, rýhy, žlábký a složité ornamenty provedené radélkem. Celý soubor je možné vročit do 14. až 1. poloviny 15. století, což je v souladu s historickými prameny o Střenci (Měřinský, Z. a kol.: Dějiny Brtnice a připojených obcí, Brno 1988).

Mapka č. 5. Archeologické lokality v okolí Kněžic, okr. Jihlava

Přehled archeologických lokalit v okolí Kněžic

OKRES	OZNAČENÍ NA MAPCE	LOKALITY	ARTEFAKTY POČET	DRUH	DOBA (KULTURA)	OBJEVIL - ROK
Jihlava	1	Hrutovská stráň	105	ŠI	Tišnovien+mezolit	Diviš Jan -1976
Jihlava	2	Brodce - Na mlýnských	103	ŠI+BI	Tišnovien+neolit	Diviš Jan -1976
Jihlava	3	Soukupova stráňka	31	ŠI	Mezolit+neolit	Diviš Jan -1976
Jihlava	4	Kněžice - Za obchodem	6	ŠI	Tišnovien	Diviš Jan -1977
Jihlava	5	Rychlov - Nad rybníčkem	2	ŠI	Tišnovien	Diviš Jan -1977
Jihlava	6	Kněžice - Čihadla	19	ŠI	Tišnovien+neolit	Obrdlík Karel 1979
Jihlava	7	Kněžice - Viský vrch	1 (5)	ŠI	Tišnovien	Obrdlík Karel 1979
Jihlava	8	Turkův rybníček	1	ŠI	Tišnovien	Diviš Jan -1995
Jihlava	9	Kněžice - Pod hřbitovem	2	ŠI	Neolit	Diviš Jan -1976
Jihlava	10	Brodce - Červené žlábky	5	KE	Raný středověk	Komárek P.- 1981
Jihlava	11	Kněžice - Čihadla 2	16	ŠI	Tišnovien	Diviš Jan - 2002
Jihlava	11	Kněžice - Čihadla 2	40	KE	Raný středověk	Diviš Jan - 2002
Jihlava	12	Brodce - Nad tábořem	2	ŠI	?	Diviš Jan -1995
Jihlava	13	Kněžice - Cahovo pole	5	ŠI	?	Diviš Jan -1995
Jihlava	14	Kněžice - Luže	2	ŠI	?	Diviš Jan -2002
Jihlava	15	Opatov - Hutě u Zlatomlýnu	1	ŠI	?	Diviš Jan -1976
Jihlava	16	Hrutov - cesta k Řím. stud.	1	ŠI	?	Diviš Jan -1977
Jihlava	17	Kněžice - U babího kříže	1	ŠI	?	Diviš Jan -1977
Jihlava	18	Kněžice - "V d'ámách"	4	ŠI	?	Diviš Jan -1977
Jihlava	19	Kněžice - Střenčí	1	ŽE	Raný středověk	?
Jihlava	S	Chaloupky	sekeromlat	BI	Neolit	Kaňka Jindřich
Jihlava	neoznačeno	Brodce 2	9	ŠI	?	Diviš Jan -1995
Jihlava	neoznačeno	Brodce - Nad splavem ryb.	3	ŠI	?	Diviš Jan -1995

celkem 360

Poznámka: ŠI – štípaná industrie, BI – broušená industrie, KE – keramika, ŽE – železné předměty.

POZDNÍ PALEOLIT

KNĚŽICE, OKR. JIHLAVA

Obr. 157. Kněžice – Hrutovská stráň. Výběr kamenné štípané industrie: 1 - drobný čepelový hrot s otupeným bokem, 2 - mikročepelka, 3 a 4 - mikrohroty, 5 - mikroškrabadlo, 6 - úštěp.

Obr. 158. Kněžice – Hrutovská stráň. Výběr kamenné štípané industrie: 1 – 8 - úštěpová škrabadla z rohovce a pazourku.

Obr. 159. Kněžice – Hrutovská stráň. Výběr kamenné štípané industrie: 5 - nůž, 6 – 10 - čepelky a mikročepelky.

Obr. 160. Kněžice – Hrutovská stráň. Výběr kamenné štípané industrie : 1 až 5 hroty, 6 až 14 -čepele, 15 - rydlo klínové.

Obr. 161. Kněžice – Hrutovská stráně. Kamenný nástroj (škrabadlo) z Hrutovské stráně.

Obr. 162. Kněžice – Hrutovská stráně. Výběr kamenné štípané industrie: 1 – 2 - jádra z rohovce, 3 - úštěp z rohovce, 4 - jádro z obsidiánu.

Obr. 163. Kněžice – Brodce. Výběr štípané industrie: 4 - retušovaná čepel z křišťálu, 5 - vrták ze záhnědy.

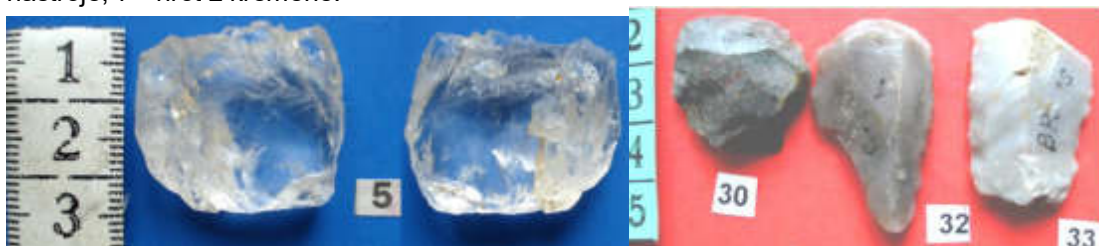
Obr. 164. Kněžice – Brodce. Výběr křesťálové štípané industrie: 1 - škrabadlo, 2, 3 - retušované předměty, 4 - hrot s řapem, 5, 7, 9 - úštěpy, 6 - rydlo s vrubem, 8 - drobný hrot.

Obr.165. Kněžice – Brodce. Výběr štípané industrie z rohovce: 1 - škrabadlo, 2 - čepel, 3 - hrůtek.

Obr. 166. Kněžice – Brodce. Výběr štípané industrie z rohovce a křemene: 5 -škrabadlo, 6 - zlomek nástroje, 7 - hrot z křemene.

Obr. 167. Kněžice – Brodce. Výběr štípané industrie z křišťálu a rohovce: 5, 30, 32 - škrabadla, 33 - retušovaná čepel.

Obr. 168. Kněžice – Brodce. Výběr štípané industrie z křišťálu a rohovce : 3 a 4 - rydla, 25 a 28 - retušované čepele, 26 - jádro.

Obr. 169. Kněžice – Brodce. Výběr štípané industrie : 1 - hrot, 2 a 5 - mikročepelky, 4 - mikroškrabadlo.

Obr. 170. Kněžice, okr. Jihlava. Brodce - Nad splavem brodeckého rybníku. Výběr štípané industrie: 1 a 2 - drásadlovité úštěpy.

Obr. 171. Kněžice, okr. Jihlava. Brodce 2. Výběr štípané industrie: 2 - kombinace (nůž – škrabadlo).

Obr. 172. Kněžice, okr. Jihlava. Brodce 2. Výběr štípané industrie: 7 - rydlo, 8 - hrot, 9 - škrabadlo ze záhnědy.

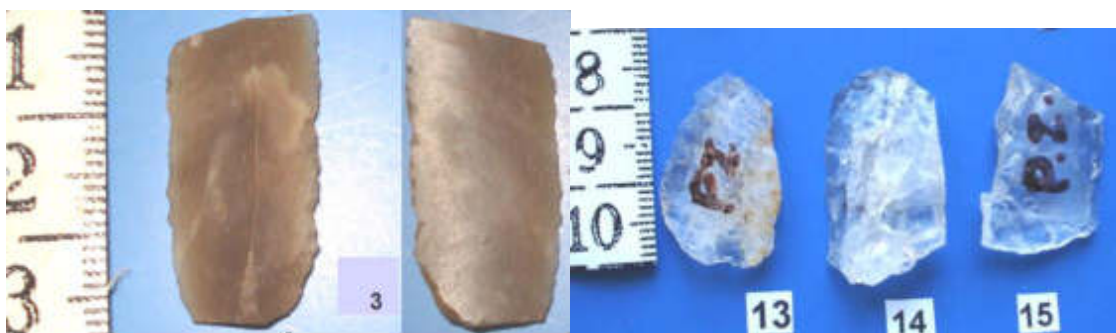
Obr. 173. Kněžice – Číhadla 1 a 2. Výběr křišťálové a křemenné štípané industrie: 1 až 5 - hroty.

Obr. 174. Kněžice – Číhadla 1. Výběr kamenné štípané industrie: 1 a 2 - hroty, 3 – škrabadlo.

Obr. 175. Kněžice – Číhadla 2. Výběr kamenné štípané industrie: 13 a 14 - ústěpová škrabadla, 15 - část nástroje připáleného v ohni, 16 - jádro.

Obr. 176. Kněžice – Soukupova stráňka. Výběr štípané industrie z rohovce a křišťálu : 3, 13, 14, 15 - retušované čepelky.

Obr. 177. Kněžice – Soukupova stráňka. Výběr štípané industrie z rohovce (6 a 7 připáleno v ohni): 1 - mikroškrabadlo, 4 – 7 - škrabadla, 2 - retšovaný úštěp, 3 - mikrojádru.

Obr. 178. Kněžice – Za obchodem. Výběr štípané industrie: 1 - čepelka s otupěným bokem, 2 - úštěp s místní retuší, 3 - načaté jádro z křemene.

Obr. 179. Kněžice – Cahovo pole: 1 - čepelka z rohovce, 2 - hrot z křišťálu, 3 - úštěp z rohovce.

Obr. 180. Kněžice – Rychlov. Výběr štípané industrie: 1 a 2 - jádra z rohovce.

NEOLIT

KNĚŽICE, OKR. JIHLAVA

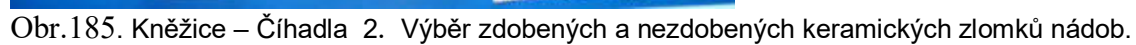
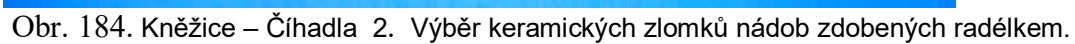
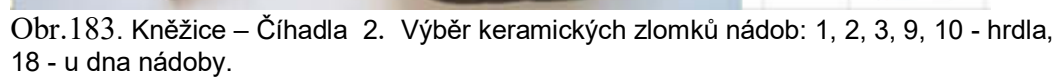
Obr. 181. Neolitické hlazené nástroje z Kněžic, okr. Jihlava: 1 - sekerka, 2 - torzo kopytovitého klínu (lokalita Kněžice – Brodce), 12 - přeslen (Ø21x11,4) s výzdobou na obvodu – vlnovka se šipkou (lokalita Číhadla 1).

RANÝ STŘEDOVĚK

KNĚŽICE, OKR. JIHLAVA

Obr.182. Kněžice – Číhadla 1. Výběr keramických zlomků nádob: hrdla.

Obr.186. Kněžice – Hrutovská stráň. Výběr keramických zlomků nádob.

Obr.187. Kněžice – Soukupova stráňka. Výběr tuhových keramických zlomků nádob.

Obr. 188. Kněžice – Cahovo pole. Výběr keramických zlomků nádob.

Obr.189. Kněžice – Korešovo pole. Výběr keramických zlomků nádob: 1, 2, 34 - hrdla

Obr.190. Kněžice – Korešovo pole. Výběr keramických zlomků nádob: hrdla

Obr.191. Kněžice – Luže. Výběr keramických zlomků nádob.

Obr.192. Kněžice – Červené žlíbky. Výběr zdobených a nezdobných keramických zlomků nádob.

Obr. 193. Kněžice – Střenčí. 1 - ostruha, 2 - hrot.

Obr. 194. Kněžice – U malovaného mostu. 3 Mlýnské zařízení (neolit ?), z pískovce, nález B. Syrovátky z Kněžic.

VII. Archeologické nálezy štípané a hlazené industrie z ostatních lokalit

OKRES	LOKALITA	NÁLEZY	POČET NÁLEZŮ*	DOBA (KULTURA)	OBJEV- ROK
Znojmo	Střelice u Jevišovic	ŠI+KE	123	Neolit a eneolit	
Znojmo	Jiřice u Mor Budějovic	ŠI	4	Starý paleolit	
Znojmo	Hluboké Mašůvky	ŠI	13	Neolit a eneolit	
Břeclav	Dol. Věstonice	ŠI	40	Gravettien	
Břeclav	Dol. Věstonice	ŠI	3	Neolit	
Třebíč	Slavice	ŠI	2	Neolit a eneolit	
Kroměříž	Hlinsko u Bystřice p. H.	ŠI+BI+KE	14	Neolit	
Třebíč	Štěpánovice	ŠI	1	Neolit a eneolit	
Třebíč	Štěpánovice	KE	7 ks	Laténska k.	
Třebíč	Jaroměřice (hřbitov)	KE	7 ks	Horákovská k.	
		Celkem	195		

Poznámky a vysvětlivky:

1. Nálezy: BI – broušená (kamenná) industrie, ŠI – štípaná (kamenná) industrie,
KO – kostěné předměty, KE – keramika, PL – plastiky, BR – bronzové předměty,
ŽE – železné předměty, MC – mince.

2. Monogramy objevitelů: JD – Jan Diviš, 3. * je uváděn jen počet artefaktů štípané a broušené industrie.

MLADÝ PALEOLIT GRAVETTIIEN

DOLNÍ VĚSTONICE

Obr. 195. Dolní Věstonice. Výběr paleolitické kamenné štípané industrie (gravettien): 1 až 14 čepele.

Obr. 196. Dolní Věstonice (nález B . Borovičky při polní cestě k Děvičkám, asi v polovině cesty). Výběr paleolitické kamenné štípané industrie (gravettien): 1 - listovitý hrot.

Obr. 197. Hlinsko pod Hostýnem. Výběr neolitické kamenné hlazené industrie.

NEOLIT A ENEOLIT

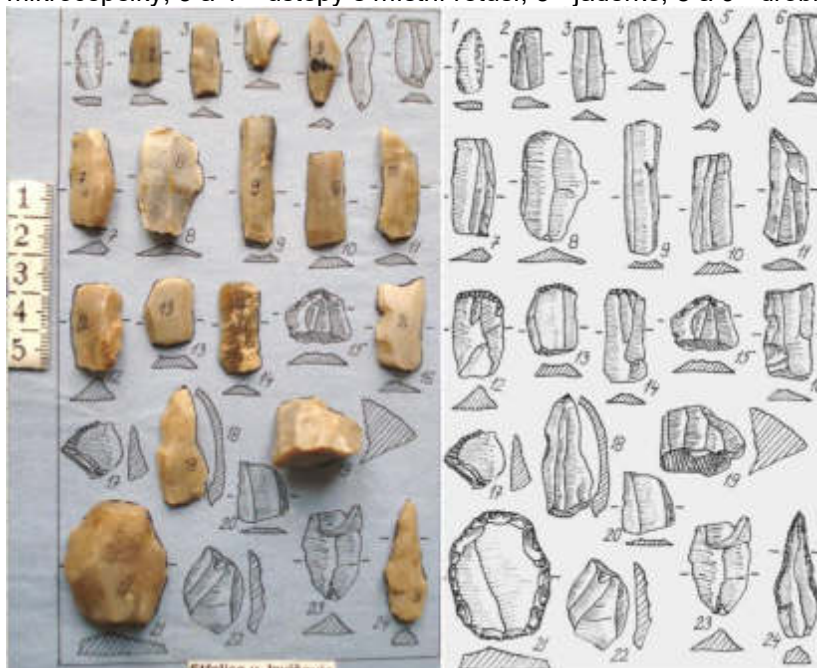
STŘELICE U JEVIŠOVIC

Obr. 198. Střelice u Jevišovic . Výběr křišťálové a křemenné štípané industrie: 10, 12, 14 – úštěpy, 11 – mikročepelka, 13 – mikrojádro, 7 – mikroškrabalo, 27 – úštěp s vrubem.

Obr.199. Střelice u Jevišovic . Výběr křišťálové a obsidiánové štípané industrie: 1 a 2 - mikročepelky, 3 a 4 – úštěpy s místní retuší, 5 - jádřko, 8 a 9 - drobná úštěpová škrabadla.

Obr. 200. Střelice u Jevišovic . Výběr rohovcové štípané industrie: 1 až 11, 16, 18 – čepelky, 12 až 15, 17, 21 - škrabadla a mikroškrabadla, 19 – jádro, 20, 22, 23 úštěpy, 24 vrták.

Obr. 201. Jaroměřice, okr. Třebíč. Lokalita Jaroměřice - hřbitov. Keramické zlomky nádob horákovské kultury.

Obr. 202. Štěpánovice, okr. Třebíč. Keramické zlomky nádob laténské kultury.

VIII. UMĚLECKÉ PŘEDMĚTY

Obr. 203. Příbor, okr. Nový Jičín. Lokalita: Příbor – Statek: Část zdobeného kostěného předmětu.

Obr. 204. Kopřivnice, okr. Nový Jičín. Lokalita: (Kopřivnice 3), 7 - zoomorfní kamenná plastika hlavy (Kopřivnice 3), 8 - zoomorfní kamenná plastika hlavy s otvorem.

Obr. 205. Příbor, okr. Nový Jičín. Lokalita: Borovec. 1 - kultovní předmět. 2 - Fulnek, okr. Nový Jičín. Lokalita: Fulnek – Jelenice. 2 - část kuželového předmětu s výzdobou.

Obr. 206. Lipník, okr. Přerov. Kruhové závěsky: Lokalita : Lipník Jezero, 18 - Radotín u Bílovce – Horní lokalita.

Obr. 207. Příbor, okr. Nový Jičín. Lokalita Janský sloup: korálky.

Obr. 208. Příbor, okr. Nový Jičín. Lokalita Příbor - Bažantnice: korálky.

Obr. 209. Příbor, okr. Nový Jičín. Lokalita Příbor – Bažantnice: 11 - zdobený perleťový předmět.

Obr. 210. Příbor, okr. Nový Jičín. Lokalita Příbor – Bažantnice.

Obr. 211. Kopřivnice, okr. Nový Jičín. Lokalita: Větrkovická přehrada: prsten s rytinou jelena.

Obr. 212. Část laténského náramku z Příbora-Prchalova. Nález Tomáše Truchlého z Kopřivnice.

Obr. 213. Příbor, okr. Nový Jičín. Lokalita Janský sloup: knoflíky a pod.

Obr. 214. Příbor, okr. Nový Jičín. Medailonek. Lokalita Příbor – Prchalov.

Obr. 215. Příbor, okr. Nový Jičín. Medailonky. Lokalita Příbor – Bažantnice.

Obr. 216. Kněžice, okr. Jihlava. Medailonek. Lokalita Kněžice – Brodce.

Obr. 217. Kněžice, okr. Jihlava. Zdobení knoflík. Lokalita Kněžice – Brodce.

Obr. 218. Kněžice, okr. Jihlava. Zdobené knoflíky. Lokalita Kněžice – Hrutovská stráň.

Obr. 219. Kněžice, okr. Jihlava. Zdobení knoflík. Lokalita Kněžice – Hrutovská stráň.

BIOGRAFIE AUTORA

Diviš Jan (* 20. 12. 1943 Kněžice, okr. Třebíč, nyní okr. Jihlava) – učitel.

Odborný učitel v Kopřivnici (1968 - 96), nyní důchodce. Studoval v letech 1983-86 na PedF v Ostravě šestisemestrové studium učitelství odborných předmětů. Byl členem vedení pobočky ČAS pro severní Moravu a Slezsko a nevynechal ani jediné setkání členů pobočky od jejího zrodu. Je dlouhodobým předsedou Archeologického klubu (dříve archeologického kroužku) v Příboře. Úzká vzájemná spolupráce s bývalým předsedou AK Jiřím Fryčem, po jeho smrti již přes dvě desítky let s jeho synem Danielem Fryčem, přinesla výraznou a nezpochybnitelnou úspěšnost této organizace v rámci Moravy a Slezska.

Jan Diviš se zaměřuje hlavně na paleolit a neolit. Archeologii se věnuje přes 40 let. Začal provádět systematický povrchový průzkum okolí Příbora, Kopřivnice, Štramberku, ale také Třebíčska, později přibýlo též okolí Lipníku nad Bečvou a Hranic, a konečně asi před 20 léty zahájil s badáním i v širším okolí Bílovce a Fulneku. V těchto uvedených regionech Moravy a Slezska objevil přes 80 významnějších archeologických lokalit, většinou polykulturních. Každá z lokalit je doložena řádově několika desítkami až stovkami kamenných nástrojů nebo i jiných artefaktů.

V širším okolí Příbora a Kopřivnice se jedná především o objevení více než 20 stanic z období pozdního paleolitu a mezolitu. V říjnu 1997 objevil archeologickou lokalitu Příbor – Prchalov, a to v místě, kde podle pověsti stála osada, ještě před vznikem Příbora (1251) s dnešní lokalizací. Objeveno a v dalších letech bylo zkoumáno polykulturní archeologické naleziště s několika časovými horizonty: štípaná industrie náleží pravděpodobně pozdnímu paleolitu, zlomky keramiky dokládají přítomnost lidu popelnicových polí slezsko-platěnické kultury, dále dobu římskou a stěhování národů, jiný keramický soubor pochází ze střední a mladší doby hradištní, největší část keramických zlomků náleží pozdní době hradištní a ranému středověku. Potvrdilo se, že mnohé z pověstí o legendární starobylosti Příbora může mít reálné jádro. Místo naleziště keramiky i jiných nálezů je totožné s místem vyprávění.

V pověsti udaná doba zániku „starého Příbora“ po mongolském vpádu v r. 1241 je také věrohodná, neboť na lokalitě dosud nebylo nalezeno větší množství zlomků keramiky

s mladším datováním. Příbor, kde dosud stojí, byl tedy vystaven při zboru, což se jeví nyní jako nejpravděpodobnější odvození názvu města, věrohodnější než odvození od vlastního jména či od borového lesa. Lokalita Příbor – Prchalov je zatím jediným sídlištěm z doby hradištní v rámci bývalého okresu Nový Jičín.

Českomoravská vrchovina, s výjimkou některých okrajových částí, byla tradičně považována za oblast bez pravěkého pobytu lidí. Tento pohled se vztahoval také na Jihlavsko a severozápad okresu Třebíč, kam geograficky patří i mikroregion Kněžic (asi 20 km jižně od Jihlavy). Přetrvával názor, že Jihlavsko a severozápad okresu Třebíč s mikroregionem Kněžic nepatřil k tzv. starému sídelnímu území, obývaném člověkem již od pravěku. Ve druhé polovině 70. let minulého století objevil J. Diviš v okolí svého rodiště (Kněžice) několik archeologických lokalit s nálezy štípané industrie z rohovce, pazourku, křemene, záhnědy a křišťálu i jiných surovin, pocházející převážně z pozdního paleolitu. Doložil tak nejenom působení prvních loveckých skupin v tomto mikroregionu, ale také důležitý zdroj křišťálu a jeho exploataci i pro jiné lokality v pravěku. V té době získal štípanou i hlazenou industrii z několika pravěkých lokalit, z okolí svého města, také Jan Stříteský z Telče. Postupně se začalo prokazovat, že i tato část Českomoravské vysočiny, nebyla v pravěku tak liduprázdná jak se předpokládalo. Od počátku 21. století již nstává

průlom v poznání pravěku Vysočiny, především zásluhou Milana Vokáče z Třebíče a Jana Eignera.

Od roku 1997 provádí autor tohoto příspěvku intenzivní archeologický průzkum Bílovecka a Fulnecka. Výsledkem jeho činnosti jsou objevy již 21 archeologických lokalit v širším okolí Bílovce a 4 lokalit v okolí Fulneku. Paleolitická štípaná industrie z mladší fáze středního a starší fáze mladého paleolitu je u téměř u všech lokalit doprovázená i industrií z mladší doby kamenné, v několika případech i industrií pozdně paleolitickou. Zatímco v okolí Fulneku dominují mladopaleolitické nálezy (aurignacien), na Bílovecku převládají nálezy starší (micoquien a szeletien). Kultura micoquienu je kulturou neandertálců, a protože doložený počet středopaleolitických lokalit v širším okolí Bílovce je značně větší než kdekoli jinde na Novojičínsku, včetně okolí Štramberku, vyvozuje autor tohoto příspěvku také názor o nejvýznamnějším osídlení tímto jiným a již vymřelým typem člověka v rámci nejen bývalého okresu, ale i Moravskoslezského kraje. Na některých bíloveckých lokalitách byly dokonce zaznamenány nálezy staropaleolitické. Na základě nových archeologických nálezů se postupně stále bezpečněji prokazuje, že v mladém a středním paleolitu bylo hustěji osídleno pravěkými lovci okolí Fulneku a Bílovce než okolí Nového Jičína, Příbora, Kopřivnice či Štramberku (Diviš, J. 2003).

Byl autorem scénáře několika regionálních archeologických výstav a na dalších 12 se aktivně podílel. Prováděl přednášky pro veřejnost, někdy tyto akce byly propojené s archeologickými vycházkami do okolí Příbora s návštěvou zdejších lokalit.

Spolupracuje s předními odbornými a vědeckými pracovníky z Moravy a Slezska se zaměřením na starší i mladší dobu kamennou (Moravské zemské muzeum v Brně, Masarykova univerzita v Brně, Slezská univerzita v Opavě, Archeologický ústav AV ČR Brno). Svoje archeologické objevy a nálezy poskytuje profesionálním archeologům k odbornému zpracování i studujícím pro bakalářskou či magisterskou diplomovou práci. Publikuje v odborném a periodickém tisku (viz. seznam). Vypracoval několik velmi časově náročných prací s názvem Fotodokumentace mých archeologických nálezů a lokalit na počítači (AMS – 2008). Jedna ze tří prací s názvem Všechny archeologické katalogy JD je soubor katalogů uspořádaných podle zkoumaných regionů a lokalit, obsahuje (ke dnešku) přes 10 tisíc vyfocených a většinou podrobněji popsanych archeologických nálezů. Zahrnuje také fotografie, tabulky s nákresy artefaktů a plánky lokalit. Dále jsou uvedeny u lokalit názvy článků, pokud byly konkrétní nálezy již publikovány. Tyto práce na CD poskytl již mnohým profesionálním archeologům i zájemcům. Dílo je průběžně aktualizováno o nové nálezy (již do roku 2017).

Jiné aktivity: v mládí závodně lehká atletika (110m překážek, desetiboj a jiné disciplíny) v krajském přeboru za Spartak Třebíč, nyní závodně šachy v krajské soutěži za Petřvald u N. Jičína. V roce 2016 se uskutečnil v Ostravě již tradiční mezinárodní šachový festival s názvem Ostravský koník. Ve skupině „C“ vybojoval ze 76 šachistů Jan Diviš 2. místo, získal i cenu za nejlepšího seniora (1. místo).

LITERATURA:

Samostatné publikace:

Diviš, J. Osídlení širšího okolí Příbora od pravěku do raného středověku, Nový Jičín 2003.

Diviš, J. : Nálezy středopaleolitických kamenných nástrojů na mezolitických a pozdně paleolitických lokalitách ze širšího okolí Příbora, Kopřivnice a Štramberku. Příbor 2016.

Diviš J. - Fryč D. : Významné objevy a nálezy příborských archeologů v Poodří ve fotografiích. Příbor 2016.

Články:

Diviš, J. : Objevy ze střední doby kamenné, Rozkvět (Nový Jičín), roč. XXXI, 1979, č. 43.

Diviš, J.: Mezolitická lokalita Příbor - statek, okr. Nový Jičín, Informační zpravodaj ČSSA - pobočka pro severní Moravu a Slezsko, duben - 1982, str. 28 - 33.

Diviš, J. : I Kněžicko mělo pravěké obyvatele, Jiskra (týdeník Třebíčska), 16.1.1985.

Diviš, J.: Zpráva o nálezech štípané kamenné industrie z Kněžic, okr. Třebíč,

Vlastivědný sborník Vysočiny, Jihlava 1990, str. 195 - 204.

Diviš, J. : Informace o nejnovějších archeologických nálezech z okolí Štramberka a Kopřivnice (z roku 1991), Informační zpravodaj ČAS - pobočka pro severní Moravu a Slezsko, květen 1992, str. 15 - 16.

Diviš, J.: Nález kamenné sekerky z pazourku v Příboře, okr. Nový Jičín, IZ srpen 1993, str. 32 -- 33.

Diviš, J.: Nové nálezy kamenné štípané industrie z Kopřivnice, okr. Nový Jičín (z roku 1993), IZ srpen 1993, str. 34 - 35.

Diviš, J.: Informace o pozdně paleolitických a mezolitických lokalitách z okolí Příbora a Kopřivnice, IZ prosinec 1994.

Diviš, J.: Vzpomínka na Jiřího Fryče, Rozkvět (Nový Jičín), 24. 3. 1994, str. 3.

Diviš, J.: Vzpomínka na archeologa Jiřího Fryče (1935 - 1991), IZ prosinec 1994, str. 5 - 6.

Diviš, J.: Archeologické lokality objevené „příborskými“ členy České společnosti archeologické (ČSSA) v okrese Nový Jičín,. IZ prosinec 1994, str. 65.

Diviš, J.: Nálezy dalších listovitých hrotů ze Lhoty u Lipníka, IZ prosinec 1995, str. 4 - 6.

Diviš, J.: Nové archeologické nálezy ze zaniklých středověkých vesnic z okolí Kněžic, okr. Třebíč, IZ prosinec 1995, str. 55 - 56.

Diviš, J.: Pravěcí lovci v nitru Českomoravské vrchoviny. IZ prosinec 1995, str. 36 - 48.

Diviš, J.: Archeologické lokality objevené „příborskými“ členy České společnosti archeologické (ČSSA) - mimo okres Nový Jičín,. IZ prosinec 1995, str. 6.

Diviš, J. : Významný archeologický objev ze starší doby kamenné, Region (Nový Jičín), 25. 6. 1996.

Diviš, J. : Spolupráce muzea Fojtství s Českou archeologickou společností, Kopřivnické noviny, 30. 5. 1996.

Diviš, J. : Pravěk u zlatonosné Brtnice, Horácké noviny, 24. 3. 1998.

Diviš, J. Neuvěřitelnou starobylost Příbora prokazují nové archeologické nálezy, Měsíčník města Příbora, leden 1998, str. 1 a 8.

Diviš, J. : Letmá vycházka do pravěku našeho mikroregionu, Měsíčník města Příbora, březen a červenec 1998, (str. 6 a 12.).

Diviš, J. : Legendární starobylost Příbora v zrcadle nových archeologických nálezů, IZ srpen 1998, str. 64 - 68.

Diviš, J.: Nová paleolitická stanice u Závišic, okres Nový Jičín, IZ srpen 1998, str. 70.

Diviš, J.: Druhá paleolitická stanice u Lhoty, okres Přerov, IZ srpen 1998, str. 71 - 74.

Diviš, J.: Praveké nálezy u osady Kudlov, obec Sušice a Oseku nad Bečvou, okres Přerov, IZ srpen 1998, 78 - 81

Diviš, J. :Poklady mincí od zlatonosné říčky Brtnice, IZ srpen 1998, str. 91.

Diviš, J. :Kamenná industrie z lokality Příbor - Prehalov, IZ prosinec 1999, str. 29 - 30.

Diviš, J. : Nové aurignacké stanice v okrese Nový Jičín, IZ prosinec 1999, str. 31 - 41.

Diviš, J. : Zoomorfní kamenná plastika z pozdně paleolitické lokality Kopřivnice 2, IZ prosinec 1999, str. 28.

Diviš, J. : Objevy příborských archeologů. Měsíčník města Příbora, červenec 1999

Diviš, J. : Nález velké paleolitické hrotité čepele z Rychaltic, okr. Frýdek - Místek, IZ prosinec 2000, str. 23 - 47

Diviš, J. : Nové archeologické nálezy z Kněžic, okr. Třebíč, IZ prosinec 2000, str. 21 - 22.

Diviš, J. :Nález paleolitického hrotu z Hranic na Moravě, okr. Přerov, IZ prosinec 2000, str. 23.

Diviš, J. : Nové ojedinělé nálezy broušené industrie z okolí Kněžic, okr. Třebíč, IZ prosinec 2000, str. 21 - 22.

Diviš, J. : Nová naleziště hrotů typu Štramberk - Krnov v okolí Příbora a Kopřivnice, Archeologie Moravy a Slezska /Informační zpravodaj české archeologické společnosti, pobočka pro severní Moravu a Slezsko/, Kopřivnice - Hulín - Frýdek-Místek - Havířov 2001, str. 53 - 58

Diviš, J. : Zvláštní a atraktivní nálezy ze Lhoty u Lipníka, Archeologie Moravy a Slezska /Informační zpravodaj české archeologické společnosti, pobočka pro severní Moravu a Slezsko/, Kopřivnice - Hulín - Frýdek-Místek - Havířov 2001, str. 52 - 53.

Diviš, J. : Vzpomínka na Ing. Karla Obrdlíka, Archeologie Moravy a Slezska /Informační zpravodaj české archeologické společnosti, pobočka pro severní Moravu a Slezsko/, Kopřivnice - Hulín - Frýdek-Místek - Havířov 2001, str. 170.

Diviš, J. : Praveké mlýnské zařízení z Kněžic okr. Třebíč, Archeologie Moravy a Slezska /Informační zpravodaj české archeologické společnosti, pobočka pro severní Moravu a Slezsko/, Kopřivnice - Hulín - Frýdek-Místek - Havířov 2002, str. 34 - 35.

Diviš, J. : Nové archeologické nálezy z Bílovecka, Archeologie Moravy a Slezska /Informační zpravodaj české archeologické společnosti, pobočka pro severní Moravu a Slezsko / Kopřivnice - Hulín - Frýdek-Místek - Havířov 2002, str. 35 - 38.

Diviš, J. : Objevy členů příborského archeologického kroužku během posledních 30 let, Archeologie Moravy a Slezska / pobočka pro severní Moravu a Slezsko/, Kopřivnice - Hulín - Frýdek-Místek - Havířov 2003, str. 8 - 22.

Diviš, J. : Štípaná kamenná industrie z nových „příborských a závišických“ lokalit, Archeologie Moravy a Slezska /pobočka pro severní Moravu a Slezsko/, Kopřivnice - Hulín - Frýdek-Místek - Havířov 2003, str. 36 - 39.

Diviš, J. :Archeologické nálezy od osady Kudlov u Sušic, okr. Přerov, Archeologie Moravy a Slezska /pobočka pro severní Moravu a Slezsko/, Kopřivnice - Hulín - Frýdek-Místek - Havířov 2004, str. 16 - 20.

Diviš, J. : Nálezy kamenné industrie z lokality „Nad splavem Bílovky“. Bílovec , okr. Nový Jičín, Archeologie Moravy a Slezska /pobočka pro severní Moravu a Slezsko/, Kopřivnice - Hulín - Frýdek-Místek - Havířov 2004, str. 21 - 22.

Diviš, J. : Štípaná kamenná industrie z trati Horecko u Lipníku nad Bečvou, okr. Přerov, Archeologie Moravy a Slezska /pobočka pro severní Moravu a Slezsko/, Kopřivnice - Hulín - Frýdek-Místek - Havířov 2004, str. 22 - 23.

Diviš, J. : Nová archeologická lokalita ve Velkých Albrechticích, okr. Nový Jičín, Archeologie Moravy a Slezska /pobočka pro severní Moravu a Slezsko/, Kopřivnice - Hulín - Frýdek-Místek - Havířov 2004, str. 23 - 24.

Diviš, J. : Významné objevy příborských archeologů na Fulnecku a Bílovecku, Měsíčník města Příbora, leden 2005, str. 9 a 10.

Diviš, J. : Luxusní archeologický nález z Prchalova, Měsíčník města Příbora, únor 2005, str. 10.

Diviš, J. : Ohlédnutí za archeologickou výstavou, Měsíčník města Příbora, listopad 2005, str.6.

Diviš, J. : Nové pravěké nálezy ze širšího okolí Příbora - rok 2004 až 2005, Archeologie Moravy a Slezska /pobočka pro severní Moravu a Slezsko/, Kopřivnice - Hulín - Frýdek-Místek - Havířov 2005, str. 57 - 60.

Diviš, J. : Neolitické archeologické nálezy od Lhoty a Lipníku nad Bečvou, Archeologie Moravy a Slezska /pobočka pro severní Moravu a Slezsko/, Kopřivnice - Hulín - Frýdek-Místek - Havířov 2005, str. 61 - 67.

Diviš, J. : Křišťálová industrie od Střelice u Jevišovic, okr. Znojmo, Archeologie Moravy a Slezska /pobočka pro severní Moravu a Slezsko/, Kopřivnice - Hulín - Frýdek-Místek - Havířov 2005, str. 60 -61..

Diviš, J. : Pozdněpaleolitický hrot z Kněžic, okr. Třebíč, Archeologie Moravy a Slezska /pobočka pro severní Moravu a Slezsko/, Kopřivnice - Hulín - Frýdek-Místek - Havířov 2005, str. 67 - 68.

Diviš, J. : Archeologický klub informuje, Měsíčník města Příbora, březen 2006, str. 10.

Diviš, J. : Stručné informace o archeologických lokalitách a nálezech v širším okolí Fulneku a Bílovce (objevy J. Divíše a D. Fryče v letech 1996 -2006), Archeologie Moravy a Slezska /pobočka pro severní Moravu a Slezsko/, Kopřivnice - Hulín - Frýdek-Místek - Havířov 2006, str. 9 - 10.

Diviš, J. : Postpaleolitické nálezy ze Stachovic a Bílova, okr. Nový Jičín, Archeologie Moravy a Slezska /pobočka pro severní Moravu a Slezsko/, Kopřivnice - Hulín - Frýdek-Místek - Havířov 2006, str. 10 - 11.

Diviš, J. : Nová paleolitická a neolitická lokalita u Velkých Albrechtic, okr. Nový Jičín, Archeologie Moravy a Slezska /pobočka pro severní Moravu a Slezsko/, Kopřivnice - Hulín - Frýdek-Místek - Havířov 2006, str. 11 - 12.

Diviš, J. : Zájezd příborských neprofesionálních archeologů do Brna a Dolních Věstonic, Měsíčník města Příbora, červen 2007, str. 9.

Diviš, J. : Zájezd příborských neprofesionálních archeologů do Brna a Dolních Věstonic, červen 2007, , Archeologie Moravy a Slezska /Informační zpravodaj české archeologické společnosti, pobočka pro severní Moravu a Slezsko/, Kopřivnice - Hulín - Frýdek-Místek - Havířov 2007, str. 236 – 237.

Diviš, J. : Dvě expozice příborského archeologického klubu. Měsíčník města Příbora, listopad 2007.

Diviš, J. : Další stopy po paleolitických lovcích na Bílovecku, Archeologie Moravy a Slezska /Informační zpravodaj české archeologické společnosti, pobočka pro severní Moravu a Slezsko/, Kopřivnice - Hulín - Frýdek-Místek - Havířov 2008, str. 16 – 20.

Diviš, J. : Aktuální informace Archeologického klubu v Příboře, Měsíčník města Příbora, srpen 2007, str. 11.

Diviš, J. : Fotodokumentace mých archeologických nálezů a lokalit na počítači, Archeologie Moravy a Slezska /Informační zpravodaj české archeologické společnosti, pobočka pro severní Moravu a Slezsko/, Kopřivnice - Hulín - Frýdek-Místek - Havířov 2008, str. 16 – 20.

Diviš, J. : Středověká keramika z archeologické lokality Čihadla 2 u Kněžic, okr. Třebíč, Archeologie Moravy a Slezska /Informační zpravodaj české archeologické společnosti, pobočka pro severní Moravu a Slezsko/, Kopřivnice - Hulín - Frýdek-Místek - Havířov 2008, str. 21 – 24.

Diviš, J. : Zvláštní postup práce při výrobě nástrojů s plošnou retuší v mladší době kamenné, Archeologie Moravy a Slezska /Informační zpravodaj české archeologické společnosti, pobočka pro severní Moravu a Slezsko/, Kopřivnice - Hulín - Frýdek-Místek - Havířov 2008, str. 25.

Diviš, J. : Všechny archeologické katalogy JD. (Fotodokumentace mých archeologických nálezů a lokalit na počítači, rukopis na CD, Příbor 2009)

Diviš, J. : Výběr archeologických nálezů. (Fotodokumentace mých nejvýznamnějších archeologických nálezů na počítači, rukopis na CD , Příbor 2009)

Diviš, J. : Archeologické lokality – přehled. (Soupis a fotodokumentace archeologických lokalit objevených členy AK v Příboře na počítači, rukopis na CD, Příbor 2009)

Diviš J. - Fryč D.: Výroční členské schůze Archeologického klubu v Příboře, Měsíčník města Příbora, únor 2009

Diviš, J. : Další luxusní archeologický nález od Prchalova, Měsíčník města Příbora, srpen 2009, str. 6.

Diviš, J. : Významné pravěké objevy a nálezy příborských neprofesionálních archeologů v širším okolí Fulneku a Bílovce, Měsíčník města Příbora, listopad 2009, str. 5.

Diviš, J. : Tématický zájezd do Brna a Dolních Věstonic, Měsíčník města Příbora, prosinec 2009, str. 11.

Diviš, J. : Předběžná a stručná zpráva o objevu lovecké stanice ze střední doby kamenné u příborského Orinoka, Měsíčník města Příbora, březen 2010, (bez fotek artef.).

Diviš, J. : Předběžná a stručná zpráva o objevu lovecké stanice ze střední doby kamenné u příborského Orinoka, Měsíčník města Příbora, duben 2010, str. 7 (doplnění nezařaz. Fotografií).

Diviš, J. : Objevy a nálezy ze starší doby kamenné ze širšího okolí Bílovce (1997 – 2010), Archeologie Moravy a Slezska /Informační zpravodaj české archeologické společnosti, pobočka pro Moravu a Slezsko/, Kopřivnice - Hulín - Frýdek-Místek - Havířov 2010, str. 35 – 75.

Diviš, J. : Objevy a nálezy ze starší doby kamenné ze širšího okolí Fulneku (1996 – 2010), rukopis.

Diviš, J. : Osídlení okolí Kněžic u Jihlavy od pravěku do raného středověku. Paměti Kněžic 2016, Diviš Ladislav a kol.

Diviš, J. : Okolí Příbora ve střední době kamenné, Archeologie Moravy a Slezska /Informační zpravodaj české archeologické společnosti, pobočka pro Moravu a Slezsko/, Kopřivnice - Hulín - Frýdek-Místek - Havířov 2010, str. 76 – 92.

Diviš, J. : Mezolitické osídlení Příbora, Přehled výzkumů 53-1, Brno 2012, str. 33 – 39.

Diviš, J. - Grepl, E.: Nálezy křišťálové a pazourkové industrie z Kněžic, okr. Třebíč, Přehled výzkumů AU ČSAV v Brně, Brno 1984.

Diviš, J. : Přehled výzkumů na Moravě a Slezsku (Bílovec, okr. Nový Jičín, str. 241, Osek nad Bečvou, okr. Přerov, str. 301, Sušice, okr. Přerov, str. 304, Stachovice, okr. Nový Jičín, str. 270, / spolu s D. Fryčem/), Přehled výzkumů, Brno 1999.

Diviš, J.- Kolbinger, D. :Sídliště z pozdní doby římské a stěhování národů v Příboře - Prchalově. Informační zpravodaj české archeologické společnosti, pobočka pro severní Moravu a Slezsko, prosinec 2000, str. 23 - 47.

Diviš, J.- Kolbinger, D. :Sídliště doby hradištní v Příboře - Prchalově. : Archeologie Moravy a Slezska /Informační zpravodaj české archeologické společnosti, pobočka pro severní Moravu a Slezsko/, Kopřivnice - Hulín-Frýdek - Místek - Havířov 2001, str. 58 - 66.

Diviš, J. - Kolbinger, D. : Aurignacká stanice u Přestavlk, okr. Přerov, Archeologie Moravy a Slezska /Informační zpravodaj české archeologické společnosti, pobočka pro severní Moravu a Slezsko/, Kopřivnice - Hulín - Frýdek-Místek - Havířov 2002, str. 38 - 43.

Diviš J. - Fryč D.: Přehled činnosti Archeologického klubu (AK) v Příboře v roce 2010. Archeologie Moravy a Slezska /Informační zpravodaj české archeologické společnosti, pobočka pro Moravu a Slezsko/, Kopřivnice - Hulín - Frýdek-Místek - Havířov 2010, str. 9.

Diviš, J.- Truchlý, T. : Další luxusní archeologický nález z Prchalova, Archeologie Moravy a Slezska /Informační zpravodaj české archeologické společnosti, pobočka pro Moravu a Slezsko/, Kopřivnice - Hulín - Frýdek-Místek - Havířov 2010, str. 18.

LITERATURA JINÝCH VYBRANÝCH AUTORŮ

- Czudek, T. 1997: Reliéf Moravy a Slezska v Kvartéru, Tišnov.
- Foltyn E., Foltyn E. M., Kozłowski J. K., Waga J. M. : Mladší fáze středního paleolitu v Horním Slezsku, Přehled výzkumů 48, Brno 2007.
- Fryč, D. Hladké Životice-neolit. Přehled výzkumů 51. Brno 2010.
- Fryč, D. Kujavy-neolit. Přehled výzkumů 53-1. Brno 2012.
- Fryč, D. Pustějov, Studénka-neolit. Přehled výzkumů 54-1. Brno 2013.
- Fryč, D. Pustějov-neolit. Přehled výzkumů 55-1. Brno 2014.
- Fryč, D. Bernartice nad Odrou-neolit. Přehled výzkumů 56-1. Brno 2015.
- Fryč, J. : Svědectví o pravěku Příbora, Nový Jičín 1985.
- Fryč, J. : Pravěk Štramberka, Nový Jičín 1985.
- Fryč, J.: Stopy a fakta o pravěku Kopřivnice, Nový Jičín 1987.
- Grepl, E. 1991: Paleolitické osídlení okresu Nový Jičín, IZ ČAS pobočka pro severní Moravu a Slezsko, 1-13.
- Jedlitschka, H. 1927: Jungsteinzeitliche funde bei Wagstadt, Das Kunhlandchen 8. Band, Neu-Titschein, 72-76.
- Jelínková, R. : Paleolitické nálezy z území bývalých soudních okresů Bílovec, Fulnek a Klimkovice. Magisterská diplomová práce (2007).
- Kalísková D. Sídliště s Lnk a MMK Hladké Životice, okr. Nový Jičín. Rozbor nálezů na základě moravských analogií. Bakalářská práce. Univerzita Hradec Králové. Filozofická fakulta. Katedra archeologie (2014).
- Klíma B.: Nová stanice aurignacienu v Moravské bráně, Archeologické rozhledy XXXI, Praha 1979.
- Klíma, B. : Štípaná kamenná industrie z Mikulčic, Památky archeologické, Praha – 1970.
- Košťuřík, P. - Kovárník, J. - Měřínský, Z. - Oliva, M.: Pravěk Třebíčska, Brno 1986
- Měřínský, Z. a kol.: Dějiny Brtnice a připojených obcí, Brno 1988
- Měřínský, Z.: Vývoj osídlení Jihlavska do 13. století, Vlastivědný sborník Vysočiny, Jihlava 1990
- Neruda, P. : Neandertálci na Kotouči u Štramberka, Olomouc 2006.
- Neruda, P. : Paleolit a mezolit Severní Moravy a českého Slezska, Brno 2012.
- Oliva, M. : Aurignacien na Moravě. Studie muzea Kroměřížska 87.
- Oliva, M. : Využívání krajiny a zdrojů kamenných surovin v mladém paleolitu českých zemí. AR.
- Oliva, M. : Civilizace moravského paleolitu a mezolitu, Moravské zemské muzeum, Brno 2005.
- Oliva, M. : K otázce redistribučních center štípané industrie kultury s lineární keramikou. Litický inventář stupně IIb z Pustějova v Oderské bráně. Archeologické rozhledy LXVII-2015.
- Pleiner, R.: Pravěké dějiny Čech, Praha 1978.
- Podborský, V. a kol.: Pravěké dějiny Moravy, Brno 1993.
- Večeřa, J. : Domovopis Kněžic u Jihlavy, Jihlava 1937
- Svoboda, J. : Čas lovců, Dějiny paleolitu, zvláště na Moravě, Brno.
- Svoboda, J. a kol. 1994: Paleolit Moravy a Slezska, Brno, AÚ AV ČR.
- Svoboda, J. a kol. : Paleolit Moravy a Slezska, AÚAV ČR, Brno 2002.
- Škrdla, P. 2005 : The Upper Paleolithic on the Middle Course of the Morava River, Dolnověstonické studie, sv. 13, Brno.
- Valoch K. : Pravěké dějiny Moravy (kapitola I), Brno 1993, str. 25
- Vencl, S. 1982: K otázce zániku sběračsko – loveckých kultur. Archeologické rozhledy 34.
- Vencl, S. a kol., 1979: Dějiny pravěku a starověku, díl I. Praha.

I. Vydání. Příbor, 2017

Jan Diviš – Daniel Fryč

Objevy archeologů
z Příbora

Významné objevy a nálezy příborských archeologů v Poodří ve fotografiích
Jan Diviš – Daniel Fryč

Nálezy středopaleolitických kamenných nástrojů na mezolitických a pozdně paleolitických
lokalitách ze širšího okolí Příbora, Kopřivnice a Štramberku
Jan Diviš

Objevy členů příborského archeologického klubu a výběr nálezů
ve fotografiích z archeologické sbírky autora
Jan Diviš

© Jan Diviš, Daniel Fryč 2015, 2016, 2017

Úvod © Aleš Uhlíř 2021

Příbor, Frýdek-Místek

2021

Nákladem autorů jako e-publikace ve formátu PDF